

SOKOL POUŠTĚ

A. OSSENDOWSKI

VYBRANÉ SPISY
F. A. OSSENDOWSKÉHO
Svazek II.

Losiúce od me^ora,
přezago táci kerije.

Faint, illegible red markings or text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

SOKOL POUŠTĚ

SOŁEK POWIĄZANE

FERDYNAND ANTONI OSSENDOWSKI:

SOKOL POUŠTĚ

ROMÁN

AUTORISOVANÝ PŘEKLAD
FRANTIŠKA VONDRÁČKA

INSTYTUT
BADAŃ LITERACKICH PAN
BIBLIOTEKA

00-330 Warszawa, ul. Nowy Świat 77
Tel. 26-68-63

1 9 3 0

ČESKOMORAVSKÉ PODNIKY TISKAŘSKÉ
A VYDAVATELSKÉ V PRAZE ZAPS. SPOL. S R. O.

<http://rcin.org.pl>

AUTORISOVANÉ VYDÁNÍ PRO ČSL.

1187

I.

NA BŘEZÍCH SEBKHA AZZ-EL-MATTI.

Tam, kde holé, vějícím pískem Sahary vyžrané, vystřebané, jalové, mrtvé hory Ahoggor tvoří labyrint úzkých průsmyků a okrouhlé kotliny, zavalené balvany a štěrkem šedých skal, klusem běžely tři hyeny.

Skloněné k zemi krátké, odporne čumáky, svítící se oči, naježená, tvrdá srst na silných šíjích a stále stříhající uši mluvily o tom, že dravci jdou po stopě větríce a naslouchajíce. Chvillemi se zastavovaly a dlouho stály nehybně, pozorně, sotva se značice svými pruhovanými těly na bezbarvém pozadí pouště, mezi všude rozházenými úlomky a ohromnými, skalním balvanům podobnými, šedými kupami kaktusů.

Náhle se přikrčily, přitiskly k zemi, vplížily se mezi kameny a ztrnuly tak, stáhnuvše uši, krčíce hrozné čumáky a mhouřice zlé, žluté oči.

Od východních výběžků hor blížil se plavným, ale bystrým během pardál a mihnuv se mezi kameny skvrnitou kožíšinou, zmizel za okrajem plochého pahorku.

Po chvíli ozvalo se dupání a vrzání kopyt, mocně bijících v tvrdou, kamenitou půdu. Od nevysokých štítů návrší vyrazilo na rovinu stádečko gazel.

V čele běžel starý kozel s dlouhými, špičatými rohy, ohlížel se a chvíli tiše řval. Pět koz, sotva se dotýkající nohami země, uhánělo za ním v bezměrném úděsu.

Běžely plným tryskem, podbírajíce naráz pod břicha všechny nohy, vymršťující je zase a odrazivše se od země, znovu octly se na okamžik ve vzduchu, majíce hlavy vzad skloněny a upírajíce vpřed oči, plné bázně a zoufalství. Kozel zvolnil běh a přesvědčiv se, že kozy daly se již v plný cval, pustil je před sebe a teprve potom dal se obrovskými skoky v let jak velký pták, přeletující s balvanu na balvan, s vrcholu na vrchol.

Hyeny pozdvihly hlavy, ale ihned je zase vti-skly mezi kameny. Spatřilyť skvrnitého dravce, pronásledujícího gazely.

Velký, jako had maštný pardál mihal se po úbočích vrchů a přeskakuje měkce překážky, snažil se předstihnouti napříč utíkající stádo.

Hyeny se zdvihly a pustily se v běh za dravcem, pronásledujícím kořist...

Malé stádo gazel zmizelo v rozvířeném prachu, zmizela v něm kočkovitá šelma, konečně zapadly v žlutá oblaka písku hyeny a — všechno umlklo a ztratilo se jako přízrak.

Kolem zavládlo ticho, jen malý, černý ptáček

— poustevníček, ten, jenž viděl nejedno zoufalství, nejeden zločin a smrt tu v srdci Sahary, poletoval klidně mezi kameny, hledaje vichrem zanesená semena, nebo z úkrytů vylézající jedovaté škorpiony.

Zdali dohoní skvrnitá, mohutná kočkovitá šelma lehké, hbité gazely? Či nastane-li zápas o kořist mezi pardálem a smělymi hyenami? O tom mohly by jen pověděti padající a opět se z divné příčiny zdvihající kotouče písku, mlčící balvany, jež po tisíce let se dívají a naslouchají, jen tulák sup, tkvící pod bledým stanem rozžhaveného nebe.

Jako na potvrzení podobnosti lidské a zvířecí povahy číhá tu několik karabinami ozbrojených lidí, poblíž slaného jezera Sebkha Azz-el-Matti, kde od věků sbíhají se karavanní cesty, vedoucí k Fezu, Lugattu, k Tuggurtu a k Murzuku; číhající ukryti byli ve vyschlém korytě řeky. Několik set kroků od úkrytu, za písčítými pahorky, na nichž trčely ze země řídké stonky jakési rostliny, páslo se šest hubených velbloudů, v nichž každý znalec poznal by nejdražší, rychlé jezdecké velbloudy „mehari“, nazývané Tuaregy „bratry samumu“.

„Dvě řady stop přetaly rovinu,“ pravil temným hlasem vysoký, ramenatý Berber, zakrýváje si ústa cípem burnusu, aby zlí duchové pouště nevedrali se mu do duše. „Jednou cestou šlo dvanáct velbloudů, druhou přelétlo deset jezdců na bystrých koních.“

„Kdož by se odvážil pustiti se tak daleko, té-

měř do Tanezruftu*) jen na koních?“ zvolal člověk bílé tváře a dlouhých, plavých vousů. „To se ti něco jen zdálo, Abd Karate!“

„Mlč, Džani!“ zasyčel Berber. „Já se v poušti nedovedu zmýlit. Čtu v ní jako v otevřené knize. Sám velký mahdi chtěl mne mítí průvodcem...“

„Byli-li koně okovaní?“ otázal se jiný bílý člověk, zapaluje si dýmku.

Abd Karat v tom okamžiku k němu přiskočil a vyraziv mu dýmku z ruky, zvolal:

„Dým snadno zvětří divoká zvěř i — divoch-člověk. Chovejte se klidně a ty, Barto, nekuř! Slyšte! Koně byli okovaní, ale lidé, na nich sedící, nebyli ani Tuaregové, ani Berbeři, neboť Allah nedovolil mi postřehnouti kopí.“

„Což jsi viděl již jezdce?“ otázal se lámanou arabštinou jeden z přítomných.

„Ne!“ odvětil Berber. „Ale nepostřehl jsem nikde v zemi hlubokých děr tam, kde se jezdci zastavili. Kdyby měli džiryty (kopí), zarazili by je do země, zůstavivše stopy. Chtěl jsem dostihnouti tam, kde posledně přenocovali, ale musili asi urazit velkou cestu, neboť před večerní modlitbou nemohl bych se vrátiti, kdybych byl déle hledal jejich tábořiště.“

„Co myslíš o těch lidech, Abd Karate?“ otázal se Džani.

„Allah měj nás v své ochraně!“ zašeptal Berber. „Obávám se, že je to Sokol pouště.“

*) Tanezruft, „poušť žízně a zoufalství“, arabský název jižní bezvodé části Sahary, kterou nyní projely výpravy Renaultovy a Citroenovy.

„Kdo?“ otázali se bílí lidé.

„Sokol pouště!“ opakoval Berber hlasem, v němž zněl zároveň strach i nadšení s obdivem.

„Pověz, co o něm víš!“ pravil Barto.

„U spravedlivého Allaha!“ usklíbl se Abd Karat. „Nikdo na celé Sahaře ani slova o něm nepíše, neboť každému je život drahý. Ani já nic neřeknu... Bismillah. La illa illah! Mahomed, rassul Allah...“

Berber začal mumlati modlitby a na žádnou otázku neodpovídal.

Soudruzi Abd Karatovi nemohli se ničeho dovědět o tajemném Sokolu pouště.

„Barto,“ pravil Džani, „pojedeme sami prohlédnouti okolí a stopy.“

„Dobrá!“ odvětil obrovitý Barto a povstav, zamířil k velbloudům, opodál se pasoucím.

Za chvíli dva jezdci vyrazili na východ k vzdáleným, zubatým horám, blízko nichž Berber postřehl stopy koní a velbloudů.

Přiblížil se večer a slunce již počalo zapadat za obzor.

Džani a Barto brzy postřehli stopy a jeli dále, sledující je. Za chvíli našli nedopalek cigarety a pohozenou prázdnou krabičku od zápalek.

„Jsou mezi těmi jezdci bílí lidé,“ zabručel Džani. „Cigareta dobrá, egyptská, — zápalky voskové, — toho neužívají domorodci...“

„Stůj!“ šeptl náhle Barto. „Viz, tam nahore!...“

Džani tam pohlédl a ihned sklouzl se svého „mehari“, jenž s temným zasténáním se položil, ukrýváje za sebou jezdce.

Po příkladu soudruhově učinil tak i Barto.

Na úbočí hory na nádherném koni vjížděl člověk, ozářený rudozlatými paprsky zapadajícího slunce.

Oř šel v poskocích, pohazuje hřívnatou šíjí a mávaje dlouhým ocasem. Rudé řemení, zdobené stříbrem a perletí, červené sedlo lesknoucí se kovem, tvořily postroj koně. Malý jezdec v černém burnusu, zacloňujícím mu hlavu i tvář, seděl zamýšlený, silně se opíraje o široké maurské třmeny. Na plecích visela mu puška a u pasu houpala se křivá, turecká šavle.

Jezdec dojel na vrchol kopce. Byl podoben černé soše, odrážející se tmavou silhouetou od purpurového, již hasnoucího nebe.

„Bohatý jezdec!“ zašeptal Barto. „Takového nelze pustiti. Pošleme mu kuli a potom sebereme koně, postroj i zbraně! Zajisté v brašnách u takového pána se něco najde.“

„Zajisté!“ zvolal Džani, míře z karabiny na jezdce, stojícího na vrcholu kopce, jezdec však náhle trhl koněm a zmizel za štítem vrchu.

„Psia krew!“ vzkřikl Džani. „Nemůžeme ho přece stíhati v horách na našich mehari?“

„Zmizel nám ten chlap, jaká to škoda!“ povzdychl si Barto. „Mohli jsme se na něm dobře obohatiti!“

Čekali ještě několik minut, rozhlíželi se a naslouchali, ale žádný zvuk nerušil večerního ticha.

Brzy nato hnali velbloudy zpět k pozůstalým soudruhům; nenašli jich však na dřívějším mí-

stě, v úkrytu koryta vyschlého „uedu“,*) proto zamířili do tábora, rozloženého mezi pahorky, porostlými tvrdou, šedou travou a svažujícími se k bahnitým břehům jezera.

Našli tu soudruhy, sedící v stanu kolem kotlu s kouřícím se pokrmem.

Když Džani vypravoval o setkání s malým jezdce na bělouši, tu zamlklý Tuareg Bu-Imama blýskl očima a řekl:

„Kdyby kule vašich karabin vyletěla z hlavní, namířených na malého člověka, potom všechny rody Tuaregů od Tanezruftu až k Murzuku povstaly by proti vám!“

„Potom by nebylo bezpečného místa na celé Sahaře pro vás, ani pro nás!“ dodal mladý Berber Ibn Solimana, pozdvihnuv ruce vzhůru. „Všude dostihla by nás pomsta Tuaregů, chtěli by tomu „on“!“

„Byl to Sokol pouště!“ zašeptal Abd Karat. „Spatřili jste ho, proto si ho dobře zapamatujte a potkáte-li ho, slídíce za kořistí, ustupte před ním, jako ustupuje hyena před lvem nebo před pardálem!“

„Vypravujte nám o něm!“ prosili Barto i Džani, ale lidé bronzových tváří sklopili oči, šeptajíce jméno odvěčného Allaha a zařikání proti zlým příhodám.

Po dlouhé době mlčení ozval se konečně Abd Karat:

„Objevil-li se zde Sokol pouště, potom to značí, že se blíží velká a bohatá kořist. Sokol ne-

*) Ued, arabský název řeky.

napadá jednotlivých lidí a malých karavan počestných. Musíme se míti na pozoru, můžeme z toho také něco pro sebe urvatí...“

Tím se rozhovor skončil a brzy nastalo ticho, rušené jen chrápáním nebo zmateným bručením spících lidí, vzdáleným, plačtivým vytím šakalů, těžkým vzdycháním a frkáním pasoucích se na blízku mehari. Dávno vyplul již měsíc na černé, hluboké nebe; v bledých paprscích měsíčních zdála se poušť bílou, jakoby sněhem pokrytou, ale všude mrtvou, jako bezmezné roviny noční družky země.

Černou skvrnou na bílém povrchu pouště zdál se býti stan se spícími lidmi.

Nic nesvědčilo o nebezpečí a zatím těch šest v burnusy zavinutých postav bylo zosobněním nebezpečí a zločinu, jako hyeny, jež hrozně a dravě rádí na poušti.

Byl to rok 1906, rok neklidný a plný úzkosti, kdy vznikl velký rozruch mezi vyznavači „Svaté knihy“.

Mezi břehy Rudého moře a hlubokými údolními Atlasu, dalekými oasami Kufry a tajemným Tombuktem spěchali neznámí jezdci se zvěstí, že nový, mocný „mahdi“, — meč Allahův, zamýšlí uchopiti v svou dlaň zelený prapor války s nevěřícími.

Četné karavany „hadžů“, to je těch vyznavačů islamu, kteří již vykonali pouť k hrobu velkého Proroka, projížděly různými směry Egypt, poušť Libickou i Saharu, roznášely po celé severní Africe tajné rozkazy vůdců blížícího se povstání,

zbraně, náboje i peníze, skrývajíce se před Angličany, Italy i před Francouzi.

Menší skupiny velbloudů a koní, neobtěžených nákladem, snadno proklouzly mezi strážemi a roztroušenými posádkami bílých vojáků, dojížděly až ke břehům Atlantiku, do labyrintu starého sídla dávných korsarů — „Salé“ a ztrácely se v stepích nejnádhernejších jezdců kraje Jaħa a Liptaku. Všude měli neznámí příchozí porady s domorodými náčelníky a s místními imamy, svatými marabuty a mudrci, znalými vědy a zákonů Koranu, vyznačovali vůdce, dávali rady, určovali čas a místo prvního úderu na znenáviděné bílé lidi, vyznávající učení proroka Aissa,*) který chtěl na zemi, zalitou slzami, potem a krví, přinést lásku a mír, jenž nevěře v moc meče, umřel na kříži, zanechav po sobě nový zločin, křivdu a bezpráví.

Ve všeobecném zmatku a roznícení myslí, v metelici zdvihající se nenávisti a pomstychtivosti, počaly se všude rozmáhati přerůzné, nikým nestíhané bandy dravých a zločinných lidí. Tyto tlupy napadaly slabší a nečetné karavany, loupily, zabíjely muže, unášely ženy, prodávajíce je daleko do harémů, nebo do „abdallahů“, ponurých, odporných čtvrtí prostopášností, chorob i smrti. Nejednou lupiči vedrali se do kočovisk Berberů a Tuaregů, do sídel Arabů, šířili tu zhoubu a vraždy, vydávajíce se za vojáky koloniálních vojsk, podněcujíce tím nenávist k Evropanům a množíce proti nim nové zástupy

*) Ježíš Kristus.

nesmiřitelných, pomsty žádostivých vyznavačů bojovného Proroka.

Jedna z těchto band zapadla právě mezi pohorky, svažující se k jezeru Sebkh Azz-el-Matti.

Skládala se z šesti lidí, z tří domorodců a z tří bělochů. Berberři Abd Karat a Ibn Soliman náleželi v řadu oněch tuláků, s jakými lze se potkati v každém „fonduku“ a v „karavan-seralu“.*) Byly to typy ovládané „džinnem Samahi“, čili prostě pudem toulavosti. Lidé ti prošli dlouhou a těžkou cestou různých zkoušek. Tloukli na silnicích štěrk, za živa se pekli jako topiči u kotlů na lodích, kopali studně a stoky, nikde dlouho místa neohřívajíce, nikde však nenašli ukojení trvalé žádosti po stálém ruchu a po změně dojmů. Konečně dostali se do ležení jakéhosi arabského podnikatele, jenž dodával průvodce karavanám, ubírajícím se na Saharu. Průvodci ti podle poměrů a bohatství karavany, nejednou dovedli cestující k poslednímu cíli životní pouti, — k mohyle, uloupivše zboží i velbloudy a mizejíce beze stopy, když podnikateli byli dali část kořisti. Byly to typy odvážné i prohnané, ale z nutnosti dovedly držeti jazyk za zuby.

Třetí domorodec — Bu-Imama — náležel ke kmeni Tuaregů Adrar. Byl to krásný mladík atletické postavy, mrštný a lehký jako zmije mezi kameny se vinoucí, měl široko otevřené oči dravce, ale při tom rozesněné, jako kočovný rapsod.

*) Hospoda v muslimanských zemích.

Bu-Imama pocházel z bohaté rodiny, neboť na stepi mezi Mabrukem a Bambou páslo se dva tisíce velbloudů a pět tisíc ovcí se značkou jeho rodu, bydlícího v padesáti velkých, pruhovaných stanech.

Mladík znám byl v celém kraji jako zručný jezdec a střelec, ale pyšnější byl Bu-Imama na své umění improvisátorské, jímž uváděl v obdiv a v nadšení všecky soukmenovce při obvyklých u Tuaregů „ahalech“, kdy okolní mládež se shromažďovala, pořádajíc společné hry, turnaje pěvců, bardů i šermířů — řečníků. V umění řečnickém neznal sobě rovných soupeřů, proto mířily k němu ohnivé pohledy krasavic pouště, jejich vzdechy a plamenná vyznání.

Náhle objevil se v kočovisku sousedů bledý mladík, jenž před několika roky opustil rodné stany a odjel k bílým lidem za učení. Nyní se vrátil a naráz předčil Bu-Imamu.

Nedovedl arci jako jeho urostlý sok lapiti v smyčku divokého mladého velblouda, v okamžení ho spoutati, sraziti k zemi a osedlati; nedovedl v letu prostřeliti orla, zachytiti na kopí dvacet náramků, jež držely krásné dívky v tvrdých, neochvějných prstech; nemohl jednou ranou meče přetnouti ve dvě starého berana. Toho nedovedl bledý, hubený a slabý Amar Hedžas, ale za to, když došlo k turnaji rapsodů a bardů, nikdo nesožil krásnějších a nadšenějších, úchvatnějších a vášnivějších písní a pověstí jako on.

Na prvním „ahalu“ Amar zvítězil a získal nový přídomek — „zvon duše“. Bu-Imama byl na druhém místě. Pálila ho závist a nenávisť a

tyto dvě našeptavačky uvedly ho do sporu, v němž zabil bledého mladíka, protknuv ho džírytem.

Rada starců odsoudila Bu-Imamu k vyhnanství.

Od té doby potuloval se po celé severní části Afriky, vstupuje do různých tlup a stále hlouběji zapadaje v zločinný život.

Bílí lidé byli jiného typu, ale duší tvrdých a k zločinu a prolévání krve ochotných.

„Šulca,“ jak ho jmenovali domorodci, byl vlastně Němec Schulz. Sloužil v cizinecké legii, kde oloupil pokladnu a zabiv na stráži stojícího vojína, uprchl.

Druzí dva byli — Poláci: Jan, nazývaný Berbery Džani a Bartolměj, zvaný krátce Barto, byli uprchlíci z Polsky, kde cosi provedli, o čem neradi hovořili. Přišedše do Alžíru, snažili se udržeti na hladině života, pracující v přístavu, na vinicích nebo v dolech, ale když s nimi podnikatelé macešsky zacházeli, trpíce hlad, seznámili se s jakýmsi Arabem, který je přemluvil k přepadení karavany, ubírající se do Tombuktu a od té doby provozovali lupičské řemeslo na vlastní pěst. Několikrát dostali se v ruce úřadů jako tuláci, ale majíce průvodní listiny, dovedli se vymknouti, předstírajíce, že jsou hledači pokladů, jichž mnoho potuluje se po Alžírsku a po Maroku.

Tato celá tlupa, vedená Džanim, spala nyní klidně v stanu, černajícím se na poušti, zalité bledým světlem měsíce.

Umlkly sténavé hlasy šakalů, cítících blízkost

dne, velbloudi si lehli, tiše hekajíce a líně přezvykující trávu.

Nikdo nemohl by postřící cizí bytosti, nahlížející do malé kotliny s ukrytým v ní táborem lupičů.

Postava ta nahlédla nejen do tábora, ale doplížila se i k stanu a odhrnuvši záclonu, dlouho pozorovala spící tam lidi, pohledem dotýkajíc se každého předmětu, spočítala velbloudy, kteří cizince nezvěřili.

Tajemný člověk vyplížil se zpět za pahorky obkličující dolinu, kde povstal. Byl drobného vzrůstu, zahalený v černý burnus, převázaný rudým pásem, s visící na něm křivou šavlí. Po pošed několik kroků, tiše zahvízdl. Od písčitých pahorků přiběhl k němu bílý kuň.

Jezdec vyskočil na bohaté červené sedlo a zmizel v labyrintu zvlněných návrší.

II.

PŘEPADENÍ V POUŠTI.

Holou, kamenitou poušti táhla malá karavana pocestných. Dvanáct velbloudů, natahujících dlouhé šíje a upírajících v daleký obzor mučednické, prosebné oči, kráčelo za sebou jako pásleticích jeřábů. V čele jel starý Berber, známý na Saharě úřední průvodce Jussuf, ovinitý špinavým, bílým burnusem s kápi — „haikem“, staženou až na oči. Za ním šel velký velbloud, nesoucí na hřbetě jezdce opálené, přísné tváře a jasných, safírových očí. Mohl býti asi padesátiletý, snad i starší, ale suchá postava jeho prozrazovala velkou sílu. Měl oděv khaki, vojenského střihu a řád „Čestné legie“ na prsou. Na boku velblouda upevněna byla vojenská puška a dlouhá šavle francouzského důstojníka.

Dále táhlo několik velbloudů, nesoucích nádoby s vodou, stany, měchy a bedny s potravinami a se zavazadly. Na samém konci karavany kolébala se na vysokém sedle mladá dívka, po mužsku oděná, s kůrkovou helmicí na jasných, zlatých vlasech. Řadu uzavíral Berber, ozbrojený

dlouhou arabskou karabinou, stříbrem vykládanou, muž smělé, tvrdé tváře, co chvíle hrdlovým, děsným hlasem pokřikující na velbloudy.

„Jussufe!“ zvolal Evropan, „kolik dní cesty máme ještě ke hřbetu Ahoggar?“

Berber obrátil k mluvícímu černou tvář a dotýká se sivé brady, řekl:

„Dovolí-li milostivý Allah, sidi, až po třetí se slunce ponoří do dalekého moře, rozbijeme svůj tábor v údolí Barat, kudy vede velká karavanní cesta z Kufry.“

„Ale pamatuj, starý, abychom byli zásobeni čerstvou vodou,“ připomínal průvodci cestovatel, „neboť v Tanezruftu najdeme jen otrávené studně.“*)

„Vezmeme vodu do všech nádob i do kožených měchů v In-Rabiru, kde přímo u kubby**) Šidi Ibrahim-ben Hadža trýská ze země dobrý, studený pramen,“ odvětil Jussuf, bije patami velblouda, zmírňujícího svůj běh.

Karavana počala vystupovati na úbočí nevyšoké řady kamenitých pahorků; když pak účastníci uzřeli až k obzoru se prostírající rovinu, Berber vzadu jedoucí vyrazil náhle vpřed a jeda vedle průvodce, počal cosi hovořiti, mávaje rukama a ukazuje na zemi.

„Oč běží Fagitovi?“ otázal se cestovatel.

„Praví, že postřehl stopy okovaných koní a nyní zase mehariů,“ odvětil Jussuf.

*) V té části Sahary skutečně jsou studně a prameny, otrávené sanitrem.

**) Kubba, hrobka svatého člověka.

„Zajisté nějaká karavana přešla nám přes cestu,“ pravil klidně Evropan.

Berber dlouho mlčel, naslouchaje vysvětlování Fagitovu, až zastavil svého velblouda, když pak cestovatel dojel, zašeptal:

„Fagit tvrdí, že to není karavana, ježto stopy se rozcházejí na všechny strany. Obávám se, aby se tu nepotloukali nějakí zlí lidé. Jsou nyní nepokojné časy, sidi! Nebylo dobře vydávati se na tak dalekou cestu!“

„Co se nám může státi, Jussufe?“ odvětil bílý člověk, pokrčiv rameny. „Nevezeme nijakého zboží, jež by mohlo obrátit na sebe pozornost zlých lidí!“

„Vezeme největší poklad: mladou, krásnou bílou paní!“ zašeptal Jussuf. „To jest největší vna didlo pro lupiče, sidi! Mohou ji unést a prodati do ‚abdallahu‘ nebo do harému. Kdo se nyní ujme ženy, když kolem všecko vře?“

„Vždyť Berberři zdejších kmenů i Tuaregové znají mne tu od dvaceti let!“ zvolal cestující. „Nemám tu nepřátel a přátele mohu nalézt v každém kočovisku, v každém ‚bledu‘!“*)

„Obyvatelé pouště neučiní nic zlého karavaně kapitána Motyliňského,**) neboť sidi je spravedlivý člověk a zná naši řeč lépe než staří bardové kmene. Ale rádí tu nyní cizí lidé, — bílí, Berberři a Tuaregové z Hamady Rhat-Gatrum a

*) Bled, vesnička.

***) Kapitán Kalasanty Motyliňski, francouzský linguista polského původu, badatel berberských řečí (1854—1906.) Zemřel na výpravě k massivu Ahoggaru. Na místě jeho skonu stojí nyní tvrz „Motyliňského“.

z poušti Lybické. Oni neznají šlechtného sidi a mohou ho napadnouti...“

Motyliški se zamyslí, uvažuje o slovech svého průvodce, když tu náhle rozlehl se hlas Fagitův:

„Vizte! Vizte! Uhání k nám jezdec!...“

A skutečně z daleka v oblacích písku a drobného šterku mihl se jezdec na bílém koni. Krásný oř jakoby se ani země nedotýkal a když dostihl karavany, náhle se zastavil, zaryv se hluboko kopyty do písku.

„Kdo jede?“ otázal se berbersky malý jezdec v černém burnuse.

Jussuf náhle sklouzl s velblouda a klaněje se k zemi, dlouho vypočítával různé tituly:

„Bohabojný, spanilý, mocný sidi, ozdoba lidského pokolení, moudrý v myšlení, spravedlivý v rozsuzování, odvážný jako lev, rychlý jako sokol, i jako sokol daleko vidoucí...“

„Dosti toho!“ netrpělivě přerušil ho jezdec. „Mluv, po čem se tě ptám!“

„Karavana náleží známému v každém kočovisku kapitánu Motyliškému, jenž badá život a řeč Berberů rolníků, Berberů pastevců, Tuaregů i jiných kmenů, — šlechtný, velký sidi,“ pravil třesoucím se hlasem starý průvodce.

„Znám to jméno!“ odvětil malý jezdec a obrátiv se k cestovateli, pravil francouzsky:

„Cestou mohlo by vám hroziti nebezpečí. Proto prosím, abyste přijal tento kousek papíru s rozkazem, aby byla chráněna vaše karavana.“

„Děkuji!“ pravil Motyliški. „Rád bych však věděl, komu vděčím za pomoc!“

„Na Sahare znají mne pod jménem Sokol pouště,“ zabručel neznámý. „Jindy mýval jsem jiné jméno. Nechci je však vyměnit do doby, až lidé pochopí, kam toužím...“

Podav Motyliňskému lístek, arabsky psaný, učiniv rukou gesto na rozloučenou, ihned bodl svého koně, ale náhle ho prudce strhl a zabočil k ženě, sedící na posledním velbloudu.

„Zle!“ zašeptal Jussuf, nahnuv se ke kapitánovi. „Sokol postřehl krásnou dívku...“

Ale nic zlého se nestalo. Jezdec dlouho patřil na mladou dívku, až této bezděčně zahorela tvář ruměncem, ale později, přiloživ pravou dlaň k čelu, k ústům a k hrudi, učinil znamení „selamu“, pravil tichým hlasem:

„V té době hrozí ženě nebezpečí na každém kroku, krásná slečno... Číhají na ni odevšad lidé rozpoutaných žádostí. Všecko se může státi... Kdyby se vám něco zlého stalo a bylo by třeba mé pomoci, odhodte něco ze svých věcí na zem, — šáteček, kousek závoje, šálu nebo oděvu... To postačí!... Vyhledám vás a zachráním, budu-li živ... Rád bych věděl vaše jméno... Snažně o to prosím... Jsem Sokol pouště!...“

„Jmenuji se Irena Oranowska,“ odvětila poněkud v rozpacích.

„Jméno není francouzské...“ poznamenal jezdec.

„Jsem Polka,“ dodala dívka.

„Příbuzná kapitána Motyliňského?“ temným hlasem otázal se Sokol.

„Nikoliv! Pracuji s ním jako praktikantka,

delegována jsouc Sorbonou,“ odvětila slečna Oranowska, pozorně hledíc na jezdce.

„Děkuji vám!“ pravil, ještě jednou opakuje „selam“.

Ještě jednou přiblížil se ke kapitánovi a otázel se:

„Zdali jste nepotkali velkou karavanu, vedoucí horalem Sussem a ubírající se k východu?“

„Oh, bohabojný sidi!“ zvolal starý Berber.

„Potkali jsme ji blízko In-Salah a divil jsem se, že nešla na východ, nýbrž že zamířila k jihu. Slyšel jsem, že majitel karavany...“

„Syrijec Bazilis?“ otázel se Sokol pouště.

„Tak se nazýval ten člověk!“ potvrdil Jussuf.

„Slyšel jsem, že tam mluvili i o Idalesu...“

„Děkuji!“ řekl jezdec. „Allah jaunek!“*)

Pobídl koně a odjel; kotouče písku a drobných kaménků ukryly brzy i koně i jezdce, podobného vlajícími cípy burnusu černému orlu.

Slečna Irena Oranowska se zájmem hleděla za vzdalujícím se Sokolem pouště. Dosud viděla před sebou malou, pružnou postavu člověka s havraním vlasem, pronikavých, hnědých očí, tváře zlatového odstínu a purpurových, hrdě vydmnutých rtů.

„Nikdy jsem o tom člověku neslyšel!“ pravil udivený kapitán k průvodci.

„Nedávno objevil se v našem okolí,“ odvětil Berber. „Dříve kočoval v poušti, v okolí Kufry a dále na východě a rozbil svůj stan i u proudu Velké řeky!“

*) „Allah pomoz!“, arabské rozloučení.

„Pověz, co o něm víš,“ prosil cestovatel.

Berber si zakryl dlaní oči a odmítavě zavrtěl hlavou.

„Dobrá, — rozumím!“ pravil Motyliňski, jenž znal zvyky domorodců a z gesta Jussufova usoudil o tajemství, obklopujícím záhadného jezdce.

Karavana táhla dále.

Když se pocestní za několik hodin později zastavili v stínu drobné se skály a rozdělali oheň z kořenů divné rostliny, mající dlouhé podzemní výhony, hledající vláhu v značné hloubi pod vrstvou vyschlé a v kámen ztuhlé půdy, — rozlehl se dusot kopyt a šest jezdců s karabinami k výstřelu pohotovými obklíčilo malý tábor.

„Ruce vzhůru!“ křičeli. „Ani krok vpřed — jinak kule v leb!“

Seskočili s velbloudů a přibližovali se, míříce karabinami.

„Jsem Motyliňski, provádím vědecká badání,“ pravil kapitán.

„Až dostaneš kuli, nebudeš prováděti nijakého badání!“ chraptivým hlasem pravil Džani, ale v té chvíli křikl starý Jussuf na Berbery, náležející k loupežné bandě:

„Máme průvodní list Sokola pouště!“

Kapitán podal list. Berbeři pečlivě jej prohlédli a náhle počali se pokorně klaněti.

„Jaký to kus papíru?“ zavrčel Barto. „Tady žádný průvodní list neplatí!“

„Vari od těch lidí!“ hrozivě zabručel obrovský Bu-Imama, obrátiv proti němu karabinu,

což za jeho příkladem ihned učinili Abd Karat i Ibn Solimana.

„Ať to všickni řási!“ vzkřikl Džani.

„Nechceme, aby nám Sokol pouště jako beranům hrdla podřezal!“ pravil Abd Karat.

Útočníci stáli v nejistotě, váhajíce a otálejíce, konečně však vsedli na svoje „mehari“ a odjeli.

„Velmi romantická příhoda!“ pravil s úsměvem kapitán. „Budete míti v Polsce co vypravovati! Jaký to mocnář, ten malý Sokol?“

Slečna Irena neodpověděla, ale ihned vyvolala si v paměti pružnou postavu černého jezdce, jakoby srostlého se sedlem, jeho smělou, bledou tvář a hnědé, zpytavé oči.

Viděla ho cválajícího na bílém, bujném koni, opřeného v široké třmeny a drobnou rukou dotýkajícího se jílce turecké šavle. Slyšela temný, v duši se vkrádající hlas tajemného člověka v černém burnuse, majícího tak romantické jméno — „Sokol pouště“.

Jussuf a Fagit, usednuvše na písek, pokorně se klaněli, modlíce se k Allahu-Obránci, jenž je šťastně vyvedl z těžkého postavení.

Po obědě a po odpočinku dala se karavana Motyliňského na další cestu.

Všecky stopy přítomnosti lidí zmizely v poušti a zkušené oči Fagitovy nepostřehly nic hrozivého věrným a poctivým úředním průvodcům.

Uplynuly ještě tři dny a před karavanou matně se zarýsovaly v dáli ostré štíty hřbetu Ahoggaru, cíl výpravy kapitána Motyliňského. Po západu slunce počali velbloudi říčeti, cítíce blízkost lidského sídla a stád. Brzy cestovatele ob-

klopily strmé boky údolí Barat, za nímž kryla se oasa, kde uzřeli stany Berberů, stále tu kočujících

Nablízku „duaru“*) domorodců rozbity stany bílých lidí a znavení velbloudi byli puštěni na pastvu.

*) Duar, kočoviško, tábor domorodců.

III.

DÁVNÉ UDÁLOSTI.

Roku 1865, po tragickém polském povstání, přijeli do přístavu v Alžíru dva cestující. Byli to Poláci, jak bylo patrno z pasů, předložených přístavním úřadům a vystavených na jméno Zawisza.

Hieronim Zawisza byl inženýrem a po nezdařeném povstání, jehož se účastnil, musil se skrývati, až konečně se mu podařilo přejíti ruské hranice a dostat se do Francie. Za několik měsíců přijela za ním jeho snoubenka, slečna Wierchowiecka. Mladí lidé se vzali a pan Hieronim dostal brzy místo při stavbě strategických silnic a tvrzí vojenských v Alžírsku. Mladí manželé bydlili v El Kseuzu, odkud francouzská administrace budovala zároveň dvě silnice, vedoucí přes neklidný ještě kraj bojovných Kabylů, v jejichž žilách koluje krev římských centurionů.

Rodina Zawiszova se časem rozmnožila; mělť dva syny a dceru.

Starší syn Alfréd ukončil již studia a pracoval samostatně v magistrátě v Alžíru, rychle postu-

puje; mladší byl teprve dvanáctiletý, když ro-
dinu stihla těžká rána.

El Kseurem, jenž byl tehdy ještě malou fran-
couzskou osadou, obklopenou berberskými „ble-
dy“, projížděla velká karavana.

Asi sto velbloudů s pestrými stany, ozdobený-
mi chocholy a stuhami, táhlo jedinou ulicí osady.

Ze stanů, kymácejících se na hřbetech vel-
bloudů, vyhlížely mladé ženy. Byly tam maje-
státné a hrdé maurské Arabky; bronzové Berber-
ky, veselé a lehkomyšlné; vášnivé dívky kmene
Uled Nail, se snivýma očima; jak eben černé
ženy sudanské a senegalské, štíhlé a lenivé, blý-
skající zamlženýma očima a bílými, jako slo-
nová kost zuby. Některé stany byly úplně za-
kryty plátnem a obepiáty řemeny; při těch šli
sluhové, přehlušující zvuky píšťal a bubínků zou-
falé výkřiky, hrozná volání a hlasitý pláč, de-
roucí se ze stanů.

V čele karavany, obklopen služebnictvem, jel
vypasený, jednooký Syřan, s vytrženými nozdra-
mi. Požádán byv o průvodní listiny, ukázal an-
glický pas, vydaný na jméno kupce Bazilisa a
dodal, že převáží harém jednoho arabského kní-
žete, který má v úmyslu podniknouti pout do
Mekky.

Bazylis se v El Kseuru zdržel dva dny a když
odjel, zmizelo z osady několik mladých dívek a
mezi nimi sedmnáctiletá Wanda, dcera Zawiszo-
va. Podezření padlo na Bazylisa; pronásledova-
vatelé dostihli ho již v Tunisu. Prohledány vše-
cky stany, ale žádná ze zmizelých dívek nebyla
nalezena.

Wanda Zawiszová zmizela a nikdo o ní ne-
slyšel. Za několik let potom dovědělo se o jakési
polské dívce, jež vedla pustý život v nočním
brlohu v Kairu, když však zoufalý otec tam při-
jel, dověděl se, že dívka byla prodána do Hed-
žasu, odkud brzy došla zpráva francouzského
konsula, že v tamním „abdallahu“ zemřela ja-
kási Wanda Zawiszová.

Tato hrozná zpráva zabila matku nešťastné
dívky. Zemřela náhle.

Patnáctiletý Roman velice trpěl nad ztrátou
sestry i matky, chodil mlčky a zasmušilý, až
konečně jedné noci uprchl z domova. Zanechal
list, jímž oznamoval, že si umínil pronásledovati
Bazylisa i všechny ty, kteří uchvacují a kupují
ženy, aby je potom uvrhli do propasti hříchu
a bídy. Všecko pátrání po Romanovi bylo mar-
né. Zmizel jako kámen v moři, jako zrnko pše-
nice, větrem zanesené na Saharu.

Rodina považovala ho za zahynulého navždy.

Zatím Roman, vychovaný mezi Araby, Berbe-
ry a Kabyly, znalý jejich řeči, smělý, silný a
podnikavý, vytrvale kráčel za svým cílem.

Dlouho se potuloval z místa na místo, kočuje
s Berbery a s Tuaregy, uče je tomu, co neuměli,
totiž kopání studní, léčení dobytka i lidí, umění
kovářskému a zámečnickému, čemu se byl sám
naučil, účastniv se s otcem kočovného života,
při stavbě silnic a kasáren v divokých často a
bezlidných místech.

Obdařený i při malé své postavě podivuhod-
nou silou, jsa výborný jezdec a střelec, impono-
val polodivokým domorodcům a brzy byl přijat

jako přítel téměř do všech kočovisk od západní Hammady až k hranicím Tripolska. Spolu s Tuaregy honil nejednou dobytek do Sudanu, měl oddané své lidi v Tombuktu i v kočoviskách na severním břehu jezera Čad, získal cenu na koňských dostizích v Yala a v Liptako nikdo lépe nedovedl zkrotiti divoké, ohnivé koně.

Po dvou letech stal se Roman již „khuanem“, to je „bratrem, jemuž nesmí se ukřivditi, jemuž Allah přikazuje v každé věci pomáhati, ať dobré, či zlé, neboť to jest příkaz Předvěčného“, jak hlásají starobylé arabské „kanuny“,*) přijaté zároveň s Islamem Berbery, Moabity, Tuaregy a jinými kočovníky.

Roman stal se obyvatelem Sahary od jižního Tellu až k proudům Nigru. Na tu chvíli čekal odvážný mladík a po ní toužil. Nyní věděl, co má dělati. Rozhodl se k činům.

Využívaje titulu „khuan“, dostal se do oasy Kufra, kde mají sídlo nejbohatější a nejucenenější musulmanští kněží, vážení v celé Africe svatí poustevníci a askéti. Kufrou procházejí téměř všechny karavany poutníků, ubírajících se do Mekky. K jedné takové karavaně připojil se Roman. Vykonal s ní pout do Mekky i do Mediny, modlil se s druhými poutníky u posvátného černého kamene „Kaaba“ i u hrobu proroka Mahomeda, dostal všechny odznaky „hadže“ a seznámiv se s jakýmsi arabským kupcem, jenž v obchodních záležitostech chtěl navštívit Syrii, — jel s ním.

*) Právo tamního zvyku.

V Bejrutu dověděl se v jakési evropské bance, že všeobecně lidem vážený milionář Bazilis bydlí v paláci blízko Saidu.

Mladík přijel do nádherného domu boháčova a dostal se k starému Bazilisovi.

Byl to již stařec, jenž dávno zanechal ohavného řemesla obchodníka s ženami. Nyní byl znám neobyčejnou zbožností a štědrostí, obětuje velké sumy kostelům a klášterům. Roman rychle se rozhlédl a dovedl si získati důvěry starcovy. Jednou voze jej po krásném parku, počal starce prositi, aby mu poradil, jak lze se státi boháčem, aby tak lidstvo mohl obšťastniti a sám mu odpověď téměř do úst vložil.

„Krásné ženy jsou nejlepším zbožím,“ řekl skromně Roman, „říkalo se mi to, ale nevím, jak mám ten obchod vésti? Viděl jsem v ‚bledech‘ Uled Nail takové květy krásy, že by mohly býti ozdobou ‚seralů‘*) sultánů a tam chodí nahé, špinavé a jedí pražený ječmen. Mohly by býti šťastny a milovány zámožnými a štědrými lidmi. Není to hříchem a soudím, že i Allah schvaluje takový záměr, sidi!“

Starému obchodníku zablyskly oči. Ozvaly se v něm dávné vzpomínky o zaměstnání, plném příhod a velmi výnosném; začal raditi, vysvětluje, jak třeba vábiti nezkušené dívky, jak podpláceti domorodé náčelníky, aby prováděli falešné sňatky, jak krásti beztrestně bílé dívky.

„Jsi dovedný a chytrý!“ dodal konečně. „Počkej několik dní! Brzy se vrátí můj syn Serg

*) Seral, harém.

Bazilis z takové výpravy. Budeš pracovati s ním...“

„Děkuji, sidi!“ odvětil pokorně mladík. „Právě budu moci tvému synu ukázati jednu krásnou Italku v El Kseuru. Je to drahocenná perla!“

„El Kseur! El Kseur!“ šeptal stařec, tiše se směje. „Tam jsem ukradl krásnou dívku. Sotva že jsem mohl poslati ji a unesené ženy s věrným sluhou jinou cestou, již mne dostihli vojáci. Ale, — haha! Nic již nenašli! Klidně jsem odjel... Tu dívku jsem potom pětkrát prodal — a dobře prodal.“

Roman neměl již pochybností. Potom dlouho se zadíval na jednookého, vypaseného Syra s vytrženými nozdrami, nyní již starého a slabého, uvažuje, co s ním má učiniti.

Teprve večer našli sluhové starého Bazilisa. Visel na sněti v ústraní parku, oběšený na tenké šňůře z koženého pásu.

Mladý „hadž“ beze stopy zmizel, ač všechny úřady byly na nohou. Zatím Roman připojil se k poutníkům, vracejícím se z Mekky a s nimi vstoupiv v Akře na loď, opustil navždy Syrii.

Nyní však mladík chápal, že si musí opatřiti mocnější ochranu a obranu, než ta, již mu dávaly tituly „hadž“ a „khuan“.

Odebral se do Kufry a tu zůstal.

V celém obvodu několika oasis, tvořících Kufru, počínaly se tehdy dít nezvyklé věci, o nichž nikdo nevěděl, ani v kancelářích italských generálů v Tripolsku, ani u štábu francouzských vojsk v Tunisu a v Alžírsku.

Právě v té době poslán byl z Mekky do Kufry

Sudanec Karumia, jenž byl uznán za „mahdiho“, to jest za muslimanského Mesiáše.

Do oasy brzy počaly se shromažďovati karavany vůdců kmenů a mocných rodů, náčelníci různých sekt, učenci, svatí marabuti, proroci i prorokyně, divotvorci a také i čaroději. Mladý „hadž“ měl přístup ke všem poradám a schůzím a poněvadž byl odvážným a vytrvalým jezdcem, byl několikrát poslán v důležitých záležitostech; posláním své vykonal vždy rychle a chytře.

Jeden z nejvlivnějších marabutů sídli Khalem Ibrahima-ben-Muharib přivábil k sobě mladého „hadže“ a Roman brzy pochopil celý plán rozruchu, řízeného Šejkem-ul-Islam*) a radou „ulemy“**) v Bagdadu.

Mladík věděl, že na mnoha místech děje se lidmi bílými křivda muslimanům; nešetřeno tradic muslimanských bílými lidmi, kteří se stále hlouběji drali do zemí, kde vyznáváno bylo učení Prorokovo. Ohlášení „svaté vojny“ mahdim zdálo se neodvratným; ale vyskytla se skupina vážných marabutů, usilujících zastaviti zanícení bojovníků.

Byl to nesnadný úkol, neboť kočovníci, nabádání mahdim, nazývali se již „mudžahidy“, bojovníky Allahovými, již na znamení toho nechávali si růsti vlasy a vousy, oblékali zíněná roucha a ovíjeli se řetězy, aby umrtvili tělo.

Všude zněly písně, nabádající k pomstě, k vraždění a k vítězství; derviši dráždili smysly bo-

*) Hlava muslimanů po Kalifovi, kterým byl turecký sultán.

**) Ulem, učený bohoslovec.

jovných nomádů pohledem na krev, když tančice a zpívající působili si noži a meči hluboké rány, jako o svátku Bajramu.

A tu neočekávaně na velké schůzi vůdců vystoupil mladý „hadž“.

„Zapomněli jste ‚surat‘*) svaté knihy, jež učí, aby věřící, toužící po vítězství, byli odvážní jako orlové a chytrí jako zmije!“ pravil. „Svatá kniha dovoluje líbati ruku nepřítele proto, aby učiněn byl z něho otrok a aby utvrzeno bylo na zemi učení Prorokovo. Nepřišel ještě čas k letu orlů, ač zástupy ‚mudžahidů‘ orlové jsou. Co učiní orlové, namíří-li proti nim nevěřící děla a oheň chrlicí kulometry? Smrt pokosí řady ‚mudžahidů‘, jichž krev vsákne se do země, ale nebude úrodnou setbou, jako byla krev přísného Sidi Okba, který před věky přinesl učení Prorokovo a rozšířil je až k vlnám oceánu!“

„Pravda mluví ústy mladého ‚hadže‘!“ voláno tu i tam.

„Mumeni!“**) pokračoval Roman. „Uvažujte nyní o tom, co se s námi stane, kdybychom zvítězili, pobořili města a osady giaurů a vypudili je za moře? Pozbaveni jsouce vědy, již získali nevěřící, doznali bychom těžkých ran: hladu, strašných nemocí i domácích válek, po nichž nezůstane kámen na kameni v zemích, kde vládne pravda Prorokova! Ne dlaní, nýbrž hlavou musíme bojovati s ukřivďovateli, ‚mumeni‘, i vy obětavi ‚mudžahidové‘! Ať mládež naše sblíží se

*) Kapitola.

**) Věřící.

s nevěřícími, ať odnese si z jejich škol vědění a potom, až se jim vyrovná, požádáme ve jménu odvěké spravedlnosti, tvořící zákony na zemi i ve vesmíru, — svobodu pro národy islamu! Odeprou-li to ‚nesrani‘,*) změříme se s nimi jako rovní s rovnými a zvítězíme, neboť poneseťe v srdcích svých ducha a sílu. Zatím musíme trpěti. In ča Allah!**) Ale pamatujte si, aby matky, ženy a dcery nebyly otrokyněmi otců a manželů svých, — nýbrž rovny vám, — mužům! Necht při vašem rameni čerpají vědu ze studní, které dal Allah lidem bílým! Tehdy stanete se silnými, ‚mumeni‘! Allah ib hafdhek!“***)

Po této řeči krátce trvaly porady. Povstání se neuskutečnilo a zmatek i roznícení za několik dní se rozptýlilo, jako fata-morgana v poušti Libycké. Poněvadž však část ‚mudžahidů‘ byla nespokojena s výsledkem porad a byla obava, že na vlastní vrub podniknou útok na osady Evropanů, vyslali starci mladého ‚hadže‘ v čele dvou set jezdců, aby dbal pořádku na karavanních cestách.

Skutečně potkal Roman značný oddíl Tuaregů z Tibo, mířící k oase Murzuk, jíž chtěl zničiti ohněm a mečem.

Mladý vůdce dovedl však zručným manévrem rozdělití útočníky na menší oddílky, které bez krveprolití pochyťal, odzbrojil a přivedl do Kufry. Zároveň přišla zpráva, že jakási banda

*) Vyznavači Nazaretského, křesťané.

***) Taková je vůle Allahova!

***) Necht vás Allah má v ochraně své!

evropských dobrodruhů, využivši všeobecného zmatku, napadla kočoviska domorodců a pobivši několik lidí, odvedla dobytek a mladé ženy.

„Hadž“ v čele sta Tuaregů dostihl ujíždějící zločince, odebral jim kořist a všechny bandity zahubil. Vraceje se, polapil několik vyzvědačů, spěchajících se zprávami o událostech k italským úřadům, přinutil je k přiznání a na hrdlech je ztrestal.

Tehdy právě dostalo se mu jména „Sokol pouště“ a jméno to i jeho kouzlo rozlétlo se od východních hranic dávné Libye až k rozpadávajícím se hradbám Tarudantu.

Mladý „hadž“ opustil Kufru a zmizel v hloubi Sahary. Dovedl býti téměř zároveň v různých krajích, přejížděje s ohromnou rychlostí z místa na místo.

Žádná karavana nemohla od té doby projeti bez jeho vědomí.

Lidé Sokola pouště každou zadrželi a každá musila zaplatiti výkupné, čímž si zajistila ochranu a bezpečnost pro celou dobu cesty.

Hůře bývalo s těmi karavanami, jež vezly unesené nebo koupené ženy, určené na prodej. Majitel takové karavany byl zabit, jeho lidé pak musili odevzdati polovinu nákladu i zvířat a vrátiti se, aby odevzdali ženy jejich rodinám.

Strašné věci děly se na Sahaře, podařilo-li se Sokolovi pouště polapiti karavany syrských kupců. Byli to vyděrači, podvodníci, lupiči, využívající prostodušnosti a poctivosti domorodců, vždy ziskuchtiví, třeba by bylo nutno utéci se i k zločinu.

Nebylo takové syrské karavany, v níž by lidé „hadžovi“ nenašli převážených žen, koranů a jiných předmětů, pojících se ke kultu Islamu a dodávaných na evropské trhy. Z beden těchto syrských kupců, ubírajících se do kočovisk Tuaregů a Moabitů, vybral Sokol pouště hašiš, opium, kif,*) durmanový prášek i alkohol, jimiž drží kupci omamovali muže, nebádajíce je k přestupkům proti Koranu nebo proti tradicím — „Haddith“ a ženy, dající se potom snadno svěsti nebo unést, neboť byly bezvědomé nebo posedlé džinny**) pouště.

Tehdy lila se krev a když po střelbě, po válečném řevu a po sténání ubíjených Syrů nastalo na Sahare ticho, — tu na písku krví zbroceném zůstaly jen mrtvoly lidí a velbloudů a nad bojištěm vysoko pod oblaky kroužili stále v menších kruzích bdělí, draví supi — hrobaři.

*) Africký hašiš.

**) Démoni.

IV.

V TÁBOŘE SOKOLA POUŠTĚ.

Tlupa Džaniho vzdalovala se dosti rychle od místa, kde se setkala s karavanou Motyliňského.

„Máme smůlu!“ stěžoval si po polsku Džani Bartovi, jedoucím u vedle něho.

„Ano, nepovedlo se nám v této krajině!“ odvětil soudruh, rázně si odplivnuv.

Jeli dále mlčky, tajíce v sobě vztek. Vzadu táhla na velbloudech druhá část tlupy. Nikdo z těch lidí neměl nijakého plánu, neboť každý chápal, že tu není pro ně nijaké vyhlídky, krouží-li na blízko Ahoggaru Sokol pouště.

„Musíme přejít na druhý břeh jezera Sebkha,“ rozhodl konečně Džani a počal se raditi s Abd Karatem.

Berber byl však jiného mínění a naléhal, aby zůstali tu ještě několik dní, až se vyjasní záměry Sokola pouště.

Při něm můžeme něco urvati!“ radil průvodce.

Při tom rozhovoru přicválal k nim Bu Imama a pravil, ukazuje k severu:

„Vidím v dáli dva velbloudy. Zajisté blíží se k nám nějaká kupecká karavana!“

A skutečně s nevelkého návrší sjížděli klidně dva velbloudi. Když se přiblížili k jezdcům mezi skalami ukrytým, spatřil Džani dva domorodce v špinavých, roztrhaných burnusech, klidně spící na vysokých sedlech. Po bocích velbloudů visely hubené kožené torby a nádoba s vodou. Místo zbraní připevněny byly k sedlům motyky a rýče.

„Od těch chlapů toho mnoho nedostaneme,“ s úsměvem podotkl Barto.

Zatím Ibn Soliman zastoupil velbloudům cestu; velbloudi se zastavili, hlučně a neklidně frkajíce. Jezdci, náhle probuzení, protírali si oči, s údivem pohlížejíce na neznámé lidi. Konečně starší domorodec, malý, břichatý člověk buclatých tváří, obrostlých řídkými, již šedivějícími vlasy, bystře a pozorně přehlédnuv kolem stojící jezdce a pochopiv, koho má před sebou, přimhouřil prohnane očka a snaže se stavěti vyděšeným, začal žalostným hlasem dlouhou litanii, přerušuje ji prosbami a žalobami:

„Allahu-Předvěčný, Allahu-Soudce, Allahu-Ochránce, Allahu-Spravedlivý, Allahu-Hrozný!... Ubohým ‚hadžům‘ není možno nikde klidně přejeti! — Allahu-Kárající! Za Tuggurtem zlí lidé nás oloupili, vzali nám všechny památky na svatou Mekku a na slavnou Medinu!... Nechali nám jen torbu s ječmenem a soudek vody... Allahu Milosrdný! Vzali nám velbloudy i náš bohatý šat. Není-li pravda, ‚taleb‘*) Mossule? Nepovídají pravdu ústa moje?“

*) Taleb, učený student.

„Uhu!“ ozval se stejně jako jeho druh otlý mladík, chytře kosýma očima na všechny strany šmirkaje. „Příliš mnoho lidí potlouká se po poušti... Příliš mnoho... A každý chce něco urvat z majetku jiného ‚mumena‘!“

„Kam jedete?“ otázal se výsměšně Abd Karat, zvědavě si prohlížeje jezdce.

„Spěcháme ke krásným našim stanům, jež stojí blízko Timlaninu, abychom příbuzným svým a sousedům donesli požehnání ‚hadžů‘, vracějících se od hrobu velkého Proroka,“ odvětil starý lišák, neklidně se vrtě na sedle.

„A jak se jmenujete, bohobojní ‚hadžové‘?“ dále se dotazoval Abd Karat.

„Moje jméno zní: Hadž Azis ben-Hazel, a toho důstojného mládce rodiče zovou Mossul es-Kel, ale nyní k jménu tomu, mumeni, třeba dodat titul ‚hadž‘, neboť ten učený mládec spolu se mnou třikrát obešel posvátnou Kaabu.“

„To je hezké od vás!“ poznamenal Abd Karat. „Jedno však nemohu pochopiti: co jste dělali v Mekce a v Medině s těmi motykami a rýči? Snad jste nechtěli vykopati a vykrásti z posvátné země Allahu milé ostatky velkého Proroka?“

„Rouhání vyšlo z úst tvých, mumene!“ zvolal se strojenou hrůzou jak soudek tlustý Azis ben-Hazel, pozdvihuje oči k nebi. „Nemluví-li pravdu, bohobojný mládenče, Mossule es Kel?“

„Uhu!“ zabručel tázaný.

„Příliš rád nemluví tvůj druh, šlechetný a bohobojný pane!“ zasmál se Ibn Soliman.

„Moudrost jeho je tak velká, že mu neprojde

ústý!“ odvětil Azis, drze pohlížeje na okolostojící.

Všickni se dali do smíchu, ba i ten přemoudrý Mossul údivem otevřel ústa, pohlížeje na svého druhá.

„Nu, dosti toho!“ vzkřikl Abd Karat. „Otvírejte torby, chceme viděti, co v nich jest!“

„Násilí se na nás páše! Oloupiti ‚hadže‘ — velký hřích před Allahem!“ zapištěl Azis. „Allahu-Obránce, Allahu-právo dávající, Allahu-Utěšiteli!“

Nedokončil však své litanie, neboť Abd Karat a Bu Imama stáhli ho s velblouda a počali shazovati pytle a torby na zemi. Mossul, nečekaje, až naň přijde řada, sám sklouzl se sedla a položiv velblouda, s velkou opatrností odvažoval svoje torby.

Se zručností zkušených lupičů prohledali Berberři zavazadla nešťastných poutníků; když došlo na torby Mossulovy, počali z nich vybíratí stářím zezelenalé svícny, olejové lampičky, vásy, nádoby, sáčky se starými mincemi, úlomky mramorových sošek a malé sošky bronzové.

Džani, Barto a Šulc pohlíželi s údivem na ty věci, nic nechápajíce, ale Abd Karat, vyprázdnil poslední torbu ubožáků, zvolal:

„Nuže a nyní si pohovořme upřímně, milí be-ránkové!“

„Milá jest Allahovi řeč poctivých a šlechetných mumenů!“ odvětil Azis, neztrácejé nálady.

„Nyní víme, že nejste ‚hadži‘, nýbrž obyčejnými lotry a ničemy — fettich-varussar, — hledači pokladů, zůstavených v zemi dávnými Ru-

mani.*) Kde jste našli tyto hračky?“ dotazovali se Berberů.

„V zemi a pod zemí!“ vyhýbavě odpověděl Azis. „Není-li pravda, Mossule?“

„Uhu!“ zabručel mladík, hlasitě zívaje.

„Jenom to řekneš?“ otázal se Abd Karat a významně dotkl se rukou křivé „kumije“**) zastrčené za pasem.

„Proč se hněvat?“ zvolal otlý hledač pokladů. „Hledali jsme tajně v zříceninách Timgadu, nu a něco se tam našlo. Bohužel, nemohli jsme tam dlouho pracovat, neboť zvěřily nás strážce a rozehnaly nás.“

„Hm!“ zabručel Bu Imama. „Ale proč jste zajeli sem, na Ahenet, místo abyste zamířili k velkým osadám, kde snadněji se najde kupec na tyto krámy?“

„Chtěli jsme začít s prohledáváním starých zřícenin v okolí Tamanrassu, neboť nám bylo řečeno, že se kdesi tam nacházejí,“ vysvětloval Azis.

„Nelžeš-li, potom pravdu mluvíš!“ zasmál se Ibn Soliman.

„Já — lhát?“ zapištěl drzý tulák. „Což já někdy lžu, talebe?“

„Uhu!“ zabručel Mossul a všichni i sám Azis, vyprskli veselým smíchem.

„Jsi hloupý, talebe, se svým ještě hloupějším „uhu!“ zabručel starý Azis, štouchnuv soudruha pěstí v bok.

*) Římané, dávní vládci Alžírska — Mauritania Caesarea.

**) Křivý, obousečný nůž.

„Dejte již pokoj těm otrhancům!“ pravil Džani. „Ať si jedou ke všem čertům! To staré harpátí a hrnky — to není zboží pro nás. Seberte si ty střepy a ztraťte se co nejdříve!“ vzkřikl na hledače pokladů. „Ale ať ani nepísknete o tom našem setkání!“

„Spanilomyslný sidi, mocný jako sultán Fezu, sidi spravedlivý, jako Ben Ihudi-ben-Šafer, — ani slova o tom nikomu nepískneme!“ mružel Azis, rychle skládaje do toreb rozházené poklady a nakládaje vše na velbloudy.

Po chvíli s mnohými „selamy“ odjížděli, bijíce patami vyhublá zvířata a podezřele se ohlízejíce na vzadu zůstavší tlupu.

Když odjeli několik set kroků, počal se starý Azis trásti smíchem a šeptati soudruhovi:

„Mossule, jsi jako lebka nejhloupějšího mula, jako kulatý kámen z koryta vyschlého uedu, vím to, i ty o tom víš, ale přece snad jsi pochopil, jak zručně jsem hodil písek do očí těch zbojníků a že přece příkaz našeho dobroděje, sidi Serga Bazilisa, vykonáme...“

„Uhu, — vykonáme!“ zamumlal lhostejně Mossul a táhle zívł.

„Nejsi člověk, nýbrž velbloud a k tomu neten ušlechtilý mehari, ale obyčejný tažný dobytek, jež poháněč musí bít po bocích hrubým, sukovatým kyjem!“ horlil starý.

„Uhu — zkus to!“ odvětil Mossul. „Hloupý jsi ty, Azise, neboť hned mne nazýváš hadžem a talebem a hned zas velbloudem, mulí lebkou a kamenem.“

Po těch slovech protáhl hrubá ramena a zívł

tak hrozně, že se ulekli velbloudi a počali stříhati ušima.

„Torbo děravá!“ zasmál se Azis, plesknuv souduhu po koleně.

„Bohabojný hadži!“ odsekl Mossul.

Jeli dále; každý zpíval jinou píseň, při níž velbloudi frkali a náhle se plašili.

Hledači starých pokladů nevěděli, že nezdar pronásledoval dnes tlupu Džaniho a Bartovu.

Jezdci po rozchodu s Azisem a s Mossulem dohonili malou karavanu, složenou z několika velbloudů a mulů. Byli tu Arabové z pobřeží i bílí lidé.

„Vzhůru!“ zvolal Abd Karat. „Ti nám konečně neujdou!“

Ale Džani postřehl na velbloudech zavěšené dva dlouhé, pletené koše; v jednom ležela patrně chorá, bledá žena a z druhého vyhlížely dětské hlavičky.

„Vidiš, Barto?“ otázal se Džani. „Máme-li takové ubožáky nechat na milost a nemilost pouště?“

„Psia krew!“ zabručel Barto. „To nejde...“

„Obratťe!“ zavelel Džani, hrozivě pohlížeje na udivené domorodce, již se chystající na přepadení.

„Jak to?“ rozhorlil se Ibn Soliman. „Kořist jistá!...“

„Mlč, pse!“ pravil ponuře Džani, „a jed!“

„Ale smůla je smůla!“ bědoval Barto. „Musíme odtud utéci, neboť zde nic nepořídíme. Někdo nás uřkl, nebo co? ...“

Odjeli k jezeru Sebkhá a když vjeli se svými

mehari do koryta vyschlé řeky, tu od záhybu srázného břehu vynořil se jezdec na velbloudu.

Ač nádherný mehari byl mohutné, vzrostlé zvíře, zdál se býti přece příliš malý pro obra, na něm sedícího. Nebyl to ani Berber, ani Tuareg. Široká tvář, lesklá jako právě vyleštěný eben, svítila bělmem očí a řadou ostrých zubů. Na tváři měl jezdec vytetovaná znamení, na každé tváři tři jizvy, což dodávalo obru bojovného a hrozivého výrazu. Vyduté, sinavé rty a ploský nos svědčily, že to byl černochoch a Abd Karat, všude se potloukající, ihned poznal v něm Sudance, kmene Malinké. Patrně náležel k vůdcům, neboť měl na prsou pečlivě vytetovaný obraz ryby, — znak to kmene, na mohutných rukách měl zlaté kruhy, na hlavě bílý turban, červené boty s dlouhými maurskými ostruhami, karabinu a těžký meč s křížovým jilcem, drahými kameny vyloženým.

Jezdec zastoupil cestu vpředu jedoucím Džanimu a pozdvihl dlaň k čelu na znamení uvítání. Mohutným, hrdým hlasem pravil arabsky, mhouře oči:

„Bílý bojovník není člověk odvážný! Obával se napadnouti malou karavanu a volně ji propustil...“

„Myslíš, černý zbojníku, že kromě touhy po kořisti nic jiného není? Nenapadáme žen a dětí. Ostatně nikoho se nebojíme!“

„Taková-li jsou slova tvoje, potom těším se tomu nesmírně! U všemohoucího Allaha, jste tedy šlechtí a poctiví lidé!“ Při těch slovech se obr

upřímně a přátelsky zasmál. „V tom případě můžeme si tedy pohovořiti.“

„Nevím o čem!“ zabručel trochu udiveně Džani.

„To se hned ukáže!“ odvětil černochoch. „Sesedněme s mehari a poradme se.“

Po chvíli všickni seděli v stínu, táhnoucím se od strmého srázu a černochoch, gestikuluje rukama, mluvil:

„Dávno již vás stopujeme a víme, že hledáte kořist...“

„Kdo jí nehledá?“ podotkl Barto.

„Víte již, že v této oblasti pouště Sahary panuje nyní Sokol pouště, proto bez něho nic se tu státi nemůže,“ pravil obr. „Kdybyste přepadli karavanu, dopravující ženy a děti, již by nad vašimi mrtvolami kvíleli supi a z průsmyku Tatalaty kradli by se šakalové a hyeny k nočním hodům.“

„Jsi-li člověkem Sokola pouště?“ otázal se Džani.

„Jsem jeho psem!“ odvětil obr nadšeně. „Co on přikáže, to vykonám, byť bych měl zabítí rodného bratra, neboť náš vůdce je hadž, stanovící zákon a nový život!“

„Čeho žádáš po nás?“ otázali se Džani i Barto.

„Sokol pouště poslal mne k vám, abych vás poznal. Poznám jsem vás ne z řeči, jež může býti klamná, jako mírnou se zdá klidně se na slunci vyhřívající jedovatá zmije, — ale z činů. To — jistější! Chcete zbohatnouti; — vůdce to chápe a dopomůže vám, když...“

„Když co? Mluv!“ pravil Džani.

„Když přistoupíte k němu a budete-li mu věrně sloužiti vy a vaši lidé,“ dokončil černocho, zpytavě hledě na Džaniho, Barto a Šulce.

Nastalo mlčení. Bílí lidé počali se raditi.

„Doved' nás k Sokolu pouště!“ prohlásili konečně.

Téhož dne před večerem tlupa Džaniho, vedená černochem, dojela do tábora tajemného vůdce, vládce Sahary. V dlouhém, klikatém průsmyku stálo asi dyacet velkých stanů, odpočívali tu koně i mehari, uvázaní u kůlů; na vrcholcích okolních hor stály strážní hlídky.

Džani a soudruzi zastavili se u jednoho stanu a dlouho čekali. Viděli, jak z různých stran přijíždějí cvalem do tábora jezdci a jak spěšně odjížděli odtud Tuaregové, ve spěchu schovávající do závitů turbanů jakési papíry.

„Úplně jako v hlavním válečném stanu!“ podotkl Barto.

Džani neodpověděl, jenom pokrčil rameny a pozdvihl obočí v nejvyšším údivu, jenž se ho zmocnil, když postřehl, že s nejvyššího štítu bylo signalisováno pomocí zrcadla.

„Co se tu děje?“ bručel Džani, tázavě patře na svého soudruha.

Brzy byli zavaláni k vůdci. Přiblížili se k malému stanu, nad nímž vlál prapor s jakýmsi neznámým znakem. U vchodu byly dřevci zatčeny tři bunčuky z rudých koňských žíní, nedaleko pak chodil nespoutaný, neuvázaný nádherný oř s hlavou vysoko zdviženou a s ohnivýma očima.

Uzřev cizince, rozdul chřípě a tiše, poplašně zařičel.

„Vstupte!“ ozval se krátký rozkaz z vnitř stanu.

Černoch odhrnul záclonu a vpustil dovnitř bílé lidi.

Tito uzřeli menšího člověka bledé, lehce o-smahlé tváře. Byl nejvýše třicetiletý, neboť v ha-vranních vlasech v neladu spadajících na vysoké čelo, nestříbřila se dosud ani jediná sivá nitka. Tvrdý pohled zpytavých, hnědých očí jeho utkvěl na příchozích. Vztáhl k nim drobnou, ale jak ocel silnou ruku a vydmuv rty, pravil tichým, hlubokým hlasem:

„Jsem Sokol pouště. O vás vím již všechno...“

Při těch slovech Džani i Barto se zatřásli. Ta-jemný člověk mluvil polsky.

„Čaroděj!“ mihla se hlavou Džaniho pově-rečná myšlenka.

„Vím, že jste Poláci,“ pokračoval malý muž a povstal.

Bílý, lehký burnus malebně splýval mu s ra-men hojnými záhyby, zahaluje pružnou, silnou postavu a vysokou hrud, jevící neobyčejnou sílu.

„Nevýslovně mne těší, že jste neztratili pocitu a vědomí cti, — národního to charakteru Po-láků! Každému člověku může se různě uzpůsobit život. Stává se nejednou, že nelze mu vždy jednati podle obyčejných zákonů a zvyků. Ale neztratiti cti a šlechtetných citů — to je charakte-ristická známka Poláků.“

„Já nejsem Polák. Narodil jsem se v Něme-cku,“ poznamenal Šulc.

„Vážím si i Němců a nijak jsem vás nechtěl urazit!“ pravil Sokol pouště francouzsky. —

„Němci mají své dobré vlastnosti, jichž nemají jiní národové, ale známky vrozené šlechtnosti, rytířskosti, jsou rysy polské povahy. Viděl jsem lidi úplně kleslé, v jichž žilách proudila polská krev, ale i ti až do konce si zachovali tyto národní své znaky... Chci se s vámi dorozuměti. Vím, že hledáte příležitosti k zbohatnutí a samozřejmě zanechati lupičského řemesla, vystěhovati se jinam a zbytek života skončiti v klidu a dostatku?“

„Mluvíte, jako byste četl naše myšlenky!“ zvolal Barto.

„Není nesnadno se toho domyslit!“ usmál se malý člověk. „Navrhuji vám tedy, abyste vstoupili do mého oddílu. Kromě vás nemám bílých lidí. Štědře vás odměním za věrné služby. Brzy dosáhnouti můžete bohatství, snad i dříve, než se nadějeme já i vy!“

„Souhlasíme!“ zvolali Poláci.

„Souhlasím!“ dotvrdil Šulc, když Sokol pouště opakoval svá slova francouzsky.

„Za své lidi též ručím,“ dodal Džani.

„Těch se neptám, ti se musí podržítí mojí vůli!“ řekl vůdce, hrdě vydmutv purpurové rty.

„Dovolíte mi otázku?“ zabručel Džani.

„Poslouchám!“ ozval se Sokol, usednuv.

„Jaké jest vlastně vaše jméno?“

„Jmenuji se — Sokol pouště,“ pravil. „To stačí. Nikdo mne tu jinak nenazývá.“

„Jste též Polák?“ ptal se dále Džani.

„Jsem Sokol pouště!“ s důrazem opakoval vůdce a pokynul rukou na znamení, že rozmluva je skončena.

Když soudruzi vyšli a počali se zařizovati v stanu, zašeptal Džani, obrátiv se k soudruhům:

„Hoho, to je vzácný ptáček! Král — či co? A snad generál?“

„Nevím, ale že co Sokol, — to Sokol!“ zvolal nadšeně Barto. Němec Šulc jen povzdychl a pokyvuje hlavou, opakoval:

„Wunderbar! Wunderbar!“

V té době v stanu Sokola pouště stál obrovský černochoz z kmene Malinké, poslouchaje rozkazy vůdcovy a hluboce se ukláněje.

„Věrný můj Nabbo, vrátili se již lidé dnes před úsvitem vyslaní?“

„Čekají před stanem na tvoje rozkazy, velký hadži!“

„Uveď je!“

Vstoupili dva Berbeři. Byli zaprášeni a znaveni cestou. Padli na kolena a hluboko se poklonili.

„Vstaňte a mluvte!“ rozkázal vůdce.

„Bohabojný a velký sidi a hadži!“ pravili. „Karavana Serga Bazilisa rozdělila se na dvě části. Jedna, vedená chromým Litisem, jde ostrým pochodem přes poušť Anahef přímo do Rhatu; druhá, kterou vede horal Suss a v níž se nalézá i Bazilis, vyhýbá se Idalesu a míří na karavanní cestu, vedoucí do Zuiretu a Smanu. Bazylis dostal zprávy, že je stopován a vymyslel si cos, neboť vyslal dva hledače pokladů, Azis ben Hazela a Mossula es Kel, kteří zamířili k jihu, ale lidé naši dosud jich nevystopovali. Stopy velbloudů jejich náhle zmizely na kamenitém

průsmyku Ahenet, kde se spojily se stopami jiných jezdců...“

„Dobře! Děkuji vám! Nyní jděte!“ pravil vůdce a hluboko se zamyslel.

Nabba stál nehybně jak obrovská kovová socha. Stál a čekal.

Konečně Sokol pouště udeřil dlaní na malý polní stolek.

„Jsem zde a čekám na tvé rozkazy, hadži!“ pravil tichým hlasem černochoch, skloniv hlavu.

„Půjdeš do stanu nově příbylých lidí a zavoláš mi Džaniho!“

Nabba odběhl a za chvílku se vrátil s Polákem.

„Mám pro vás práci,“ pravil vůdce. „Ještě v noci vezmete si třicet jezdců na nejlepších koních a poženete je bez oddechu až na poušť Anahef. Tam musíte dohonit velkou karavanu a napadnouti ji. Budou se bránit... Všecko, co vám padne do rukou, náleží vám... Můžete očekávat hojnou kořist... Nikoho neživte!... Žádný z těch zločinců necht neodejde živý!... Chromého Litisa, vůdce karavany, pověste!“

„Do půlnoci nebude nás v táboře,“ pravil Džani a chtěl odejít, ale náhle se obrátil a řekl:

„Nevím, neprospěje-li vám, vůdce, ale musím oznámiti, že jsme dnes potkali hledače pokladů, starého, jenž se zove Azis ben Hazel a mladého...“

Sokol pouště rovnýma nohama se vzchopil a zatleskal.

„Kam zamířili ti ničemové se svými velbloudy?“

„Potkali jsme je za průsmykem Ahenet, jeli

k jihu a řekli nám, že mají v úmyslu hledati poklady v starých zříceninách v Tamanrassu.“

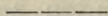
„Nabbo!“ vzkřikl vůdce, „vezmeš pět mladých Tibbů a pospíšíš k Tamanrassu, abyste polapili Azisa i toho druhého. Před tím příkaž knížeti Ibrahimovi, aby vyslal čety na východ od Idales. Pták tamtudy nesmí přeletěti, — zvěř proklouznouti bez mého vědomí.“

Černoch i Džani odešli ze stanu Sokola pouště.

Kdesi daleko ržál kůň, jakoby volal jezdce.

Ještě dále od hor zaletovalo sem temné mručení a chraptivý, trhaný řev pardálův.

V táboře, ukrytém na dně úvozu, panovalo ticho...

V.

STÍHÁNÍ.

V poušti Anahef, ležící v kotlině, obklopené kol dokola řetězy nevysokých pahorků, bylo neobyčejně živo, ač sem jen zřídka přicházeli kočovní lovci, pronásledující stáda plachých gazel, nebo pořádající honbu na lvy, kteří měli své skrýše v okolních úvozech a v hlubokých korytech vyschlých řek.

Nyní na různých místech bylo lze spatřiti řady velbloudů, nesoucích náklad zboží a patřících ke karavaně Litisově.

Karavana šla rychle, míříc k východu, spěchajíc patrně k hranici italského Tripolska.

V čele na dobrém koni jel Litis, ponurý, přihrblý Syr. Levý třmen měl výše povytažený, jsa od narození chromý.

Asi dvacet jezdců uhánělo za ním, jiní eskortovali na části rozdělenou karavanu. Lidé byli ozbrojeni karabinami i revolvery a opatrně se kolem sebe rozhlíželi.

„Rundi!“ křikl Litis na jednoho z jezdců.

„Vrátila-li se již četa, poslaná proti vojákům. nás pronásledujícím?“

„Vrátili se jen dva muži, jiných dosud nevidím!“ odvětil tázaný. „Ale za to ti si statečně vedli! Ztrávili noc mezi vojáky a všecko vyzvěděli. Stíhající nás oddíl skládá se z dvaceti francouzských spahisů a z třiceti jezdců vojska marockého sultána.“

„Kdo velí tomu oddílu?“ otázal se Litis.

„Mladý kapitán, hrabě Ramencourt,“ odpověděl Rundi. „Oddíl vyjel z Fezu, kamž bylo telegrafováno o únosu žen. Vojáci jsou však velmi znaveni pochodem, neboť uháníme jako šílení a nedáváme jim času k odpočinku. Jsou od nás vzdáleni dva dny cesty...“

„Ho, ho!“ vzkřikl chromý Litis. „Nedohoní nás, neboť za tři dny zapadneme do tripolského Ergu.*) Zbytečně se Bazilis od nás odloučil, chtěje okolní cestou vyjít na Rhat a dohoniti nás. Zbytečná opatrnost a ostražitost!“

„Na jeho místě jednal bych nejinak, neboť s těmi děvčátky jsme si důkladně nadrobili!“ podotkl Rundi. „Všecky konsuláty se po zprávě o únosu splášily. Všecky okolnosti obrátily pozornost úřadů na naši karavanu a když jedné z dívek podařilo se prchnouti, všecko se prozradilo. Kdyby nás chytili, bylo by s námi amen!“

„Jsi hloupý a zbabělý, Rundi!“ zasmál se Litis. Francouzové i jiní Evropané, to nejsou Arabové, ani Turci. Vsadili by nás na rok nebo půl-

*) Erg, písčítá část Sahary.

druhého roku do vězení a tím by to bylo vyřízeno!“

„Ano, ale potom Sergo Bazilis nesměl by ani špičku nosu ukázati!“ poznamenal Rundi.

„Tak jako tak podnikáme poslední výpravu a dosud se nám daří znamenitě!“ zvolal Syr, zatukáváje to „na štěstí“ o dřevěnou hlavici sedla. „Ty unesené křepelky mají cenu tisíců, ne-li desetitisíců liber, provede-li se obchod chytře. Dva nové statky, větší a krásnější než Šaid, koupí si Serg Bazilis, prodá-li děvčátka, nebo vezme-li za ně výkupné! Hoho! To je nemalá kořist! Jednou za sto let se takový lov podaří!“

Rundi vzdychl a zabručel:

„Rád bych věděl, co my za to dostaneme? Již dva týdny tlučeme se na sedle a každý den může nás stihnouti kule.“

„Nu, nyní, jak sám jsi řekl, teprve za dva dny můžeš očekávati kuli, opozdíme-li se; ale neboj se, — budeme uháněti dále. Odpočineme si teprve potom, až překročíme alžírskou hranici!“

Karavana Litisova uháněla stálým cvalem k hranici, zastavujíc se až po půlnoci na krátké noclehy. Ani stany se nestavěly, a velbloudům byly jen povoleny popruhy; krmena tu byla zvířata ječmenem a napájena.

Litis mnul si ruce a smál se, právě:

„Na území italském prohlásím se za Serga Bazilisa, ukáži zboží, zaplatím průvozní clo a tak úplně zmatu francouzské úřady a cizí konsuláty v Maroku! Až se k nám připojí Serg, budeme čisti a nevinni jako andělé!“

Ale prohnany lišák Litis, druh a společník

Bazilisův, nezanedbal nijakých prostředků ostražitosti. Při pochodu ve vzdálenosti dvou kilometrů jely hlídky, na všechny strany větrící; kolem nočního tábora znavených lidí stály stráže, ukryté v poušti.

Od jihu zatím vpadla na rovinu Anahef četa Džaniho. Zkušeni Tuaregové ihned postřehli stopy rychle k východu spějící karavany, určili počet lidí a z pozůstavených známek na písku vyčetli, že ti lidé mají u sebe karabiny a revoly.

Džani byl zkušeným banditou, řádicím na Sa-haře po několik let. Věděl, že bude míti ostré utkání a nesnadnou práci s Litisem, proto rozdělil své mužstvo na menší oddílky, aby nepozorovaně se dostal přes poušť, kde velkou četou ihned by postřehly oči stíhaných kupců.

Jednou časně zrána Tuareg Bu-Imama zašep-tal Džanimu:

„Dnes tu nocovali. Vyjeli asi před hodinou.“

Brzy celá četa rozdrobila se na jednotlivé jezdce, kteří se na různé strany rozjeli, mírice však stále vpřed za unikající karavanou.

Barto první spatřil zadní hlídky a vykonáváje rozkaz Džaniho, nekryje se a nezvolňuje běh svého koně, počal se rychle blížit k stráži, za karavanou jedoucí. Mladý Syr, ozbrojený karabinou, patrně považoval z dálky Barta za jednoho z lidí karavany, neboť si ho nepovšiml a klidně jel dále. Barto rychle ho dohonil a beze slova udeřil ho pěstí mezi oči.

Spoutav velblouda zabitého Syra, jel dále, jakoby byl hlídkou karavany. Tentýž manévr pro-

vedli i jiní jezdci Džaniho a četa jeho postupovala těsně za karavanou, cválající v oblacích prachu.

Ale Ibn Soliman pustil se příliš daleko, takže ho dva strážci ihned postřehli. Berber ranou kumije jednoho srazil se sedla, ale druhý výstřelem karabiny srazil útočníka. Byl mrtev.

Chromý Litis uslyšel výstřel a cosi zašeptal Rundimu, jenž ihned obrátil svého velblouda a počal cosi křičeti k lidem, vzadu jedoucím.

V okamžení se karavana zastavila. Velbloudi ihned byli položeni, ohrazeni bednami a pytli, za nimiž jako v zákopech ukryli se ozbrojení lidé.

Rozradovaný Džani, vida, že karavana zastavila a nepochopiv manévru Litisova, svolal své jezdce k útoku.

Dlouhá, ohnivá čára výstřelů přelétla podél čtyřhranu opevněné karavany a s výkřiky počali padati se sedel zabití i ranění útočníci. Sklouzl se svého oře do hlavy zasažený Barto, za ním se skulil Šulc a několik Tuaregů zůstalo na krvi zbroceném písku. Pod Džanim padl kuň dvěma kullemi zasažený, ale jezdec chytil ihned koně zabitého soudruha a skočiv do sedla, dal nový povel.

Zkušení Tuaregové ihned uchopili zabité i raněné a přehodivše je přes sedla, dali se na strojený poplašný útěk, děsně vyjíce a křičíce.

Radostné výkřiky ozvaly se za hradbou karavany a několik jezdců počalo stíhati útočníky, hustě, ale bezúspěšně střílejíce. Ač stíhající byli

v malém počtu. Džani na ně neútočil a uháněl v čele svých lidí, pustiv uzdu bujnému koni.

S vítězlávou vrátili se sluhové Litisovi do tábora a karavana opět se dala na pochod.

V čele jedoucí chromý Litis pravil k Rundimu: „To nebyla pravidelná jízda... Zajisté nějaká volná banda lupičů, jichž nyní je bezpočtu, chtěla nám uloupiti zboží. Nu, ale přepočetla se. Nyní střemhlav prchá a již se po druhé neodvází nás napadnouti. Dostali ti zbojníci pořádně na pamětnou!“

Litis však neznal Džaniho. Byl to člověk smělý, obratný a neobyčejně odvážný. Pohrbiv zabité a zanechav u raněných jednoho ze svých lidí, klusem následoval na východ rychle kupředu se ubírající karavanu.

„Nepospíchejme!“ pravil Abd Karatovi. „Ubohý Ibn Soliman příliš pospíchal a zaplatil to životem. Starý druh Bártů bez rozmyslu se rozničil v boji a zhynul... Napadneme karavanu v noci, Abd Karate! Tam si myslí, že nás přestrašili a soudím, že dnešní noci nebudou tak opatrní a ostražití... Hej, vezmeme je se vším, co mají!“

„Allah jaunek!“ šeptal starý Berber. „Jak stojí v knize předurčení, napsané rukou Allaha-Soudce, — tak se stane... Kořist bude bohata; takové odedávna nepodařilo se dobýti na poušti.“

Zablýskl žádostivě očima a počal mumlati modlitbu, neboť již slunce zapadalo.

Když se úplně setmělo, vyjel Abd Karat na výzvědy. Vrátil se teprve před půlnocí a ohlásil, že karavana uložila se k přenocování v nevelké

kotlině, kde nalezena byla také studně. Lidé rozložili se po úbočích pískových pahorků, velbloudi pak pásli se v kotlině, neboť tam zbylo trochu trávy, rostoucí na blátivé zemi.

„Zdali postavili četné stráže?“ otázal se Džani.

„Jen dva jezdci stojí za pahorky po naší straně,“ pravil průvodce.

„Vpřed!“ zavolal velitelsky Džani.

Oddílek počal tiše pošinovati se ku předu. Jeli tak opatrně, že dvě lvů, stojících na kamenitěm průsmyku, neslyšelo kroků koní a teprve potom, když jeden z koní zavadil kopytem o velký kámen, ohlédli se a mihnuvše se skrčenými při zemi těly, skryli se velkými skoky v temnu.

„Budou míti hodý!“ zašeptal Džani Abd Karatovi.

„Jak Allah usoudí!“ odvětil Berber.

V dáli matně se zarýsovaly okrouhlé pahorky.

„Za nimi je tábor!“ zašeptal Abd Karat.

„Pošli dva nejjistější Tuaregy, aby bez hluku odklidili stráže!“ pravil Džani.

Po chvíli dva mladí jezdci, seskočivše se sedel, vzali do zubů křivé nože a jako hadi počali se plaziti po písku, kryjíce se a číhající za kameny a za nerovnostmi půdy.

Když od strany pahorků ozval se tichý, přerývaný ryk velbloudí, oddíl vyrazil vpřed.

Tuaregové bez hluku odklidili stráže a očekávali příjezd čety.

Džani a Abd Karat vyplížili se na vrch pahorků a užřeli spící tábor. Všickni tam spali, jen jeden člověk hlídal pasoucí se velbloudy. Na znamení, Džaním dané, lidé obklopili kotlinu se všech

stran. Trvalo to dosti dlouho, až konečně Bu Imama vzal si na mušku sedícího člověka u velbloudů a vystřelil.

V té chvíli zahoukala salva útočnicků, ozvalo se divoké vytí Tuaregů a naráz odpověděly tomu uděšené výkřiky, volání a nářek náhle ze sna probuzených lidí, již vybíhali ze svých lůžek, tísnilo se v průchodech mezi bednami a složenými pytli s ječmenem, padali, běželi dále a zase klesali, zasaženi jsouce kulemi lidí Džaniho a probodávání křivými noži bojovných kočovníků.

Řež netrvala dlouho. Mrtvoly pokryly úbočí pahorků, i dno blátivé doliny. Chromý Litis unikl provazu, neboť byl nalezen ležící s přeříznutým hrdlem. Tuaregové v okamžení, znajíce rozkaz Sokola pouště, dobili raněné Syry a počali nakládati zboží na velbloudy.

Když slunce stálo již vysoko, dojel oddíl, vedoucí za sebou bohatou kořist, k místu, kde ponecháni byli ranění.

Džani položil se tu táborem, poskytnuv jezdčům odpočinek.

Když odpočíval na svém loži a patřil na bledé nebe, postřehl černé body, šinoucí se k východu. Ukázal je Abd Karatovi.

„To supi sletují se na bojiště,“ vysvětloval Berber, „a v noci potáhnou tam odevšad hyeny, šakalové, pardálové, i sám ‚Sidi‘.*) Bude tam několik dní veselo!“

„A později?“ otázal se Džani.

„Písek zasype kosti padlých a snad náhodou

*) Sidi, arabské slovo, značící pán a také lev.

někdo, přejížděje tuto část Anahefu, najde lidskou lebku a potom bude vypravovati po osadách bílých kolonistů, že viděl cestovatele, zahynuvší při samumu...“

Džani nemohl potlačit povzdech, neboť si v té chvíli pomyslí, že kdesi v daleké Syrii, o níž nikdy v životě neslyšel, rodiny zavražděných dlouho budou očekávati návratu svých mužů, synů a bratří...

„Psiakrew!“ zabručel. „Lépe nemysli na to, neboť i oni zabili mého přítele Barto a přítulného, klidného Němce.“

Džani však cítil, že při tom ospravedlňování vraždění nebylo všecko v pořádku.

Hleděl, aby o tom více nepřemýšlel, ale usnouti nemohl a převaloval se na svém loži, jako ryba na rozžhavené pánvi.

„Bídne řemeslo!“ zabručel pro sebe. „Ostatně i já jsem mohl dostat niklovou nádivku do mozkovice! Jich bylo více než nás...“

Trochu se mu ulevilo, ale byl rozezlen a spánek úplně čerti odnesli.

Počal přemýšleti o nebožtíku Bartovi i o zamklém Šulcovi.

„Chudáci!“ zašeptal. „Jak vy se tam před Pánem Bohem vymlouváte? Nechtěl bych tam býti ve vaší kůži!“

Připomněl si „Anděl Páně“ a začal šeptati modlitbu za zemřelé... Konečně usnul.

OZVĚNA DÁVNÝCH VĚKŮ.

Kapitán Motyliňski pracoval již po několik dní v horách Ahoggar. Známi Tuaregové ukázali mu cestu do El Ghilali, kde z dávných dob zůstaly neznámé hrobky, chovající pozůstatky „starých lidí,“ jak obyčejně říkají domorodci.

Kapitán ve společnosti Ireny Oranowské ihned opustil kočovisko svých přátel a po dvoudenním pochodu zastavil se v průsmyku El Ghilali.

Odnože hřbetu Ahoggar značně se tu snížily a byly tu a tam přefaty mohutnými kdysi řekami, jež utvořily ony hluboké kaňony s dávno vyschlými řečišti, zavalenými oblými, hladce vyštěnými kameny, podobnými lidským lebám.

Průvodce vypravoval pocestným, že v písku a šterku řečiště nacházejí Tuaregové a Moabité přicházející sem z oasy Bu-Saada zlatá zrnka, ba i plíšky drahého kovu.

Nyní se však Evropané na El Ghilali s nikým nesetkali. Místo bylo úplně liduprázdné. Několik bídných keříků „velbloudích jablek“, obsypaných žlutými plody, oblé nárůstky tvrdých jako

kámen kaktusů „anabasis“ a trochu nízkých palmem „dum“, tvořily chudou vegetaci průsmyku.

Mezi palmovými keři mihaly se svižně ještěrky „agamy“, velké, hrozivě mávající mohutnými ohony; černé skalní myši zvědavě vystrkovaly ze svých nor čumáčky a tence pohvizdovaly; kvíleli supi, číhající na kořist; s tichým šustotem přeplazila se mezi kameny jedovatá, rohatá „zmi-je Kleopatřina“, spěchajíc do svého úkrytu a svítíc zlíma, zelenýma očima.

Nebylo to malebné místo, ba ani nehodící se k delšímu pobytu, neboť sem chvílemi zavál vítr z pouště, přinášeje vátý písek a dýchaje žárem, vyl, sténal v zatáčkách a labyrintech temných kaňonů, letěl dále, aby se srazil s kamennou hrudí hor, aby je prožíral, vyštěrbával, odtrhoval kamének po kaménku se skal, drobících se stářím a miliardami neviditelných úderů. A přece Motylínski a Irena Oranowska cítili se tu velmi dobře a radostně.

S obou stran průsmyku na jalové rovině trčely vysoké, rukou lidskou kdysi otesané balvany, — šedé a rudé.

Jakési znaky, kresby a nápisy byly patrný na těchto kamenech a mluvily o dávno zapomenutých bohatýrech, snad o vůdcích, o mocných králích, kteří ustupující před nájezdnými Atlanty, před černými kmeny Fut, vytlačенých postupně z Egypta bojovnými „králi-pastuchy“, rudo-kožími Hyksy; — ti tu našli místo posledního odpočinku.

Učenec, chodě mezi těmi dolmeny a deskami

náhrobků, co chvíle volal na svou pomocnici radostným hlasem:

„Prosím, vizte! To jsou nejpravdivější runové znaky, jaké lze spatřiti na severu Evropy a na erbovních štítech nejstarších rodů naší společnosti! Všude šel rozvoj lidstva stejnými cestami! A ty nápisy! Což nepřipomínají kartaginské abecedy? Kdo může nám ručiti za to, že podnikaví obchodníci, Feničané, nevnikli jen po moři, ale i po souši do nejuvzdálenějších zákoutí Afriky? Snad přicházeli sem pro zlato, nebo pro něco jiného, o čem paměť zmizela spolu s hordami valících se sem kmenů, které vnikaly dále za prchajícími slony, buvoly a hrochy do panenských lesů těchto oblastí? Tu opět libycko-berberské písmo, nevědomo kým vynalezené a jehož snad užíval tragický král Numidů Masinissa, bojovný Hanibal, hrozící mocnému Římu — i králové mocné Cirty...*) Tento znak byl již později vyřezán nožem kočovného Tuarega, neboť již náleží písmu ‚tamašek‘...“

Motyliški chodil mezi náhrobky a každý kámen k němu mluvil, každý vyřezaný znak šeptal o neznámých, velkých národech, kteří zástupy jiných s sebou vedli, o událostech, které před věky dozněly a byly zapomenuty.

Kapitán úplně oddal se práci, zapisoval, fotografoval, luštil nápisy a konal po okolí daleké často výpravy, hledaje cesty stěhování národů, po nichž zbyly smutné, odvěké náhrobky na jalové a ponuré El Ghilali.

*) Nyní Constantine.

Irena navštěvovala kaňony, bloudíc jejich labyrinty, sáhajícími daleko na jih.

Po několikadenním hledání byly její snahy korunovány zajímavým a důležitým objevem. Našla badavá a odvážná studentka několik jeskyní, jež byly obětními místy mrtvých. Nenašla tu nijakých znaků a nápisů, ale za to podařilo se jí odvaliti desku z kamenů, hluboko vrytých do země. Ležela tam lidská kostra a vedle ní kamenný topor, mlat a hrot oštěpu ze zeleného nefritu.

„Věk kamenný!“ pomyslila si rozradovaná studentka. „V těch jeskyních pravděpodobně bydlili na úsvitě lidstva troglodité, jeskynní lidé. Nejdříve, jak to dosud činí některé černošské kmeny, pohřbívali své nebožtíky přímo u lidských sídel, aby je duchové předků neopouštěli, ale když různé epidemie navštívily jeskynní osady, počali zemřelé spalovati a popel jejich v hliněných nádobách zakopávati do země...“

Irena umínila si celý svůj čas věnovati badání těchto dávných lidských sídel. Vrátila se pozdě večer, přinášejíc do malého tábora nalezené mláty, topory i střepy hliněných nádob.

Kapitán velmi se potěšil tímto nálezem, neboť mu pomáhal k určení směru cesty neznámých národů a vyjasnil příčiny, proč ta nehostinná a jalová oblast byla vyvolena hordami, táhnoucími sem od severu.

„Zajisté kdysi byly tyto kraje bohaté na zvířectvo i na rostlinstvo,“ pravil učenec. „Musíte hledati kosti zvířat, zabíjených pro pokrm, i zbytky domácích ohnisk, ač sama okolnost spalo-

vání mrtvol svědčí, že dříví bylo tu dostatek.“

Při vědecké práci ubíhal týden po týdnu.

Práce ta byla těžká, unavující, vyčerpávající. Sahara dýchala žárem, vyprahlá, popukaná půda pálila v nohy, vanoucí samum nepřinášel ani osvěžení, ani krůpěje deště; sypal jen horký písek, dusil dech a naplňoval srdce i mozek bílých lidí nepochopitelnou bází.

Irena i Motyliński chápali pověrečný strach kočovníků před samumem. V pojmu domorodců byly to neviditelné zástupy zlých duchů, džinnů, prchajících před strašným vládcem pouště, před krutým a všemocným džinem „Haulem“. Drobné, zlé bytosti draly se ústy, očima i ušima do srdcí, duší a do mozků lidí, otravující a přinášející choroby a šílenství.

Průvodci, Jossuf i Fağit, všude badatele provázející, chodili s tvářemi pečlivě zakrytými černými látkami, oči měli stále přimhouřené a uši zatkané vláknem suchých kaktusů a v hubených prstech drželi muslimanský růženec a bez ustání mumlali modlitby nebo pronášeli formule kouzelných zaříkání, odvracející zlé duchy.

Kapitán Motyliński, jenž značnou část svého neklidného života prožil na Sahaře, stále častěji churavěl, nemoha někdy po několik dní z lůžka povstati. Utýrané a těžkou prací v nepříznivém podnebí zeslabené tělo vypovídalo již poslušnost.

Trpěl dávno nebezpečnou srdeční chorobou a pařížští lékaři smutně a pochybovačně vrtěli hlavami, když jim jejich energický, vědeckého zápalu plný pacient oznámil, že má záměr podniknouti novou výpravu do massivu horstva Ahog-

gar. Motyliňski byl vřak radám nepřístupný a odjel.

Churavého učence zastupovala Irena, pracujíc v dolmenech na El Ghilali a pouřtějíc se sama, nebo s Fagitem do svých kaňonů a jeskyň.

Nejednou, usednuvři na velblouda, dlouho jela lořiskem, vinoucím se na dně temného úřlabí, kudy kdysi valil se prudký proud velké řeky, po níř nyní ani jméno nezůřtalo; jednou postranním kaňonem vyjela na rovinu, se vřech stran obklíččenou horami ve formě teras.

Provázějící ji Fagit jel vzadu mlčky, pohřřížený v modlitbu, neboť místo toto zdálo se mu přeplněno duchy a protože každý duch může býti dobrý i zlý, podle skutků lidí a podle vůle Allahovy, proto vkrádala se bázeň do prostého srdce Berberova.

Náhle se zastavil a s úřasem pozoroval cestu. Bystré jeho oči postřehly stopy dvou lidí.

„Ať madame popatří!“ pravil Ireně. „Stopy! řel tudy muž v měkkých botách... Byl to jezdec, vidím na zemi rýhu, způsobenou ostruhou... A ty menří stopy — to jsou stopy řeny... Musí býti bohatá, jeřto má obuv...“

Fagit při hovoru řel, skloněň jsa nad stopami, sotva na písku znatelnými.

„Ano!“ pravil po dlouhé pomlčce, „byl to jezdec, — kuň stál tu a k němu přistoupili ti lidé... Jezdec odjel, — ale nikde již stopy řeniny? Není, — nikde není! Nemohla přece odletěti jako pták nebo duch, neboť kdyby byla duchem, nezůřtaly by po ní stopy nohou... Pátrno, ře jezdec ji vzal do sedla... Ano, ano!...“

Tyto stopy jsou hlubší než ony, když jezdec blížil se k horám... Kůň odtud běžící byl těžší a hlouběji se mu zarývala kopyta do písku..."

Opět umlkl, jda po stopách, vedoucích k terasám, svažujícím se do kotliny. Tu stopy zmizely, poněvadž půda byla tvrdá, zavalená úlomky kamenů a štěrkem...

Dlouho stáli na ploché skále, podobné ohromnému stupni schodů, po nichž by mohli vystupovati jen obři.

Nic v tom ponurém ústraní neukazovalo na přítomnost lidí. Mrtvý, šedý písek zabíhal do kotliny, bezbarvé kupy kamení pokrývaly holé terasy.

Náhle Irena, rozhlížejíc se po okolních horách, se zachvěla.

Po nevysokých, zubatých štítech zvolna jel jezdec.

Černá silhueta jeho určitě se rýsovala na bleďém, rozžhaveném nebi. Barvy koně nebylo lze rozeznati na velkou vzdálenost, ale Irena postřehla vysoko pozdvíženou hlavu oře a nad hlavou a rameny jezdce vlající burnus, zmítaný větrem.

„To je duch!“ uděšeným hlasem pravil průvodce. „Duch hor a mohyl...“

Primhouřil oči a neodvážil se pohlédnouti na tajemný zjev.

Irena neodpověděla a hleděla dlouho na jezdce, až zmizel za zubatou stěnou hřbetu hor a více se neukázal.

Byla přesvědčena, že za holými štíty, zjevení podobný, zajíždí Sokol pouště.

Když to řekla Fagitovi, tento se zamyslíl a řekl:

„Sokol pouště je bohabojný hadž a velký vůdce, ale člověk nemůže přejeti po těch štítech, bráněných zlými duchy...“

Vidouc, že nepřesvědčí pověřence Berbera, Irena nic již k němu nemluvila.

„Co tu dělá Sokol pouště?“ ztrácela se v domyslech dívčina plná zájmu. Náhle připomněla si slova Fagitova, že jakýsi jezdec vzal na sedlo ženu, s níž se setkal v údolí.

„Což by to byl on?“ pomyslíla si Irena a až odpověď byla příliš jasná, přece hledala jinou.

„Proč by jel Sokol pouště horami, když mohl pohodlně projeti kotlinou kratší cestou?“ rozumovala. „Ne! To byl někdo jiný...“

Ale cítila jakési neuspokojení a podráždění.

Aby se poněkud uklidnila, pomyslíla si s jakousi uštěpačností:

„Ale vybrali si místo ke schůzce! Jaké tu peklo Danteovské... ‚Lasciate ogni speranza voi che'entrate.‘*) Nahé, drolící se hory, jalové písky a hroby, hroby, hroby!... Krásné okolí pro selanku!...“

Snažila se, aby více o tom nemyslíla, ale podráždění ji neopouštělo.

Zlobila se proto na sebe a byla celá zmatená.

„Ale je to krásná kariéra učené ženy!“ pomyslíla si jízlivě. „Jsem žárlivá na jakéhosi stepního zbojníka. Snad se slečna Irena ráčí konečně za-

*) „Zanechte všecku naději vy, kteří sem vstupujete“. Tento nápis umístěn byl na vchodu do pekla, jež líčí Dante.

milovati do toho lotříka s tím romantickým jménem. Nu, gratuluji, gratuluji!“

Dívka úplně ztratila humor, neboť na zpáteční cestě ani se neohlédla na svá zamilovaná sídla jeskynních lidí. Tehdy Irena nemyslela, že jsou jisté doby, kdy zažitky hrdých lidí XX. věku nejsou nikterak odlišné od zažitků troglodytů, kteří měli přece totéž lidské srdce...

Když studentka vypravovala o divných stopách a o jezdcí, churavý kapitán se usmál a řekl:

„Poušť je vždy záhadnější a romantičtější než nejbáječnější krajiny, zrozené ve fantasii spisovatelově. Kdyby autoři chtěli navštívit ty bezmezné prostory, kde myšlenky a fantasie samy se sesilují, snažíce se dostihnouti k dalekému obzoru, nepotřebovali by psáti věci, vyssáté z prstu, často nejapné a naivní. Co by on tu měl činiti? Na východ od Ahoggaru rozestírá se poušť Ahogat, kudy nejen že neprocházejí karavany kupců a poutníků, ale kam ani kočovní Tuaregové se nikdy nepouštějí. Je to oblast nehostinnější než sám známý Tanezruft!“

Slova učencova přinesla Ireně úlevu, proto s novým zanícením dala se do práce.

Ukončila kopírování nápisů a fotografování dolmenů a se zanícením oddala se práci o sídlech jeskyňovců, prodlévajíc v jeskyních celé dny, vzavši si z tábora pokrm a vodu, aby se nevracela na oběd.

Nejčastěji ji doprovázel Fagit, jenž se usadil u vchodu do jeskyně, kterou Irena probadávala a po zvyku kočovníků přimhouřiv oči, kýval se

podle taktu svých myšlenek, ponurým hlasem zpívaje o tom, nač padl jeho zrak.

Byly to písně prosté, tak, jak prostý je život chudého Berbera před tváří mocné a hrozné přírody, jejíž část kromě kamene v poušti, osamělého keře, sežehnuté sluncem palmy nebo vyschlého „uedu“, tvoří strachem ujařmený, před džinny a před silou vichru ubohý, pověřivý kočovník.

Fagit zpíval:

„Vidím vysoko pod oblaky černého supa...

Proč tak žalostně kvílí velký, černý pták?...

Kam letí na mohutných křídlech sup?

Kam spěješ šerý škorpión?

Na koho číháš, zvedaje hrozivě smrtonosný ocas, ozbrojený jedovatým ostrím?

Vidím šedé kameny, očazené dýmem a nevím a nikdy se nedovím, či ruka roznítla oheň, rodící dým, který černou plachtou jakoby hačkem zastřel rudý kámen...“

Tak mohl by Fagit zpívat po celý den, sedě ve stínu skály, ale obyčejně přemohl ho spánek a tu hlava mu poklesla na vyhublou hrud a on usnul.

Jednou, když Irena nechala Fagita v táboře, pracovala sama v kaňonu, ozval se tichý šumot u vchodu do jeskyně a sražený kámen hlučně se valil na dno kotliny.

Studentka vyhlédla z pod převislé skály a postřehla drobnou ženskou postavu, kryjící se v hluboké štěrbině úbočí hory.

„Přístup blíže a neboj se!“ zavolala Irena arabsky.

Skrčená, vtačená mezi kameny žena neodpověděla; ale její na Irenu upřené oči nejevily strachu, byloť v nich více zvědavosti.

Žena nesnažila se utéci, když Irena se k ní blížila se vztaženou rukou. Konečně vystoupila ze svého úkrytu a šla jí vstříc.

Pozdvihla vzhůru obě ruce a promluvila jaksí slavnostním hlasem.

Irena nerozuměla ani slova, nebyť to ani zazyk arabský, ani berberský, ani „tamašek“, užívaný některými Tuaregy. A přece jakési známé zvuky zazněly v patrně květnaté mluvě ženině.

Studentce se zdálo, že ústy té divné bytosti promluvily staré nápisy na náhrobních kamelech, že ozvala se slova z nich vyčtená, ale dosud nepochopená.

Irena se zájmem a s mimovolným vzrušením hleděla na ženu před ní stojící. Měla jasnou, bronzovou tvář a její jasně purpurové rty připomínaly studentce ústa Sokola pouště... Na hrdé, krásné tváři neznámé hořely záhadným ohněm velké, černé oči; tenké nozdry sličného nosu se prudce chvěly.

Žena byla divně oděná, ne jako nomádka Sahary. Na průsvitné bílé košili, protkané zlatými nitkami, měla široký šat z rudé, těžké látky hedvábné, pokryté vyšitými zlatými znaky, jež opět připomínaly Ireně kolečka, trojúhelníky, křížky a šipy, jež viděla na starobylých kamenných deskách.

Na vysokých, neklidně se zdvihajících prsou visela na řetízku zlatá tabulka s holubicí, vykládanou pestrými kameny.

Dlouhé prsty drobných rukou byly ozdobeny prsteny a obnažené paže zatíženy byly masivními náramky hadovitého tvaru.

„Imnetanit!“ promluvila žena, ukazujíc rukou na daleké štíty hor a ustoupivši několik kroků, učinila hlavou gesto, vybízející Irenu, aby šla za ní.

„Pojďme do našeho tábora!“ řekla studentka berbersky. „Naši lidé tě dovezou domů!“

Neznámá žena pozorně poslouchala, ale mlčela, nerozumějíc. Zkouška jazykem Tuaregů měla tentýž výsledek. Když však Irena vzala ženu za ruku a chtěla ji odvésti do tábora, neznámá se jí vytrhla a zavrtěla hlavou, opakujíc:

„Imnetanit! Imnetanit!“

Ukázala opět rukou k jižním štítům Ahoggaru.

Zvědavost přemohla i Irenu, jež na pokyn tajemné ženy šla za ní. Jakýmiisi jen jí známými průsmyky a úžlabinami hor vyšla neznámá brzy do kotliny, odkud Irena spatřila siluetu jezdcevu. Přešly písčnou rovinu a úzkou dolinu, ležící mezi dvěma štíty hor a počaly výš a výše stoupati. Na holých skalách byla viděti jakási znamení a drobný šterk byl silně ušlapán, jakoby davy lidí často kráčely tou strmou cestou.

Brzy došly v temný jícen hluboké jeskyně. Nad vchodem byl vytesán do skály jakýsi nápis.

Zkušené oko studentčino rozpoznalo značky starého písma berbersko-libyckého.

„Imnetanit,“ vyslabikovala Irena neznámé slovo.

Zatím černovlasá žena vešla do jeskyně a zatlaskala. V šeru zablýskla světla a několik mužů,

kteří měli přes ramena přehozeny kůže lví a pardálí, obklopilo vstoupivší ženy. Lidé ti drželi hořící pochodně a hluboko až k zemi klonili se před malou ženou, opakující:

„Imnetanit! Imnetanit!“

Šli tmavou chodbou, až v dáli náhle zazářilo světlo. Irena uzřela na konci dlouhé chodby azurové nebe, přesycené zlatými, žhoucími paprsky slunce. Všichni vstoupili do obšírné jeskyně, do níž otvorem ve stěně draly se proudy světla a safír nebe. Ale otvor ten byl asi velmi vysoko, neboť Irena jím neviděla ani hor, ani dalekého obzoru. Jen nebe a slunce sem nahlíželo.

Jeskyně byla bohatě vyzdobena koberci, cyprišovými skříněmi s nabitými stříbrnými hřeby, všude byla pouzdra, zářící drahými kameny a zlatem, na policích stály mosazné, cínové a stříbrné nádoby; vzadu stálo lože, pokryté kožemi pardálů a ověšené průhlednou látkou; vedle stál velký vějíř z bílých a černých per pštrosích; klenba jeskyně pokryta byla koberci, jaké zřídka jen uzříti možno v obchodech se starožitnostmi v Rabatu, v Kairu, v Marrakeši a v Kejruaně; hrubé rohože z vláken kokosové palmy a agave pokrývaly zemi.

V koutech pálily se vonné věci v mosazných, okrouhlých vásách, stojících na třínožkách; pruty vonného dýmu zvolna vznášely se ve vzduchu a dostoupivše otvoru ve stěně, mizely.

Uprostřed jeskyně na červeném, hladce vyleštěném sloupu stála socha božstva, představující ženu. Tělo i oděv její byly vytesány z černého achátu; hroznou hlavu s krásnou, ale krutou

tváří vytvořil neznámý umělec ze žlutého křišťálu, vloživ do ní oči ze smaragdů. Bohyně držela v ruce holuba, nad hlavou pak měla černé rohy býčí, ovíjející zlatý štít.

„Kartaginská a fenická Astarte s holubem, s býčími rohy a s měsícem!“ připomněla si Irena a náhle vynořil se jí v paměti kartaginský název fenické bohyně — Tanit.

„Imnetanit!“ zašeptala studentka. „Co značí ‚imne‘ před jménem Tanit?“

Odpovědi na tuto otázku nebylo. Ostatně neměla Irena kdy uvažovati o tom, neboť tajemná žena usedla na lože a pověděvši několik slov, dala rukou znamení, po čemž všickni přítomní zmizeli v temných chodbách, v různé strany vedoucích. Zůstal tu jen jeden člověk, klečící se sklopenou hlavou. Dlouho mluvila k němu malá žena, při čemž tvář i oči jen jen hořely. Konečně umlkla a tu klečící muž pozdvihl oči k Ireně a promluvil v jazyku Berberů:

„Velká naše Paní a kněžka bohyně Tanit pozdravuje tě a oznamuje, že strach nemá míti místa v srdci tvém... Hrozná Tanit od oné doby, kdy spanilá dcera mocného krále Hamilkara strhla závoj s tváře bohyně, a kdy na ukrutnou tvář její padly paprsky božského Ešmuna, nežádá již krvavých obětí a stala se ne postrachem smrtelníků, nýbrž jejich matkou a božstvím dobré rady. Velká Paní naše a kněžka Imne, udržuje starou víru v Tanit, koná obřady k její počtě a hlásá vůli její lidem pouště, kteří sem přicházejí pro věštby, proroctví a rady od severu i od jihu, od východu i od západu země.“

Na chvíli umkl a potom pokračoval:

„Velká, mocná Imnetanit viděla tě v očích bohyně, tebe našim kmenům cizí, když jsi putovala Saharou a vedle tebe postřehla černého jezdce na bílém oři... Byl to Sokol pouště... Imnetanit mi rozkázala, abych ti oznámil, paní, abys vyhnula se setkání s oním člověkem, neboť srdce jeho živěji počalo bít při pohledu na tvou tvář a jeho smělé oči a korálová ústa neutonuly v zapomnění, ale žijí v tvé paměti... Imnetanit miluje Sokola pouště a i on musí se do ní zamilovati, neboť právě naň padla volba její. Z lásky té má se zroditi nová kněžka, již odkázána budou všechna tajemství všemocné Tanit, aby nezemřela stará věda, přijatá od lidí rudé pleti, aby nezanikla úcta k velké bohyni. Imnetanit může si vyvoliti chotě jen z mužů, kteří nejsou podobni obyčejným smrtelníkům a takovým jest Sokol pouště. Stane se on velkým a mocným, nejmocnějším, rovným králům, spojí-li život svůj s životem kněžky Tanit... Vstoupíš-li jim však v cestu ty, — staneš-li se pro ně balvanem, zahrazujícím cestu do hor, — padne na Sokola pouště hněv a mstící ruka bohyně Tanit! Sláva a rozhlas, osud Sokola pouště rozvějí se jako dým nad hasnoucím ohniskem... Tebe pak, paní, potká těžká nehoda, již můžeš zaplatiti životem.“

Irena s úžasem naslouchala řeči Berberově. Dýchala slova ta plísni věků, dusnem starých hrobek, záchvěvy a šuměním, rozléhajícími se v pobořených zdech starobylých svatyn; bylať kapitolou východní legendy, bájí z „Tisíc a jedné noci“.

„Pochopila-li jsi, paní, slova velké Imnetanit?“ otázal se tlumočník.

„Pochopila, ale chci položití vaší vládkyni otázku,“ odvětila studentka.

Člověk, mluvící berbersky, opakoval kněžce slova Irenina. Imnetanit pokynula hlavou.

„Jen jednou potkala jsem Sokola pouště,“ pravila Irena, „ale chci věděti, dávno-li ho zná Imnetanit?“

Tlumočník opakoval otázky Ireniny a dával odpovědi.

„Kněžka bohyně praví, že Sokola pouště zná od dětství, neboť zachránil její matku i ji v poušti, kde hynuly hladem, stěhující se z kraje Tademait do Ahoggaru. Matka Imnetanit předpověděla jí, že se stane ženou Sokola pouště.“

„Zdali onen muž tu často bývá a za jakým účelem navštěvuje toto okolí?“ otázala se Irena.

Tlumočník opakoval slova Irenina, ale kněžka přimhouřila oči a sevřela rty.

„Odpovědi nebude,“ zašeptal sluha.

„Oznam své paní, že musulman a domorodec, jakým je člověk, o němž mluvíme, mne nezajímá!“ řekla Irena.

„Moje vládkyně prohlašuje, že kdyby byl Sokol pouště musulmanem, Arabem nebo Berberem, nemluvila by o něm s cizí paní.“

„Kdo je tedy onen člověk?“

„Odpovědi nebude,“ děl opět tlumočník.

„Dobře!“ zvolala Irena, hrdě pozdvihnuvši hlavu. „Rci nyní této ženě, že nemám ráda, mísí-li se někdo do mých záležitostí a žádám,

abych byla ihned vyvedena z této jeskyně! Chci se vrátiti do tábora!“

Imnetanit, uslyševši přání Irenino, zamyslíla se, ale po chvíli dala krátký rozkaz.

Tlumočník a dva muži s pochodněmi vyprovodili Irenu jinou cestou do kaňonu, kde již několik týdnů vědecky pracovala.

„Imnetanit mi nařídila, abych cizí paní řekl, by pamětliva byla slov velekněžčiných!“ pravil tlumočník a zmizel se svými druhy v tmavém průchodu.

Studentka uslyšela hrčení valících se kamenů.

„To jest již i na Sahare mnoho!“ pomyslíla si Irena a náhle uchvátil ji hněv.

„Co chce ta čarodějnice? Jakým právem žádá, abych splnila to, co ona chce?“

Tak uvažujíc cítila, že to ji vlastně nedráždí.

„Kým je pro mne Sokol pouště?“ bleskla jí hlavou myšlenka.

To byla vlastně otázka, jež ji nejvíce dráždila.

V té chvíli stála před její duší pružná, silná postava malého jezdce, viděla jeho hnědé oči, purpurová ústa a nad hlavou jeho vlající burnus, křídílům černého orla podobný...

Irena vsedla na velblouda a jela do tábora. Kapitánovi však nic o své příhodě neřekla.

VII.

DŮSTOJNÝ SERG BAZILIS, SYN PAN- KRACIŮV.

Za hledači pokladů, ubírajícími se k Tamarrassu, zanechávajícími za sebou znamení na kamenech, táhla ostražitě karavana, vedená obrovitým horalem z kmene Suss, obývajícího hlavní hřbet Atlasu.

Jenom dva průvodci jeli, neskrývající se, ostatní však cestující byli v stanech, upevněných na hřbetech velbloudů. Patrně jich jelo mnoho, neboť asi padesát velbloudů s nákladem potravin a vody, táhlo za stany; poháněl je Syr s tváří neštovicemi zhyzděnou.

V zastřené plátnem lektice, kolébající se na hřbetě velblouda, kráčejího přímo za vůdcem, seděli dva Syrové.

Jeden, — vysoký, ramenatý, krásný, asi čtyřicetiletý muž se snivýma očima a osmahlou tváří, vroubenou černým vousem, co chvíle dotýkal se vypěstěnými prsty, zdobenými prsteny, své krásné brady, splývající mu na bílou halenu z lehké, hedvábné látky.

Druhý byl již člověk starý, s rozčuchanou hřívou sivých vlasů a s dlouhou, bílou bradou. Nos měl krahujcí a pokřivené, tenké rty.

„Zle, drahý Serge! — Potrvá-li pochod ještě dva dny, rozstůňou se naše zajatkyně! Již se přestaly zlobiti, vyhrožovati a naříkati a to je u žen zlé znamení. Nespatří zámek Saida, majetek důstojného Serga Bazilisa, těch opravdu krásných ptáčků!“

Ramenatý, krásný Syr mírně se usmál a řekl: „Dojedou, dojedou, milý Aksjuši! Mám tu nejlepší naději!“

Tím hovor byl skončen a oba Syrové počali popíjeti pomorančovou šťávu.

Krásný Syr pozdvihl těžce oční víčka a líným pohybem zapálil si doutník.

V kroužcích a v obláčcích dýmu patrně uzřel velmi vábné obrazy, neboť mhouřil oči a lehký záchvěv proběhl mu po zádech.

Nikdo na celém světě, patře na krásnou, mírnou tvář Serga Bazilisa, jistě by si nepomyslel, že má před sebou nejpodlejšího zločince, před nímž krutý vrah mohl by se zdáti nevinným děckem.

Obyčejní vrahové zabíjejí tělo člověka, Serg Bazilis zabíjel tělo i duši bezbranných žen.

Serg začal provozovati své hnusné řemeslo za živobyti Pankracia Bazilisa a po jeho smrti je provozoval na vlastní vrub.

Syn obchodníka s živým lidským zbožím zná všechny potíže a nebezpečí svého oboru.

Před dvacetipěti roky přistihli je v Egyptě fellahové, jimž unesli nejkrásnější dívky. Soud

kočovníků odsoudil je k smrti a před smrtí k mučení. Starému Bazilisovi vytrhli již rozpálenými kleštěmi nozdry a jeho synovi karabáči rozbrázdili hřbet, když tu náhle přijel oddíl anglických jezdců; fellahové prchli, zanechavše oba Syry i jejich družinu.

Starý Bazilis dovedl z této příhody učiniti záležitost politickou, což jako povstání proti Evropanům a ještě při tom získal, podav egyptským úřadům k zaplacení obrovský účet za zboží a za peníze, jež mu byly vzaty při přepadení fellahy.

Když Pankracius Bazilis, všemi vážený, bohabojný a dobročinný boháč, majitel dvou bank a nádherné residence v zámku Saidě, byl neznámým vrahem oběšen, tu důstojný syn starého obchodníka s otrokyněmi pochopil, že otec jeho stal se obětí pomsty.

Za koho se mstil neznámý vrah, o tom Serg nepřemýšlel, neboť věděl, že za každou z tisíců žen, jež prošly jako zboží obchodními knihami podniku, náležela by pomsta na celé rodině Bazilisů, ctěných a obdivem obklopených v celé Syrii.

V obchodních knihách Bazilisových byly položky zcela obyčejné:

„Bedna č. 102, vypravená ze Smyrny, prodaná za tisíc tureckých liber do Tabrisu; vypravená z Tabrisu, prodaná do Sfaksu...“

Nic na pohled nemluvily ty „vypravené a několikrát, ba často více než desetkrát ‚prodané‘ bedny,“ neboť firma Bazilis dodávala do všech přístavů, ba i na mezinárodní výstavy bedny s látkami, s hedvábnou přízí, s koberci a vyšiv-

kami, s orientálními nádobami, s datlemi, s kávou se starobylými zbraněmi, s voňavkami i s jiným zbožím.

Ale nepatrné čárky u čísel některých beden, zapsaných ve velkých obchodních knihách, připomínaly Bazilisům historie jimi unesených nebo koupených žen.

Tu vyvezl starý Aksjuš z Deauville, kde dlela nejčistší francouzská aristokracie. Žena ta prodána byla později bohatému arabskému šejkovi a uzavřena v jeho harému, kam nikdo neměl přístup. Když zvěst o ženě té zanikla a šejka omrzela smutná, celé noci plačící žena, prodal ji zase zpět Bazilisovi. A potom to šlo s tím zbožím rychle.

Strídají se špinavé, ponuré „abdallahy“ v Hedžase, v Damašku, v Brusse, ve Fezu, v Marrakeši — a konec.

Ale to konec „zboží“ Bazilisova, nikoli však konec osudu takové ženy.

Churavá, zoufalá, úplně zdivočelá, snící jen o smrti, byla delší nebo kratší čas obyvatelkou smrdutých brlohů v Meknesu, v Ain-Aiše, v Abidžaně, v Kotonu; osud vrhl ji snad až do Singaporu i do země Kafrů, až konečně nikomu neznámá a nepotřebná umřela na kupě hadrů, sama hadru podobná, v rákosové chatě milosrdného domorodce; nebo opilá, omámená hašišem, s poslední silou vůle a protestu skočila v rozpěněné vlny oceánu nebo v prudký proud řeky...

Ve skutečnosti nebylo dosti krutého trestu pomsty za oběti Bazilisovy.

Mladý Serg o tom nepřemýšlel, ale věda, že čísi mstící ruka dostihla jeho otce, skrýval se po několik let za zdmi svého obydlí v Saidě, svěřiv vedení obchodu Aksjušovi, dávnému pomocníku starého Bazilisa.

Když pak nebezpečí minulo, začal opět dřívější řemeslo. Vozil asijské zboží do Egypta, do Libye, do Tripolska, do Maroka, Alžírsko i do Senegalu, navštěvoval svoje filiálky v Španělsku, ve Francii, v Německu i na Rusi a odevšad různými způsoby vyvážel ženy buď unesené nebo koupené, tak jako se kupují velbloudi, koně nebo ovce.

Konečně cítil se tak bohatým, že ho nevábily již nové miliony. Nevěděl by co si s nimi počítí. Stavěl školy, nemocnice, opatrovny, přijímal ve své nádherné residenci v Saidě cizí vyslance, gubernátory, slavné učence a generály, kteří jedli, pili, obdivovali vzácné obrazy a drahocenné sbírky, umístěné v jeho paláci a nikdo neměl tušení, že v sklepeních paláce lomí rukama, rvou si vlasy a v zoufalství bijí hlavami o zeď ženy, mladé dívky, některé téměř jako děti, odsouzené k hanebnému životu, k hnusným nemocem a k smrti s kletbami na rtech.

Ale všechno to bylo takové drobné a laciné a zatím bohatství a kapitály důstojného, pro štědrost všeobecně váženého Serga Bazilisa, syna Pankracciova, rostly, vyžadující po té obchodní duši, myšlenkové námahy, aby je uvedl v pohyb, aby je zaměnil v jiné hodnoty, nevymáhající stále nových a stále složitějších kombinací a plánů.

Serg si umínil, že zanechá zaměstnání, zděděného po otci. Byl však nucen podniknouti ještě jednu výpravu a to poslední.

Obrátil se k němu jeden přítel z Mekky, vlivný v Syrii, v Arabii a v Turecku kadi, — soudce. Chtěl míti v svém harému jistou horalku z kme-ne Suss v Atlase, dívku „krásnou jako hurysa a hrdou jako lvice“, pravil zamilovaný boháč. Kadi nenabídl za ni Bazilisovi peníze, věda, že nemají proň půvabu, nýbrž krásný palác a jachtu na břehu moře poblíž Jaffy.

Na to se chytil Serg Bazilis a vzav si na pomoc dva staré lišáky, Aksjuše a chromého Litisa, — vydal se na cestu.

Dlouhé měsíce prodleli ti obchodníci v horách Atlasu, až konečně podplativše smělého Sus-sa, unesli dívku, ukradnuvše ji téměř před nosem velkého kaida z Tarudantu. Musili rychle zmizeti se svou obětí; aby zmýlili pronásledovatele, zamířili ne na obyčejnou cestu karavan, nýbrž brali se podél pobřeží, vyhnuli se Magadoru, Safi, Mazaganu, až konečně se ukryli v moři lidí v hlučné a rušné Casablance.

Bazilis, předstíraje cestujícího východního magnáta, libujícího si v starožitnostech, jež kupoval, rozhazuje štědrou rukou báječné sumy, brzy imponoval všem v Casablance, počal býti hostem v bohatších domech a úplně náhodou nahodila se mu příležitost, jíž nemohl nevyužítí obchodník s živým zbožím.

Do Casablanky zvláštní lodí přibyla výprava mladých dívek, jež konaly cestu kolem světa. Byly tam bohaté Francouzsky, Španělky, Angli-

čanky, Italky i Američanky, dívky neobyčejně sličné, veselé, smělé a rozbavené.

Když je Bazilis po prve potkal na boulevardu na mořském břehu, zastavil se plný nadšení, ale ihned napadly mu jiné myšlenky.

„Za takovou kyticí svěžích, krásných květů nejeden stepní sultán, nejeden kníže nebo šejk, sypal by mi zlato a drahé kameny, aby měl ty dívky ve svém harému,“ kombinoval Serg Bazilis, prohlížeje si krásné cizinky.

Šel domů a poradiv se s Aksjušem a s Litisem, umínil si unésti tak neočekávanou a tak vábnou kořist.

Chromý Syr se dověděl, že mladé turistky mají v úmyslu podniknouti pěšky výlet dále do vnitrozemí. Bazilis připravil léčku. Jeho lidé přepadli dívky a uchvátivše je, spoutané, s ucpanými ústy vyvezli málo užívanou cestou na východ. Sám Bazilis zůstal ještě několik dní v městě, kupuje staré korany, koberce i arabské zbraně a potom, vykonav návštěvy na rozloučenou, dohonil Litisovu karavanu a s ní dorazil do Bu-Denib. Lidé Bazilisovi se dověděli od domorodců, nepřátelsky s Evropany smýšlejících, že stíhá je jakýsi oddíl.

Tu krásný Serg najal za vůdce a vyzvědače Azise ben Hazel a nemluvného Mossula, dal se na útěk k jihu, odkud počal se prodíratí rázným pochodem přes Saharu.

Zručný a chytrý Azis se dověděl, že osady kolonistů, úřady civilní i vojenské již dostaly rozkaz, aby zadržely všechny karavany, ubírající se k Tripolsku. Bazilis, jsa opatřen pasy a listy zná-

mých osob, doufal, že se mu podaří zmýliti bdělost úřadů.

Když karavana přecházela blízko jezera Gurara, tu jedna ze zajatých dívek překousala provazy, jimiž byla svázána a vyplížila se ze stanu. Byla to Američanka Ketti Nilsenová, o zlatých vlasech a neklidných pohybech vzpurného chlapce.

Prchající spatřil Litis a vrhl se na ni, ale odvázná, sportem otužilá Američanka vyčastovala chromého ničemu takovým „knock-outem“, že vykřiknuv hrozně, padl jak dlouhý tak široký na zemi. Ketti podařilo se ukrýti v noční temnotě a dostat se do osady Timimunu, kde zalarmovala francouzské úřady a pověděla, komu patří karavana, vezoucí unesené dívky. Od té chvíle četa, vedená mladým a statečným důstojníkem, kapitánem Ramencourtem, již věděla, koho má stíhati.

Prohnaný a smělý Serg Bazilis myslel, že ještě zcela neprohrál, uháněl jako vzteklý k tripolské hranici. Obával se, že mu může cestu zastoupiti jakýsi jiný oddíl, vyslaný od východu, proto se rozhodl, že svou karavanu rozdělí.

Jedna její část pod vedením chromého Litisa, vyhýbajíc se osadám kolonistů a vojenským hlídkám, šla přímo pouští, vezouc obyčejné zboží. Druhá, v níž se nacházel Bazilis a Aksjuš se zajatkyněmi, pustila se dále k jihu, až ke kraji Tanezruftu.

Azis, koupený s mozkiem i se svědomím penězi bohatého Syra, dal Bazilisi, jak se zdálo, dobrou radu.

„V okolí Tamanrassu,“ pravil zábavný tloušť, mhouře drzé oči, „jsou pískem zasypané zříceniny neznámého, starého města a pod ním katakomby a stoky, jež dávno již vyschly. Poněvadž důstojný a šlechtný sidi (ať Allah popřeje mu dvojnásobně let života, zdraví a bohatství!), před pronásledováním a před jiným nebezpečím musí se na delší dobu ukryti, aby pověst o něm zanikla a lidé zapomněli na jeho šlechtné a slavné jméno (Allah nechť zachová je k slávě vnuků a pravnuků šlechtného sidi). V starých zříceninách se znamenitě ukryjeme a spanilomyslnému sidi nebude s tak znamenitým harémem nijak nudno.“

Rada byla dobrá.

Azis, prohlašuje se hned za vracejícího se z práce hledače pokladů, hned za hadže, jedoucího z Mekky, upravoval cestu Bazilisovi, bystře pozoruje, co se děje v poušti.

Potkav tlupu Džaniho, zprvu se ulekl ten starý lišák, mysle, že narazil na četú, stíhající jeho chleboďárce, ale když se přesvědčil, že setkal se jen „s hyenami pouště“, uklidnil se a oklamav ty prosté lidi, jel dále.

Když Azis uvažoval o tom setkání, litoval jen, že se těm banditům zmínil o Tamanrassu.

„Eh!“ uklidňoval sebe. „Zajisté ani nevědí, kde je to místo. To nic! Hloupí chlapi, číhající na hloupé. Pro rozumné lidi nejsou nebezpečni. Má syrská hezká loutka koupí je i s vnitřnostmi, zazvonivši měšcem, vycpaným španělskými durosy. To je bestie na všechny čtyři okovaná!“

Horál Suss, vedoucí karavanu Bazilisovu, vy-

hledával značky, zanechané Azisem a jel v čele dlouhé řady velbloudů, míře k jihu.

Bazilis s Aksjušem kývali se v svém horkém staně na hřbetě velblouda, pili pomerančovou šťávu, kouřili doutníky, hráli v karty a občas sdíleli spolu své myšlenky. Po celý čas cesty byli v nejlepší náladě. Nerušily jich a neznepokojovaly výkřiky a pláč, ozývající se z jiných stanů, kde v horku a dusnu, mučené strachem a zoufalstvím, konaly mučednickou pouť mladé dívky, unesené lidmi Bazilisovými a kde metala kletby na hlavy zločinců hrdá a hrozná horalka Atlasu.

Serg Bazilis nevěděl jen o jednom člověku, jenž však věděl o něm.

Ten seděl ve svém malém stanu a ponurým hlasem vypravoval Džanimu o zločinech, spáchaných starým Pankraciem Bazilisem a jeho synem Sergem.

Kdyby Bazilis zvěděl, že je mu na stopě nejstrašnější nepřítel, — Sokol pouště, pán a vládce Sahary, kdyby tušil, že jeho věrného sluhu a společníka, chromého Litise, dávno již roztrhaly dravé šelmy a draví ptáci, nemhouřil by tak klidně svých krásných, snivých očí a neprotahoval by se s takovou rozkoší jako lísající se kočka, natahuje hřbet, na němž navždy zůstaly jizvy po ranách karabáčů fellahů, jimž ublížil jeho otec.

Ale Serg Bazilis, syn Pankraciův, toho netušil a byl dobré mysli, sně o stinných zříceninách zapomenutého města, kde táhne chladivý vánek a kde se v duchu již viděl v kruhu krásných, unesených dívek.

O zříceninách Tamanrassu a o Sergu Bazil-
sovi snil též někdo jiný.

A to byl — Sokol pouště.

VIII.

ZTRACENÁ STOPA.

Nabba, poslaný Sokolem pouště do Tamanras-su, vrátil se teprve po dvou týdnech. Obr stál před vůdcem ponurý a zoufalý.

„Byl jsem v Tamanrassu, nahlédli jsme do každého zákoutí osady, neminuli jsme žádného údolí, žádného pahorku v okolí, všechno jsme prohlédli, všude jsme byli, ale nijaké stopy karavany, ba ani jednotlivých jezdců jsme nenašli, hadži a vůdce náš!“ hlásil téměř plačky ohromný, jako vzrostlý dub — Nabba.

„Proč jsi tam zůstal tak dlouho?“ otázal se svraštiv obočí Sokol pouště.

„Nechtěl jsem se vrátiti beze zpráv,“ odvětil smutným hlasem věrný černocho. „Jel jsem proto kvapně na ono místo, kde Džani potkal hledače pokladů, abych po jejich stopě dojel do místa pobytu karavany. Ale víš, vůdce, jaký samum zuřil v poušti, — všechny stopy byly dávno zasypany pískem.“

„Zle, velmi zle!“ zabručel malý muž a zamyslil se.

Vyhublý, pískem a prachem pokrytý obr stál a čekal.

„Nabbo!“ pravil konečně Sokol pouště. „Zavolej ke mně Džaniho a sám pošli jezdce, aby obsadili a střežli jako zřítelnice v oku, poušť od Tamanrassu do hřbetu Ahoggar. Ihned též vyšleš dvacet Tuaregů do všech kočovisk s rozkazem, aby se náčelníci do tří dnů dostavili do tábora. Jdi!“

Nabba odešel zachmuřený, téměř zničený. Viděl po prvé svraštělé brvy vůdce, když k němu mluvil.

Po chvíli vstoupil Džani.

Sokol pouště hovoře s ním obyčejně berbersky, začal náhle mluvit polsky:

„Bazilis nám unikl... Mám pro vás práci. Musíte ji vykonati chytře, velmi chytře, běžít tu o moji i vaši hlavu, Džani. Vezmete si jednoho jezdce, dobře znajícího cesty v poušti a který umí psát. Pojedete, abyste se setkali s kapitánem Ramencourtem. Nemůžete jít přímo k němu, neboť by vás zatkl. Bude vaší starostí, abyste ho přinutili sejít se s vámi o samotě. Pořádá-li se to, přesvědčte ho, že třeba vzít automobil, vsadit do něho kromě vás ještě někoho, koho bude chtít a přijet sem. Rozumíte?“

„Rozumím,“ odvětil Džani. „Věc není snadná. Ale budu mít nějaké znamení nebo listiny?“

„Žádných, kromě tohoto,“ pravil Sokol pouště a podáváje mu na stole ležící důkladný kožený měšec, jenž vydal pro ucho Džaniho příjemný zvuk zlatých mincí. „Můžete koupit automobil a třeba i dva, bude-li nutno.“

„Dobrá!“ ozval se Džani a po ničem se již nedotazuje, odešel.

Před stanem zastavil ho Nabba.

„Jedeš do Tamanrassu?“ otázal se hrozivě.

„Jedu, ale nikoliv do Tamanrassu,“ odvětil udiveně Džani.

„Buď pochváleno jméno Allahovo,“ pravil rozradovaně obr, ale zarazil se, neboť rozhrnula se záclona stanu a objevil se Sokol pouště.

„Vykonal jsi můj rozkaz?“ otázal se, hledě na černocho.

„Jezdci chystají na cestu potraviny a osedlavají velbloudy a koně. Za hodinu nebude jich v táboře!“

Sokol pouště táhle pískl. Zdaleka odpovědělo mu zaržání koně. Bílý oř, potřásaje hřívou, přiběhl k němu a zastavil se jako do země vrytý.

„Osedlejte Nizama!“ dal rozkaz vůdce a když Nabba přitáhl poslední podpínku, vyskočil do sedla, pustil koně v cval a zmizel v úžlabině.

Brzy vyjel z tábora i Džani ve společnosti starého Berbera; oba popustivše uzdy odpočatým a bystrým meharům, zamířili k severu.

Za několik minut potom vyjelo různými směry dvacet jezdců a později oddíl sta Tuaregů vydal se k jihu. Tento vedl starý člověk, sedící na krásném koni a probírající v prstech zrna různé.

„Allahu-Obránce v dobré věci, Allahu-Soudce přísný zlých a laskavý dobrých, Allahu-Těšiteli a útočiště věřících!“ šeptal stařec, pozdvihnuv oči k nebi.

Zatím Sokol pouště sítí dobře mu známých

úžlabin, vyhnuv se průsmyku El-Ghilati, vjel do kotliny mezi jižními výběžky horského hřbetu a štítů a dostihl vchodu do jeskyně s nápisem „Imnetanit“. Pustil koně a vstoupil pevným krokem do tmavé chodby.

Vstoupil do jeskyně ozářené modravým světlem, jímž plynuly pruhy vonného dýmu a zastavil se.

Spatřil kněžku Tanit, stojící se vztaženými rameny před sochou bohyně. Malá žena cosi vroucně bohyni šeptala, hned čelem jejích nohou se dotýkala a opět dívala se jí v oči.

„Imnetanit!“ zvolal Sokol pouště.

Žena lehce vykřikla a s radostným smíchem běžela hosti vstříc.

„Sokol, můj Sokol přiletěl ke mně!“ pravila vzrušeným hlasem v neznámé řeči, kladouc mu ruce na ramena. „Prosila jsem od rána božskou Tanit, aby ti vnukla myšlenku, abys ke mně přišel, vůdce! Srdce moje chvěje se jako holub v ruce cizího člověka! Co nového?“

Sokol pouště usedl na kupě koží, složených kolem sochy a odpověděl jazykem kněžčiným.

„Přišel jsem pro radu, Imnetanit!“ pravil. „Zlý člověk, ježž stíhám, ukryl se přede mnou. Ani Nabba nemohl nalézt stopy jeho velbloudů v poušti. Musím ho dostat do své moci, musím! Porad, pověz mi, kde ho mám hledati?“

V hlase malého jezdce o pochmurné, tvrdé tváři, zněla vášnivá prosba, velmi podobná rozkazu.

Kněžka postavila před sochu třínožku s rozžhaveným ve váse uhlím a vhodila na ně špetku vonných věcí. Když dým obklopil černou sochu

a počal se vznášeti k žlutému křišťálu tváře, vystoupila Imnetanit na podstavec a pohroužila svůj temný zrak v zelené oči bohyně.

Dlouho hleděla v lesknoucí se smaragdy a počala šeptati:

„Vidím člověka krásného, ale černé duše a s ním mnoho bílých žen... Neznám však místa. Rozbité sloupy, — otesané balvany, — schody, — mnoho schodů vedoucích dolů, — sklepení — a padající s nich proud slunečních poprsků. Slyším jakési šepty, — slyším pláč a kletby... Neznám toho místa.“

„Tamanrass...“ napověděl Sokol pouště.

Kněžka přimhouřila oči a po chvíli opět počala šeptati:

„Vidím Tamanrass, ale tam není těch sloupů z bílého kamene, není sklepení, — není lidí... To nebyl Tamanrass!“

Opět zahleděla se v smaragové oči bohyně a šeptala:

„Vidím dva jezdce na meharech... Jedou den, — dva a ještě půl dne... Dojíždějí do El-Ghilali... Kradou se hlubokým úvozem, kde leží kosti dávných lidí... Ach!“

Imnetanit vydala hrozný a radostný výkřik.

„Unesli! Unesli! Buď požehnána Astarte-Tanit, matko zbolestnělých srdcí, žíznících po lásce, jako roztoužená holubice!“

„Koho unesli ti lidé?“ tiše se otázel Sokol pouště. „V průsmyku El-Ghilali nikoho není!“

Imnetanit více nepromluvila a sestoupila dolů, tisknouc si ruce k mocně se vlnícím nádrům.

„Na Sahaře je nyní neklidno, Imnetanit,“ po-

čal po dlouhém mlčení mluvití Sokol pouště. „Zlí lidé všude rádí... Buď ostražitá! Poruč přítelce balvany ke všem vchodům jeskyně! Včera poslal jsem ti s Alimem velké stádo ovcí a padesát velbloudů se zbožím. Jsi na dlouho zajištěna potřebnými zásobami pro sebe i pro sluhy... Dnes pošlu sem jezdce. Dej jim měchy a skříně se zlatem! Potřebuji nyní těch pokladů, jež zanechal můj učitel a přítel marabut z Kufry, i těch, jež jsem našel v jeskyních, když jsem hledal bezpečný útulek pro tvou matku, i pro tebe, Imnetanit! Své poklady dobře ukryj, neboť pravím, časy jsou nepokojné!“

„Můj poklad se nedá ukrytí!“ zašeptala vášnivě.

„Proč?“ otázal se.

„Uhání pouští na bílém oři, bystrý jako vichr, mocný jako střela bohova; všichni jej vidí a každá dvojice očí mi jej krade!“ řekla tichým, žhoucím hlasem.

Sokol pouště svrástil obočí.

„Buď požehnána, Imnetanit!“ pravil po chvíli.

Kněžka ukryla tvář do dlaní a neslyšela, že Sokol pouště opustil jeskyni, kde přetrvavši tisíce let, stála tajemná Astarte, záhadnými očima hledící v neznámou dál a naslouchala nyní žalobám rozbolestnělého a po lásce prahnoucího srdce své kněžky.

Ale ta viděla ještě před sebou svráštělé obočí milovaného člověka, tak blízkého a tak vždy cizího...

Sokol pouště jel k průsmyku El-Ghilali. Slova kněžčina o únosu kohosi v tom odlehlém místě

a výprava lidí Bazilisových do tak pustého ústraní, ho zneklidňovala. Chtěl věc prozkoumati. Vložil do hlavně karabiny nový náboj a odepial pouzdro s revolverem.

Bílý kuň, jako by rozuměl myšlenkám páno-
vým, šel opatrně, aby kopytem o kámen neza-
vadil a ani nezafrkal. Kradl se jako dravec.

Přešel písčitou kotlinu a dostav se přes nevy-
soký horský přechod do průsmyku, spatřil Sokol
pouště s úžasem tři stany. Ukryl koně do úvozu
a počal se k nim přikrádati.

Ihned poznal průvodce, s nimiž se setkal na
poušti a vstoupil do stanu. Ležel tu nemocný
kapitán, zmítající se v horečce. Starý Jussuf,
hluboce se před Sokolem pouště klaněje, vypra-
voval o chorobě učencově i o tom, že přede dvě-
ma dny zmizela „bílá, učená madame“. Hle-
dali ji všude kol starých osad lidských, ale ne-
našli jí; nyní nevědí, co mají počítí, neboť ka-
pitán je bez vědomí, proto nemohli od něho
dostati rozkazů.

„Střežte nemocného,“ pravil Sokol pouště,
„jste zaň zodpovědni! Ostatní zařídím sám.“

Přivolav oře, pustil se do kaňonu. Půda byla
však tvrdá, kamenitá a nijaké stopy nebyly pa-
trny. Jel stále úžlabím a když vyjel na rovinu,
kde mizely poslední výběžky Ahoggaru, postřehl
na písku stopy dvou velbloudů.

Směřovaly k jihu.

Jezdec pustil koně v cval, sleduje stopy.

Odjel daleko a tu náhle spatřil na zemi ležeti
lístek, vytržený z poznámkové knížky. Byly na

něm zapsány rozměry jeskyně, badané studentkou.

Sokol pouště pádil dále a když před západem slunce matně rýsovaly se na obzoru hory Tassila, našel druhý lístek.

„To jsou její znamení!“ zašeptal Sokol pouště. „Vzpomíná na mne a volá mne ku pomoci!“

Radostný záblesk mihl se v očích jezdcových.

Zarazil koně a zamýšlen zamířil k svému táboru.

„Za to mi dvojnásobně zaplatíš, lotře!“ zašeptal, zaťav zuby.

Prohnaný a opatrný Bazilis triumfoval nad ním, nad — Sokolem pouště.

Toho nemohl snéstí vládce Sahary, vůdce, jenž tvrdou rukou držel všechny kočovné i usedlé kmeny, neboť byl hadž, neboť myšlenky jeho měly převahu nad záměry šilence-mahdiho, neboť dostal požehnání nejvíce ctěných a nejvlivnějších marabutů od Nilu až k Atlantiku, i ulemů Kufry a bez porady s ním nic se v poušti nedělo.

Syr zatím skutečně měl převahu nad tajemným vůdcem, neboť nejenže zmizel beze stopy a dovedl se mu vymknouti, ale zadal mu i ránu, uchvátiv polskou dívku, tak jako kdysi starý Bazilis unesl jeho sestru.

„Irena Őranowska!...“ často opakoval si to jméno Sokol pouště.

Zprvu sladce znělo mu v jeho srdci otcovskou, rodnou řečí, ale s každým dnem stále častěji vyvolával ve své paměti smělé, safírové oči dívčiny i její klidnou, vážnou tvář.

Byl člověkem, žijícím tváří v tvář divoké přírodě, dovedl každým nervem vycítiti blížíci se bouři, valící se mrak, obtížený deštěm, slyšel daleký svist a hukot ženoucího se samumu, dovedl zvětřiti na velkou vzdálenost dým ohniska, zápach zvěře a veden jsa instinktem, nikdy nepropustil člověka, skrývajícího se v okolí.

Tentýž instinkt prvotního obyvatele pouště jasně mu pravil, že oči jeho zanechaly hlubokou stopu v paměti polské dívky, vedené do pouště touhou po vědě; věděl, že naň nezapomene, ale že zatouží ještě jednou ho uzříti.

Syr unesl Irenu. Bolelo ho to nevýslovně.

Serg Bazilis triumfoval nad Sokolem pouště zcela náhodně. Usmálo se naň štěstí, když se setkal s Azisem a s Mossulem a najal je.

Ti tuláci byli lidé prohnaní, opatrní a smělí.

Starý Azis, jeda stále k jihu, postřehl stopy Nabby a jeho Tuaregů, zastavil se a ukryl karavanu Syrovu daleko od Tamanrassu a sám jel napřed na výzvědy.

Prohlašuje se za hadže a snad jím konečně i byl, přece toulal se po celém musulmanském světě, — kratochvilný mluvka Azis byl všude pohostinsky přijat.

Kočovníci rádi poslouchali jeho vyprávění o krajích, jež starý lišák viděl; on dovedl poslouchati a ještě zručněji se dotazovati. Tak dověděl se o Sokolu pouště, o němž, pobýváje na severu Alžírsku a Maroka, dříve neslyšel; vypravováno mu o tajemném černocho, pátrajícím po Tamanrassu a po okolí a doptávajícím se po karavaně jakéhosi kupce, vezoucího bílé ženy.

Azis ihned si domyslí, že to neznámý mu Sokol pouště stopuje karavanu. Považoval ho za obyčejného lupiče, jenž chce Serga Bazilise oloupiti.

Starý Azis lámal si hlavu nad tím, kam by ukryl svého pána a jeho kořist. V zříceninách, nacházejících se poblíž Tamanrassu, neviděl bezpečného úkrytu, poněvadž o nich věděl již Sokol pouště.

Štěstí přálo starému tulákovi.

Kdy dosti mrzutý šel po náměstí Tamanrassu, přistoupil k němu starý, v cáry oděný žebrák, ťukaje o zem dlouhou holí.

Byl to slepec s tváří neštovicemi rozervanou, plnou bolesti a — prohnanosti.

„Nepoznáváš mne, Azise ben Hazel, starý druhu!“ zamručel žebrák.

„Že já tebe, příteli, nepoznávám, to není divu, ale ty, ubohý slepče, jsi mne uhlídal, — to se blíží kouzlům!“ odvětil Azis, nejsa rád, že se setkal s člověkem, který ho zná.

„Pst!“ zasyčel slepec. „Jsem Mulej Ismaila z Mulej Idrisu.“

„Mulej Ismaila!“ zvolal Azis.

Přátelé počali se vítati, potřásajíce si rukama a líbajíce se po tvářích a po ramenech. Hledač pokladů znal toho člověka, bydlil s ním v rušném fonduku v Meknesu, odkud byli nuceni zmizeti, neboť francouzské úřady příliš horlivě se o ně zajímaly, ježto začali mezi obyvatelstvem rozšiřovati provolání Mahdiho, namířená proti Evropanům.

„Co tu děláš, milý srdci mému Azise ben Hazel?“ ptal se slepec.

„Větrím . . .“ odpověděl tázaný. „A ty?“

„Já pod tváří ubohého slepce, žebráka, vracím se do Fezu, odkud dopravoval jsem sudánským marabutům nějaké zprávy,“ odvětil a spatřiv blížíící se dav domorodců, začal plačtivým hlasem volati:

„Pro svatého Sidi Bu Mediána, pro svatého Sidi Ben Hadže Jahia, pro svatého Bu Islama Ben Senufi, — nepřecházejte netečně, mumeni, kolem nevidomého sluhy Allahova, neboť dí Velký Prorok: Almužna, daná nešťastnému meskinovi,*) je půjčka Allahovi! Pro devadesátdevět svatých jmen Allahových, ve jménu svatého Sidi Aissa ben Slimana, ve jménu Sidi Akba ben Mohammeda, ve jménu Sidi Jussefa ben Anania, nenechte bez dárku, mumeni, bratra svého, jenž život svůj zasvětil službě Prorokově!“

Několik mincí padlo do míšku Mulej Ismaila.

Po západu slunce setkali se přátelé za osadou a dlouho rozmlouvali. Azis dověděl se velmi důležitých věcí.

„V horách Tassila můžeš najíti, drahý příteli, krásné zříceniny!“ vypravoval Mulej, ježž Azis přesvědčil, že přišel sem hledat poklady. „Nikdo tam nepřichází, neboť Tuaregové bojí se zlých duchů, kteří mají v zříceninách své sídlo. Jsou to zbytky města ‚Rumanů‘ a jsou prý tam poklady. Zajisté!“

Byla to velmi cenná rada, proto rozradovaný

*) Meskin, žebrák.

Azis, zapůjčiv Mulejovi několik franků, rychle se s ním rozloučil a tajně vyplížil se z Taman-rassu.

Přesvědčiv se, že Nabba se svými Tuaregy se již vrátil do tábora v horách Ahoggar, o čemž svědčily stopy meharů a ztracený karabinový náboj, dostal se Azis s karavanou Bazilisovou do hornaté oblasti Tassila, koupiv na cestě stádo beranů, neboť starý lišák nerad cítil prázdno v otylém břichu.

Když Bazilis s Aksjušem a se zajatkyněmi pohodlně se usadili v ruinách starého města, vydali se Azis s Mossulem na zvědy, aby zbadali záměry Sokola pouště. Pustivše se v údolí jižních svahů Ahoggaru, náhodou napadli na Irenu, samu pracující v kaňonu a unesli ji. Učinili to proto, aby neměli živého svědka na blízku pobytu Bazilisova.

Stop Sokola pouště hledači pokladů v této části horské skupiny nenašli. Od té doby zavládl klid v nezvyklém úkrytu Serga Bazilisa. Obchodníci trpělivě čekali, až nastane čas, kdy na ně všickni zapomenou a přemýšleli o tom, jak by sobě samotu zpříjemnili.

Azis s Mossulem si tím dlouho hlavy nelámali. Celý den jedli tučnou skopovinu, zapíjejíce ji pramenitou vodou, vytékající ze staré fontány, ozdobené soškou jakéhosi bůžka, kouřili z dýmek a spali...

„Já bych tu zůstal do konce života!“ říkával Azis, štouchaje v bok ospalého Mossula.

„Uhu!“ odvětil mladík, neotevřev očí.

„Nu, takhle ty zde zůstaneš, mule, protože

skapneš, budeš-li tak bez přerušení spáti!“ zvolal starý.

„Uhu, — ale já dělám přestávky ve spaní, — když jím...“ mružel rozespale Mossul.

„Uhu! Uhu!“ přeškvíral se mu Azis. „Mluvíš jako sýček...“

Mossul obyčejně více nemluvil. Spal, chrápaje jako velbloud.

V té době náčelníci, svolaní Sokolem pouště, rozeslali na všechny strany mladé jezdce, aby hledali karavanu Bazilisovu.

Na Sahaře, mezi horami Ahhoggar a Air u-Azben, všude bylo plno rojících se kočovníků. Jako mravenci běhaly různými směry malé čety jízdních Tuaregů, setkávaly se, sdílely se vzájemně se svým pozorováním a se svými zprávami a opět se rozběhly v různé strany. Těžká to byla práce, nevděčné pronásledování a beznadějně pátrání, neboť víchř dul bez ustání, ihned zasypáváje čerstvou stopu velblouda nebo koně vysokou vrstvou písku.

Bazilis zmizel jako kule, vystřelená pod oblaka.

Sokol pouště chodil ponurý, zamračený, očekáváje zprávy, jež nepřicházely. Ani Džani se neozýval, ač minulo již několik dní.

Vracející se jezdci smutně kývali hlavami, opakující:

„Allah nedal nám orlích očí; nespatriли jsme stop zlého člověka, stíhaného bohobojným hadžem a velikým vůdcem!“

Jedné noci vyběhl Sokol pouště ze stanu a silně vzkřikl:

„Nabba! Ke mně!“

Za půl hodiny nato malý jezdec a za ním obrovský černochoch, vedoucí za sebou nejrychlejšího mehari s pytli ječmene, sušeného masa a vody, — opustili tábor.

Když vyjeli z úžlabiny na jižní úbočí hřbetu, vrhl na ně samum mraky písku a počal douti tak, že koně se zastavovali, vzpínali a frkali, shýbajíce hlavy k zemi.

Dlouhé, špičaté maurské ostruhy ihned zarývaly se jim v boky, proto sténajíce a skokem vyrážejíce, drali se vpřed, svíjejíce se pod údery víchru.

Ůči Sokola pouště hledaly v mlze a v mracích váteho písku hadovitou, zubatou čáru prvých pahorků massivu Tassila.

„Musím tam býti než zítra zajde slunce za daleké štíty... Musím!“ šeptal zařatými zuby.

Svíral koleny Nizama a do krve bodal ostruhami jeho boky.

Nabba stěží sledoval svého pána.

Nedbal však šlehů samumu, neboť rozuměl, že mocnější víchř uchvátí a hnál vpřed malého vůdce, nad nímž jak orlí křídla vlál a zmítal se černý a široký burnus.

IX.

DŽANI JAKO DIPLOMAT.

Tehdy, když Sokol pouště očekával zprávy a zápasil se zuřícím samumem, vyhledal Džani vojenský oddíl hraběte Ramencourta. Nebylo to nijak snadné, neboť mladý důstojník vida, že mužstvo je zcela znaveno, přestal pronásledovati Litisa, jenž ho uvedl na nepravou cestu a zamířil k tvrzi Polignac, kde chtěl vzíti čerstvé mužstvo a s tím odříznouti karavanu, již stíhal, od hranice italské kolonie.

Džani, doslechnuv o tom od domorodců, s nimiž se setkal, pospíšil k tvrzi.

Ale kapitán ještě nedosáhl cíle svého pochodu a jak se chytrý Džani dověděl, vlekl se zvolna, dopřáváje vyčerpaným jezdcům dlouhých zastávek a častých noclehů.

Džani, přiblíživ se na hodinu cesty k táboru kapitánovu, vyslal tam Berbera s listem, psaným arabsky, nařizuje poslovi:

„Pamatuj si dobře, Mamede, aby tě nikdo nespatrił, a kdyby tě zadrželi, nezmiň se ani slovem o mně, ani o vůdci! Vhodť tajně list do stanu

důstojníkov a hled zmizeti; dej pozor, aby se ohonu tvého mehari nechtyl někdo, koho si nijak nepřeji viděti.“

Mamed odjel a potkal několik pastuchů, ženoucích stádo směrem k táboru. S nimi dostal se do malé osady, kde odpočíval vojenský oddíl; vykonal tu svůj úkol, vhodiv list do stanu důstojníkov a.

Když se vrátil k čekajícímu naň Džanimu a všecko pověděl, pravil mu tento:

„Dobře se, Mamede, najez, neboť čeká tě práce! Až se setmí, ukryješ se v poušti nedaleko toho údolí; když spatříš jednoho člověka, seď, jak myš pod koštětem, ale uzříš-li několik lidí, — zakvil, tak jak kvílí noční pták!“

Džani se skryl v údolí, utvořeném tekoucí tudy kdysi řekou a čekal.

Pohlédl na hodinky; blížila se devátá. Počal naslouchati. Náhle ozvalo se tiché zakvílení ptáka. Bylo to výstražné znamení Mamedovo. Džani vtiskl se v hlubokou rozsedlinu a pozoroval.

Několik lidí vešlo v úžlabinu a počali se rozhlížeti kolem.

„Což u đasa!“ ozvalo se francouzské zvolání. „Nikdo v té díře není. Je to žert, či co?“

Lidé v uniformách francouzských spahisů přešli blízko úkrytu Džaniho a brzy vrátili se na rovinu, odkud po chvíli ozval se dusot koní.

Téže noci podstrčil Mamed druhý list, tohoto obsahu:

„Prosil jsem o schůzku s kapitánem o samotě, beze svědků. Nic Vám nehrozí. Mám však

zprávy o stíhané Vámi karavaně. Čekám na kapitána na tomtéž místě a beže zbraně!“

V písku ukrytý Mamed následující noci nezakvílel a Džani setkal se s hrabětem Ramencourtem. Pověděv důstojníku o manévru Baziliově a nezmíniv se o osudu vybité karavany, pozval ho do tábora člověka, jenž stíhá zločinného Syra.

Kapitán ihned svolil.

„Záleží mi velmi na zachránění dívek, unesených tím syrským lotrem, neboť mezi nimi jest i moje sestřenka! Zítرا vypravím četú pod velením seržantovým do tvrže, aby si důkladně odpočinula, sám pak pojedú s vámi.“

„Nebylo-li by snad lépe vyhledati kdesi automobil?“ otázal se Džani. „Posloužím na to penězi.“

„Automobil lze najmouti u obchodníka s datlemi v In-Salah,“ pravil kapitán.

„Prosím, napište onomu kupci list a můj společník sem auto dopraví,“ navrhl Džani.

Za pět dní nato nákladní automobil supaje a hrozně dýmaje, pohyboval se kamenitou rovínou k horskému hřbetu Ahoggar, veza důstojníka, Džaniho i Mameda, jenž s největším strachem seděl u šoféra, co chvíle vykřikuje nějaké zaklínání.

Mehari dlouho běželi za autem, ale pochopivše, že strašného stroje nedoženou, volně počali se ubírat k táboru, větríce vlastní své stopy a řídicí se orientačním pudem, tak mocným u divoké zvěře, u ptáků a prvotních lidí.

Džani Sokola pouště v táboře nezastal. Před

několika dny odjel a nevracel se. Samum zatřel jeho stopy a pomocník vůdcův, berberský kníže, šejk Ibrahim i náčelníci počínali se již znepokojovati.

Starý, důstojný šejk přijal kapitána velmi pohostinným způsobem, hovoře s ním francouzsky. Byl to inteligentní Berber, vůdce kmene, oddaný Francouzům, za což jeho hrud' zdobil kříž načervené stužce.

Mladý důstojník sprátelil se s ním a dověděl se mnohých podrobností ze života Sokola pouště, o němž již doslechl francouzský štáb ve Fezu.

„Sokol pouště není člověk našeho kmene, ani Arab, ani Tuareg, ale žije dlouho naším životem, modlí se k Allahovi a dobrou cestou vede mumeny!“ pravil šejk. „On to byl, jenž zničil snahy sudanského mahdiho po započetí nového povstání! On volá náš lid k učení a k pokojnému zápasu o volnost, aby se naučil budovati dráhy a stroje, uhánějící bez potahů, léčiti nemocné, zřizovati továrny, jaké jsem viděl v Alžíru a v Tangeru, vzdělávati roli, aby vždy dala hojný užitek; zabezpečovati stáda před ničivým morem... On radí nám, abychom dali volnost našim ženám a učinili z nich rovnoprávné osoby. Vůdce praví, že to dá kmenům novou sílu a uspíší čas, kdy staneme se tak učenými a mocnými lidmi, jako jsou ‚nesrani‘!“

„A co tomu říkají pravověrní musulmani, šejku?“ otázal se hrabě Ramencourt.

„Jedni jsou na straně Sokola pouště, — jiní staví se proti němu nepřátelsky, ale to jsou přívrženci mahdiho, kteří sní o povstání, o svaté

válce, o mundžahidech i o krvavém vraždění. Vědí, že dokud on vládne Sahaře, války nebude, proto ho nenávidějí, ač otevřeně proti němu nebojují, obávající se ho!“

Kapitán byl udiven. Je-li pravdou to, co pravil šejk, potom nikdo lépe než Sokol pouště nepomáhá záměrům Francie, směřujícím k povznesení civilisace a blahobytu v severní Africe.

Nelitoval, že přišel do tajemného tábora vládce Sahary a netrpělivě očekával jeho návratu.

Sokol pouště však zmizel beze stopy.

Dni se vlekly za dny jednotvárně. Kapitán již se počal znepokojovati.

„Litis přejde italskou hranici a potom konec! Kdybych ho polapil, donutil bych ho, aby mi ukázal skrýši Bazilisovu. A co nyní? Všecko bude zničeno,“ stěžoval si šejku Ibrahimovi.

Šejk se chytře usmíval.

„Viz tam toho člověka!“ pravil, ukazuje na Džaniho, procházejícího se před stanem. „Ten napadl karavanu Litisovu a porubal ji do posledního muže!“

Hrabě Ramencourt se vzchopil a přiběhnuv k ramenatému Poláku, s vousy vždy rozcuchanými, stiskl mu ruku.

„Děkuji, děkuji vám z celého srdce!“ zvolal. „Jste statečný, poctivý člověk!“

„Hm!“ zabručel užaslý Džani. „A co jsem to učinil, kapitáne?“

„Zničil jste bandu toho ničemy Litisa!“ zvolal důstojník. „Nyní jsem uklidněn, že Bazilis, třeba zapadl kamsi do díry, přece je na Sahaře a že

ho najdeme, třeba by se byl zaryl pod písečné návěje. Děkuji, děkuji vám z plna srdce!“

„Nestojí za to, aby se o tom mluvilo!“ odvětil skromně Džani a náhle se rozesmál.

„Proč se smějete?“ otázal se důstojník.

„Napadla mi zábavná myšlenka!“ pravil Džani.

„Vy, francouzský kapitán, děkujete mi za zničení karavany Litisovy, kdybych však se dostal v ruce francouzského soudu, ten by mne za to nepochválil! Co? Snad by mne uvrhl do vězení?“

„Proč?“ podivil se Ramencourt. „Byl to přece nejnetvornější lotr?“

„Nu ano, zajisté,“ odvětil Džani, „ale jaké já mám právo ničiti na vlastní vrub a k tomu tak důkladně byt by nejhorší lotry? S tím to nepůjde tak hladce, kdybych zavítal do Fezu nebo do Alžíru, kam ostatně, ujišťuji vás, v nejbližší době se opravdu nechystám!“

„Slibuji vám, že z té příčiny nebudete míti nijakých nepříjemností! Sám podám o tom zprávu na hlavním velitelství a všecko zařídím,“ pravil mladý kapitán.

Jednou večer přišla do tábora stará žena a s pláčem volala:

„Přijela jsem z daleka k vůdci prosit o spravedlnost a ochranu!“

„Vůdce není v táboře, ale šejk Ibrahim rozsoudí tvou věc podle mysli Sokola pouště,“ pravil ženě jezdec, na stráži stojící.

Za několik minut potom starý šejk seděl již před stanem a poslouchal žalobu ženinu.

„Sidi!“ stěžovala si dlouhou cestou znavená žena. „Patnáct let žila jsem ve stanu svého muže.

Oko moje nikdy žádostivě nepohlédlo na jiného muže, ač byla jsem kdysi mladá a junáci na ‚ahale‘ nazývali mne ‚krásnou růží‘. Porodila jsem tři syny a vychovala jsem je. Chválí jméno Allahovo, jako praví mumeni, jsou zdraví a silní a sami mohou chytiti mladého velblouda a osedlati ho. Můj muž jest chudý, proto chce si vzíti za ženu mladou dceru sousedovu, aby přišla nová silná pracovnice do domu. Mne více nechce, touží po tom, abych odešla nebo umřela! Podle práva musí mi vyplatit věno a poněvadž ho nemá, bije mne a trýzní mne, sidi!“

V planoucích očích ženiných jevílo se zoufalství.

„Matko!“ řekl Ibrahim. „Cítím pravdu v tvých slovech, ale souditi muže tvého za jeho nepřítomnosti nemohu. Není to podle zákona. Kdo je tvůj muž? Pošli pro něho a potom vynesu rozsudek!“

„Můj muž zove se Hafid Ulla, bydlíme v oase Ledit... Neuposlehněte pro muže, přijde sem sám, neboť mne honí, ale poněvadž jsem vzala rychlejšího velblouda, jsem tu dříve než on...“

Opravdu dostavil se nemladý již Berber a žádal o vydání uprchnuvší ženy.

Přivedli jej před šejka, obklopeného stařešinami kmene.

„Člověče, jsi obžalován, že týráš tu, která jest tvojí ženou!“ pravil šejk.

„Svatá kniha dovoluje muži, aby s ženou nakládal podle své vůle!“ odvětil ponurým hlasem Berber.

„Odvoláváš se na Koran, neznaje ho a neroz-

uměje slovům Velkého Mahomeda, — jehož jméno budiž oslaveno až do konce věků!“ pravil šejk.

Domorodec mlčel.

„Slyš mne, mumene!“ pokračoval Ibrahim. „Rozsoudím věc tak, jako bych byl Sokolem pouště, jenž je učený a blahoslavený hadž. Slyš!“

Otevřel Koran, visící u pasu v koženém pouzdře, počal čísti:

„O muži! Bojte se svého Boha, jenž stvořil vás všechny, pocházející z jednoho člověka. Bůh z těla mužova stvořil družku jeho a z těch dvou bytostí rozmnožili se muži i ženy. Bojte se svého Boha, k němuž modlitby své vysíláte a važte si lůna, které vás nosilo a Bůh bude o vás pečovati. Mužové a ženy, jednající spravedlivě a zachovávající víru, vejdou do ráje a dostanou plnou odměnu!“ Tak dí Prorok v suratech čtvrté kapitoly Svaté knihy. Jak můžeš, aniž bys urazil Boha Allaha a Jeho Proroka, týrati matku synů svých, ratolest společného otce Adama, bytost, jež spolu s tebou, mumene, může vstoupiti do ráje?“

Berber mlčel.

„Dobrý a moudrý jezdec nebije koně, ani velblouda, aby nezeslábli, nebo se nesplašili, proto jak můžeš bít ženu, již může zoufalství dohnati k zločinu nad sebou i nad tebou a způsobiti hněv Allahův? Zajisté pravím vám, mumeni, že vůdce náš hlásá velkou pravdu, vida moc, čistotu a volnost lidí, věrných učení Prorokovu, v úctě k ženě, v uznání jejich práv lidských stejně s vámi — muži! Neboť matky

i ženy naše rodí děti a synové jejich stanou se bojovníky, hadži, marabuty a taleby . . .“

„Je-li taká vůle Allahova, již plní každá žena, neovládne-li jí satan, mumeni!“ ozval se hrozivý, silný hlas za zády lidu, obklopujícího místo soudu.

Všickni se ohlédli. Na zpěněném bílém oři seděl Sokol pouště.

Neodpověděv na uvítání a výkřiky lidu, pozdvihl ruku a zvolal:

„Nemůže člověk přinutiti srdce své k lásce, ale musí je donutiti k spravedlnosti nebo k milosrdenství! Chceš-li se, mumene, rozejíti s ženou svou, dej jí, co jí právem náleží; nemůžeš-li, ponechej ji v domě svém a zařiď to tak, aby v srdci jejím nebylo nenávisti, zoufalství a nevysychajících slz! Žena kromě srdce má rozum, daný Allahem, proto promluv k jejímu srdci i k rozumu a ona ti sama pomůže a poradí!“

„Tak učiním, hadži a vůdce!“ pravil Berber, padnuv na kolena.

„Allah tě opatruj, sidi!“ zvolala žena. „Ať slunce nehasnoucí plane v srdci tvém, dobrý, spravedlivý sidi!“

Úžaslý kapitán Ramencourt hleděl na to a očím svým nevěřil, vida, jak působil rozsudek malého muže bledé tváře a přísných, žhavých očí.

Berber se ženou tiše odešli.

Bojovníci slavně vítali Sokola pouště a vážný, sivý šejk sklonil se před ním k zemi.

„Vrátil jsi se, vůdce, vrátil jsi se!“ pravil radostně. „Duše moje bázní se otravovala po celý ten čas!“

Sokol pouště objal starce a pozdvihl jej.

Konečně pohled jeho padl na kapitána a na okamžik zadržel se na jeho tváři. Přistoupil k důstojníku rychlým krokem a pravil:

„Jak se těším, že jste přijal mé pozvání!“

Hrabě Ramencourt vztáhl k němu ruku.

„Jsem již vaším přítelem a spojencem!“ zvolal.

„Prosím, vstupte do mého stanu!“ pravil Sokol pouště. „Musíme se důkladně dorozuměti!“

X.

V ZŘÍCENINÁCH FIDES.

Uprostřed hor Tassila na počátku křesťanské éry, kdy v hlubokých dolinách toho massivu rostly ještě datlové palmy, ba i háje olivové, povstalo s úžasnou rychlostí město. Zbudovali je křesťané, spojení v obci sv. Saturnina. Náleželi do ní bohatí a slavní římsští patriciové, byzantští aristokrati i jiní zámožní lidé, vyznávající učení Spasitele světa. Velké město, založené v ústranném údolí podle vzoru římského s forem, s krásnými svatyněmi, kde místo soch Joviše, Venery a Diany stály kříže, — znak umučení Mesiášova a vykoupení lidstva.

Lidé ti přestěhovali se do hor Tassila v obavě před pronásledováním vyznavačů nové víry, neboť ruka mstivého a na svou moc žárlivého Říma začala již doléhati tu a tam na křesťany. Do obce sv. Saturnina táhly davy věřících z Kartaginy, z Cyrty, Sfaxu, Tingadu a z Lambey, takže město značně se rozrostlo.

Když prohnílý Řím padl a kouzlo jeho moci beze stopy zmizelo, afričtí barbari a nájezdníci,

jako východní a západní hordy Gotů a Vandalů, pobořili města dávných „pánů světa“ v severní Africe, — v Mauretania Caesarea a Tingitana, učinili totéž kočovníci, bydlící na jihu, — s Tim-gadeni a s městy i s tvrzemi římskými, hlouběji v Saahaře položenými.

Tehdy bylo docela vyhubeno, nebo do zajetí odvečeno obyvatelstvo osady sv. Saturnina a město, nesoucí jméno Fides, bylo vyloupeno a spáleno. Ještě v našich dobách v palácích velmožů sudánských najíti lze mramorové sloupy, mozaiky a kovové předměty, pocházející z budov Fides. Během doby Sahara, víc a více vysychajíc, vrhala v údolí Tassila mraky vátého písku, úbočí hřbetu se drobila a sypala se na dno a velké kdysi město postupně mizelo.

Již v IX. věku arabský cestovatel Galzil Azren, přešed hřbet Tassila, nespatrił nijakých stop po městě Fides a teprve sto let po něm část písku a skalního šterku odkryla několik sloupů dávného fora a stěnu basiliky, ale samum brzy pokrýl kostru mrtvého města novou vrstvou písku.

V těchto zříceninách ukryla se karavana Serga Bazilisa.

Jen pověrečná bázeň kočovníků před zbořeným městem a ta okolnost, že nikdo z bílých lidí nikdy sem nepřišel, vyhýbaje se bezvodé a liduprázdné části pouště, — mohly tajemstvím přikryti zbytky Fides.

Patrně nějaké podzemní síly časem se zřícenin svrhly vrstvy nahromaděného písku a šterku, sesypavšího se s hor, neboť téměř celé město objevilo se na povrchu země.

Mohutné mramorové a žulové sloupy s krásnými hlavicemi stály tu jakoby trčely poslední silou k nebi, zdvihaly se mohutné zdi z tesaných balvanů šedého a červeného kamene a na pozadí bezbarvých hor rýsovaly se tmavé siluety těžkých průčelí.

Z pod písku vyčuhovaly desky, jimiž před věky dlážděny byly ulice a kryty podzemní stoky a vodní kanály. V některých z těchto kanálů s tichým šumem běžela voda, vedená kdysi z pramenů, vyvěrajících na vzdálených horských štítech. V basilice i v menších svatyních zachovala se ještě mosaika na podlaze; jen všechny sochy, stojící kdysi ve výklencích, patrných ve zdech, byly rozbity a roztrískány barbary a úplně zmizely. Na několika místech zůstaly ještě křesťanské kříže a staré nápisy římské a řecké...

„Tu založíme si svoje město!“ zvolal rozradostněný Azis.

„Jen ne na dlouho!“ zabručel Bazilis a mírně se usmívaje, dodal:

„Krásné dívky naše mohly by se tu unuditi, nemajíce tu divadel, kaváren a lawn-tenisu.“

„Za to budou se moci dívatí na krásného sidi!“ lichotil mu starý hledač pokladů.

Serg se smál a mhouřil oči jako kočka, hladil-li se po srsti.

Rychle dali se do práce průvodci a sluhové. Vyhledány byly dvě dosti zachované budovy a v nich upraven byl byt pro Bazilisa s Aksjušem i pro unesené ženy. Ze zavazadel kupcových vytaženy byly koberce, různé látky, kůže, ba i

velmi krásné drobnůstky, koupené v Casablance, a tak zařízen byl útulný příbytek.

Azis s Mossulem a sluhové Sergovi postavili si stany u zdi svatyně.

Opatrný Bazilis rozhodl se, že se tu zdrží delší dobu, až by všeliké zprávy o něm úplně zanikly.

Maje u sebe mnoho peněz a celou karavanu velbloudů, neobával se hladu. Starý lišák Azis mohl dopravit potraviny do tábora, kupuje je po oasách a v kočoviskách; velbloudi měli potravu na místě, neboť na horských úbočích hojně rostly keře a tráva „halfa“.

Kdysi musila tu býti značná a úrodná oasa, neboť našly se tu hniající pně datlové palmy a zakrslé keře olivové.

V zříceninách velké budovy zůstala prostranná síň s mramorovou podlahou a s vodou, běžící v kameni vytesaným korytem.

Nejspíše v budově té byly v dávné Fides veřejné lázně.

Sluhové Bazilisovi ověsili omšelé stěny látkami a rozestlavše na položené koberce kupy kožíšin a podušek, uvedli sem v Casablance uloupené dívky a za několik minut nato — Irenu Oranowskou.

Studentka užasla, spatřivši k sobě stulenou skupinu vyhublých, znavených a prachem pokrytých dívek.

„Čeho si od nás přejete?“ otázala se jedna z dívek, vysoká, osmahlá Francouzka, hrdé tváře. „Pomněte, že jsem hraběnka de Rostand a že za mou křivdu pomstí se celá rodina Rostandů.“

„A já,“ — zvolala malá, vznětlivá dívka, zatínajíc drobné pěstky.

„Upokojte se!“ pravila Irena, jež ucítila hluboký soucit k těmto dívkám, ba skoro dětem.

„Obávám se, že jsme v téže situaci. Byla jsem unesena . . .“

„I my! I my! I já!“ rozlehly se hlasy.

„Proto musíme se vzájemně poznati a spojenými silami se brániti!“ poradila studentka.

Zajatkyně Bazilisovy rychle se seznámily, pověděvši si o sobě všechno až do chvíle únosu a do příchodu do té podivné síně, jež pouze k Ireně mluvila svou architekturou, nápisy a mozaikou.

Kromě studentky bylo tu deset dívek: čtyři Angličanky, dvě Američanky, Francouzka, Němka, Španělka a Italka.

Již uplynulo několik dní v ruinách Fides a Irena i při svém neklidu o svůj osud, pozorně sledovala rysy národního charakteru svých družek.

Krásná, sladká Italka, Liliana Costaglione byla podobna soše zoufalství. Na bledé, chladné tváři zdálo se, že nikdy nepovstal úsměv.

„Na tu nemohu spoléhati!“ pomyslila si Irena. „Je tak zoufalá a zlomená na duši, že ani protestovati, ani brániti se nebude. V případě nebezpečí nebo boje bude spíše překážkou, neboť bude třeba jí brániti. Ztratí úplně síly a umdlí, nebo začne se bez vědomí zmítati, zachvácená šílenstvím úděsu.“

Izabela Cortezová, šestnáctiletá Španělka z Valencie, zlatá blondýnka s temněmodrýma očima

ma, celý čas neklidně pohybovala nozdrami krásného nosičku a nemluvic, pohrávala si s dýkou, již si spínala velké pletence svých vlasů, tu opět dotýkala se jejím ostrím nehtů, jakoby si připomínala každodenní manikuru.

„Ta bude dobrá jako teroristka, pro pohružku!“ pomyslila si Irena, usmívajíc se na vášnivou dívku.

Němka, Emilie Wolfheimová, ihned projevila organisátorský talent germánský.

„Mysli na budoucnost, — na pozdější čas!“ pravila první den pobytu ve Fides. „Nejprve musíme zařídití svůj život na každý den. Teprv poplyne čas více méně normálně a pořádně, potom budeme o čems novém uvažovati; a proto — do práce!“

Emilie ihned rozdělila různé povinnosti mezi družky, přiměla je, aby se důkladně umyly, vypraly si prádlo, oprášily si oděv a obuv; určila strážě a požádala Mossula, jenž jim sloužil, aby denní pořádek, dívkami stanovený, nikdy nebyl porušen.

Irena pochopila, že ta systematická povaha bude míti znamenitý vliv na jiné dívky. A skutečně, po uvedení pořádku v život i ta zoufalá Liliana se značně uklidnila.

Angličanky Jenny, Eva, Mary i Molly, byly si velmi podobny.

Klidné a jasné, nevzrušující se a nezoufající nikdy, prohlásily, že se musí dostati z drápů těch ničemných lidí a rozhodně se dostanou.

„Ostatně,“ dodaly se zvyklou Angličanům hr-

dostí, „za křivdu na nás spáchanou, válečné loďstvo Velké Britanie vypluje, aby nás pomstilo!“

„Ale do nitra Sahary nedopluje!“ pravila se smíchem Emilie Wolfheimová. „Proto v záležitosti našeho záchránění je celé to loďstvo bezmocné. Nemůžeme na ně spoléhati.“

„Musíme se odtud dostatí a také se odtud dostaneme!“ opakovala chladným hlasem Jenny.

„Of course!“*) klidně dodaly Eva i Molly.

„Jak? Jak?“ zvolala netrpělivá, vášnivá Španělka.

„Prozatím nevím,“ odpověděla Mary, „but it must be done!“**)

Hraběnka Georgetta de Rostand nebyla ani tak sebevědomá jako Angličanka, ani vášnivá, jako Isabela Cortezová, ani systematická, jako rozvážená a klidná Emilie Wolfheimová; nešla též za příkladem stále zoufající Italky. Snad byla však nejspurnější a nejneklidnější. Všude se otáčela, dotazujíc se a vypravujíc o tom, co pozorovala. Pozorující ji Irena Oranowska pochopila, že v ohnivé hlavičce krásné dívky rojí se myšlenky, tvořící přerůzné plány. Ale všechny ty úmysly, plné vtípu a energie, podržovala mladá Francouzka sama ostré a velmi logické kritice, zamítajíc je a více se k nim nevracejíc. Hledala jiné cesty, vedoucí k cíli a nejsouc znechucena nezdarem, přemýšlela a kombinovala bez ustání.

Neminuly ani tři dny, kdy Georgetta učinila dva velmi důležité objevy. Našlat mezi rumem

*) Rozhodně.

***) To se musí provéstí.

v koutě síně otvor, vedoucí do podzemí a šterbinu ve zdi s vystouplými kameny, po nichž bylo lze dostat se k oknu.

„Dvě cesty k útěku!“ zašeptala Georgetta k družkám.

„To se ještě neví!“ podotkla Emilie Wolfheimová. „Podzemí nemusí míti východu a po těch kamenech těžko se vyšplhá k oknu. Ostatně i kdybychom se k oknu dostaly, kdo ví, co nás tam čeká? Snad tam naši nepřátelé postavili stráž?“

„Ihned dáme na tyto otázky odpověď!“ pravily Američanky, Betty Crafordová a Margaret Irvingová, mrštná, tělocvikem vypěstěná děvčátka, veselých, smělých očí. „Pomozte nám!“

V okamžení strhly se stěny dlouhý, hedbábný šál a stočivše jej, spustily jej do temného otvoru.

„Držte silně a já probadám přechod,“ pravila Betty, zakasávajíc si rukávy bluzky.

„Tíše!“ napomínala Emilie. „Jedna z nás musí státi na stráži u dveří. Ať tam jde Liliana!“

Po chvíli zmizela Betty v otvoru, dýšícím vlhkem kanálu. Teprve po čtvrt hodině trhla šálem, dávajíc tak znamení, aby byla vytažena. Vystoupila před družky mokrá a umazaná blátem a plísni.

„Výborná cesta!“ zvolala vesele. „Prochází tam kanál s vodou, tekoucí naší síní; tvoří dosti široké koryto. Je tam trochu tma a mnoho rumu, kamení a bláta; vzduch je tam jen trochu horší než na Broadwayi, kdy jím projíždějí řady aut

s gentlemany, jedoucími z kanceláří na lunch.*) Tím průchodem, který navrhuji nazvat „tunel Rostand“, můžeme se dostat za zdi staré zříceniny!“

„Nu a nyní do okna!“ připomněla mrštná a štíhlá Margaret a počala šplhati po vystupujících ze zdi kamenech.

Isabela Cortezová zakryla si oči dlaněmi, vidouc družku již pod klenbou ve výši asi patnácti metrů.

„Neboj se, Isabelo!“ uklidňovala ji Betty. „Margaret Irvingová je championka v alpinismu; spolu s Goddy Stanleyem dokázala jiné triky než tento v našich Rocky Mountains!“**)

Opravdu silná a mrštná dívka dostala se k oknu a položivši se na okraji, pohlédla dolů.

„Co vidíš?“ otázala se Georgetta.

„Písečné údolí, obklopené horami... Na levo vysoká zeď a pod ní dva stany,“ hlásila Američanka.

„Kolik kroků k nim?“ otázala se Francouzka.

„Asi osmdesát, snad sto yardů...“ odvětila Margaret.

„Neznám yardů!“ přerušila ji Georgetta. „Kolik kroků?“

Betty Crawfordová vyprskla smíchem a zvolala:

„Půjdeš-li ty, Georgetto, učiníš tolik kroků, kolik jest to yardů, ale kdyby šel můj bratránek, Elias Swanburne, bylo by to sotva třicet kroků,

*) Snídaně.

***) Hory Skalisté v Spoj. st. Sever. Ameriky a v Kanadě.

neboť ten jest podoben ohromnému, netvornému kružidlu...“

Margaret zručně sestoupila dolů a oznámila, že sváží-li se dva šály, lze se s okna spustiti na druhou stranu, neboť těsně pod stěnou navál vítr vysoký kopec písku.

„Druhá cesta na svobodu!“ podotkla vzrušeným hlasem Georgetta.

„K útěku...“ opravila ji Irena. „Nevíme ještě, jak daleko od těch zřícenin jsou lidská obydlí, aniž víme, kolik tu máme nepřátel...“

„Pravda!“ přisvědčila Georgetta de Rostand. „Pravda, na to jsem nepomyslela! Je to arci podrobnost, ale velmi důležitá...“

„Objasním to sama!“ správně poznamenala studentka, nedůvěřujíc příliš rozvaze těch dívek, téměř ještě dětí a neznajících zdejší řeči.

Když druhého dne objevil se Mossul, přinášeje nádoby s kávou a čerstvé ječné placky, obrátila se Irena k němu, pravíc přívětivě:

„Šlechtný mumen není Tuareg, jak vidím?“

„Uhu!“ zamručel buclatý hoch. „Ale madame zná dobře naši řeč!“

„Madame!...“ pomyslela si Irena. „Ten člověk musí býti ze severu, kde se často stýkal s Francouzi... To je dobře!“

Obrátivši se k němu, otázala se opět:

„Zdáli mumen mluví francouzsky, neboť se mi zdá velmi učeným a zkušeným člověkem?“

Mossul, chycený tímto zalichocením, posadil se, podloživ pod sebe křížem nohy a odvětil:

„Sotva několik slov. Jen tolik, abych dovedl

získati dovození na práce v starých městech Rumanii.“

„Aha!“ domyslila si studentka. „Tedy sidi je hledačem pokladů? To mne velmi těší, neboť mám mezi nimi přátele.“

„Koho?“ podivil se mladík. „Já znám všechny a můj soudruh Azis ben Hazel je zná, jako pasák stádo svých beranů!“

„Je to můj průvodce Fagit Bu Krim.“

„U věčného Allaha!“ zvolal Mossul. „S ním kopali jsme v Ksar Faraun,*) ale opustil naše zaměstnání již před třemi roky a nyní je úředním průvodcem po Sahare. Velký to můj přítel, lepší než bratr, lili jsme spolu vodu na ostrí kumijí i na krumpáče.“

„To jest i můj přítel!“ prohlásila Irena. „Již třikrát přešla jsem s ním velkou poušť a když onemocněl, sama jsem ho dopravila do nemocnice v Becharu, kde se uzdravil.“

„Stalo se to loni; navštívil jsem Fagita, když se léčil v Becharu,“ zvolal užaslý Mossul.

„Nuže, proto se dvojnásobně těším, že jsem se setkala se šlechtným sidi, s druhem svého druha a proto i svým druhem, jak tvrdí právo ‚hadith‘!“ zvolala studentka.

„Madame mluví jako taleb a slova její jsou pravdiva!“ zašeptal buclatý mladík.

Irena pak pokračovala:

„Fagita zůstavila jsem u nemocného kapitána, když sidi a ještě jiný mumen mne unesli blízko průsmyku El-Ghilali...“

*) Ruiny římské tvrze Volubilis v středním Maroku.

„To Azis...“ zabručel Mossul, sklopiv oči.

Studentka, jakoby si nepovšimla rozpaků mladíkových, pravila:

„Jste-li poctivými lidmi, jako bývají ostatně všickni hledači pokladů, nemohli jste unésti mne a ty mladé dívky pro sebe, neboť víte, že je to věc nesprávná a nebezpečná a že můj Fagit mne najde. Zajisté učinili jste to z přinucení nějaké bandy Tuaregů-lupičů?“

Mossul přimhouřil oči, mávl rukou, vrtě hlavou.

„To Azis se do té věci zapletl! Nepodařila se nám práce v Timgadu, chtěl vydělati a najal sebe i mne do služeb bohatého sidi. Není ani Tuaregem, aniž člověkem naší země... Sirian tadžer.*)" My jsme neunesli těch ‚madam‘, jenom ‚madame‘ jsme my svázali a přivezli sem do tábora onoho člověka,“ vylouval se stále rozpačitéjší a stydlí se Mossul.

„Zdali sidi považuje se za mého přítele, přísahal-li mi Fagit Bu Krim věrné přátelství až do smrti?“ otázala se Irena.

„Nebylo-li by tak, ztrestal by mne Allah!“ zvolal hoch, jsa rád, že našel východisko z klopotné situace.

Ničeho po mumenuvi nežádám,“ pravila lhostejným hlasem studentka. „Ráda bych jen věděla, kolik lidí je v táboře?“

„Se mnou a s Azisem ben Hazel osm lidí,“ odpověděl mladík a vstal.

*) Syrský kupec.

„Allah Jaunek!“ rozloučila se s ním ihned Irena.

„Allah ib hafdhek!“ opětoval pozdrav Mossul, ale neměl se k odchodu. Váhal a rozmýšlel se, podezřele pohlížeje na dveře, pokryté kobercem. Konečně koberec odtáhl a nahlédl dovnitř po-bořené budovy. Uklidněn přistoupil k Ireně a pravil slavnostně:

„Od druha k druhu slova Mossula es Kel! Bu-du o všem podávati zprávy a pomohu, nastane-li potřeba, ale madame mne obrání, když...“

„Když sem přijede Fagit Bu Krim?“ zašeptala studentka.

Mossul přikývl hlavou a dodal tiše:

„Nebo francouzští vojáci.“

„Slibuji za sebe i za všechny!“ odvětila Irena.

Mossul vyklouzl ze síně a zakryl dobře dveře kobercem.

Ještě Irena nevyprávěla všechno svým družkám, když tu cíp koberce se okryl, ozvalo se tiché zasyčení a čísi ruka vsunula do síně dva revolvery.

Američanky Betty a Margaret s radostným výkřikem zdvihly zbraně.

„Nabité!“ zvolaly.

„Budu se moci zastřeliti, až nastane nebezpečí!“ zašeptala Liliana Costaglione a na její ztrnulé tváři objevil se výraz zoufalé rozhodnosti.

„Zastřelit se?“ zvolala Betty. „Ó nikoli; je tu osm nepřátel...“

„Sedm, neboť Mossul je náš,“ přerušila ji Irena.

„Sedm nepřátel a dvanáct kulí!“ zvolala vznět-

livá blondýnka Betty. „Vím, co mám s tou hračkou učinit! Hoho!“

„I já!“ pravila Margaret, schovávajíc revolver do kapsy svého sportovního obleku.

„Opatřte dobře zbraň a vyčistěte ji, aby vám neselhala!“ napomínala rozvázná Emilie Wolfheimová.

Pod klenbou veliké síně bývalých římských lázní ve Fides, jež téměř sedmnáct století vzdorovala ranám nemilosrdného času, mezi zdmi, jež viděly strašné, ponuré děje, zavládla tak velká veselost, že Betty a Margaret provedly jakýsi bojovný tanec indiánský, Angličanky zapěly britskou hymnu „God save the King“, Isabela Cortezová napodobovala nejslavnějšího matadora Rodriga Ibaněza, ba i na zoufalém, ztrnulém obličejí slečny Costaglione objevil se po prvé úsměv.

I Georgetta de Rostand se smála, ale důmyslná její mysl pracovala o nových plánech a i Irena Oranowska prožívala radostné chvíle.

Nevyzvědělat jen od Mossula důležitých zpráv a nenaklonila si ho jen, ale dověděla se i to, co jí nejvíce znepokojovalo.

Myslila totiž studentka, že ji unesl Sokol pouště a odhazujíc vytržené lístky ze zápisníku, nečinila to k vůli němu, nýbrž k vůli těm, kteří by ji hledali, to jest pro kapitána a pro věrného Fagita.

Mučila ji myšlenka, že dopustil se tak hanebného činu malý jezdec v černém burnuse, ten člověk, jenž nepozorovaně vloudil se jí v mysl, ba o němž se jí velmi výrazně zdálo, takže bu-

díc se vzdychala, nevidouc před sebou smělych, hnědých očí a hrdě vydutých, purpurových úst.

Nyní věděla, že její stopy najdou bystré oči Sokola pouště a že jen on a nikdo jiný nevysvobodí jí i těch statečných dívek z rukou syrského obchodníka. Nesmírně jí to těšilo a srdce svíralo se jí při pomýšlení na setkání s mocným vládcem Sahary, tak blízkým duši její od prvního jeho pohledu, od prvních jeho slov...

XI.

STRACH.

Irena nezlomně věřila, že Sokol pouště již jest jí na stopě. Stala se proto až pověřčivou, neboť sníc často o záhadném jezdcí, viděla v tom předpověď brzkého osvobození z rukou Bazilisových. Ale to jí nepřekáželo, aby neuvažovala o způsobech, jak usnadniti úkol Sokola pouště nebo věrného Fagita.

Útěk strašnou pouští bez velbloudů, potravin a bez map s těmi žabkami s dětskými dosud nervy, zdál se studentce podnikem příliš nebezpečným. Odkládala to pro případ poslední nutnosti, kdyby situace stala se zoufalou.

Chápala, že musí dáti o sobě zprávu a ukázati cestu do Fides.

Napadlo jí, aby k tomu užila Mossula, ale opatrná Irena poznala již různé typy domorodých tuláků a věděla, že tuláci, — tak jako všude na světě, nemají pevného charakteru a neuznávají nijakých zásad, proto nespolehala příliš na svého nového přítele.

Zatím buclatý, ospalý Mossul úporně přemýšlel

a patrně nebyly to myšlenky potěšující, neboť mráz při nich tělem probíhal a tu začínal se báživě ohlížeti i bál se za večera vycházeti ze stanu.

Postřehl to ihned prohnaný Azis a přistihnuv Mossula, že pozdě v noci ještě nespí, otázal se ho:

„Což, že jsi ty, ospalý mule, nyní ztratil spánek? Snad jsi se zamiloval do krásných zajatkyň Bazilisových?“

Mossul váhal s odpovědí. Konečně zašeptal:

„Zle — s námi, velmi zle, dobrý Azise ben Hazel! Brzy budeme hleděti na jasné nebe mřížemi vězení, ale to ještě nic není!“

„A co se může stát horšího?“ přerušil ho znepokojený hledač pokladů. „Něco se ti zdálo! To se stává, nacpe-li si člověk příliš břicho nad míru tučným skopovým masem...“

„Mohou nás postavit ke zdi nejbližší kubby a zastřeliti,“ zašeptal mladík. „Pamatuješ, jak v Tuggurtu zastřelen byl Saffar pro přepadení úředníka?“

„Co to blábolíš?“ vydral se z úst Azisových vyděšený výkřik.

„Azise ben Hazel, s námi je zle!“ opakoval Mossul. „Poslyš jen! Mluvil jsem s tebou o Fagitovi. Znáš Fagita? Je krutý a přísný, nenosí kumiji a karabinu jen pro ozdobu... Co ten s námi učiní, až se vplíží do našeho stanu a otáže se: ‚Jakým právem unesli jste mladou madame, jež byla ke mně dobrá a zachránila mi život?‘“

Azis se pozdvihl a zahleděl se neklidně do tmy.

„Co učiní s námi ten Sokol pouště, kterého

neznáme a o němž domorodci praví, že je vůd-
cem a že zavádí nový zákon na poušti?“

„Allahu-Ochránce, Allahu-Rádce i Vůdce, Al-
lahu-Obránce a Soudce!...“ počal šeptati Azis,
jemuž se vkradla do srdce bázeň.

„Co učiní s námi francouzští důstojníci, až
dohoní Bazilisa, jenž uloupil bílé ženy a až se
dovědí, že jsme nejen jeho sluhý, ale že jsme
sami unesli madame z údolí El-Ghilali?“

„Allahu! Ó Allahu, jenž pláštěm své ochrany
zakrýváš mumeny!...“ šeptal Azis.

„Dej pokoj Allahovi!“ pravil Mossul. „Jeho
plášť nás neukryje. Allah nás neochrání, protože
jsme unesli přítelkyni našeho ‚khuana‘ — Fağit-
ta! Zle, ó velmi zle, mému srdci, milý Azise.
Jistě již brzy budou supi rváti naše kulemi pro-
střelená těla...“

Starý lišák pro jistotu a pro všechen případ
začal bručeti zaříkadla před zlou nehodou, ale
zároveň při tom pracoval jeho jako had pružný
mozek.

„Eh!“ zašeptal po chvíli, nachýliv se nad leží-
cího soudruha. „Ještě by bylo možno z té bryndy
vybřísti, kdyby tak...“

„Co jsi vymyslel, moudrý starče?“ otázal se
Mossul.

„Kdybychom přešli na stranu těch, kteří stí-
hají syrského kupce?“ otázal se.

Na to právě čekal prohnáný mladík. Poroz-
uměl, že má již Azise v ruce, ale dosud nechtěl
prozraditi svých záměrů a výbuchu radosti. Proto
hluboce vzdychl a zasténal:

„Což můžeme my, ubozí hledači pokladů, uči-

niti těm pěti Syrům a proti horalovi, který má revolvery a dobré karabiny? S námi je konec, soudruhu! Naše rodná ‚bled‘ již nikdy nás neuzří a my již nikdy nespatriíme houštiny berberských fiků, obklopující naši vesničku!“

„Nejlepší revolver a nejsilnější karabina nic nezmohou, mají-li ucpané hlavně a pokažené zámky,“ pravil Azis.

„Kdyby se to stalo, bylo by již lépe... Ale jich je přece šest a my jen dva...“ zašeptal Mossul.

„Ano,“ přisvědčil Azis. „Ale mohli bychom prozraditi pronásledovatelům, kde najdou Bazilisa...“

„Jsi moudrý jako Ben Akiba, šlechetný a cti-hodný Azise ben Hazel!“ zvolal Mossul. „Při tom ti pomohu... A což kdyby se strach a zrada vložila v srdce Bazilisových sluhů? Co o tom soudíš, příteli?“

„Dobrá myšlenka!“ odvětil starý pobuda. „Zkusím to... Budu o tom uvažovati... Počkej, tiše lež a nemluv!... Budu přemýšleti...“

Dlouho si Azis lámal hlavu, neboť Mossul, nedočkav se konce přemýšlení Azisova, usnul.

Když se probudil a vyšel ze stanu, vycházelo již slunce, zlatíc holé, zubaté štíty hor Tassila. Hoch počal se modliti, obrácen jsa tváří k slunci; modlil se upřímně a vroucně, neboť vysílal k Allahovi prosby o zachování vlastní kůže.

Po modlitbě spatřil Azisa, hovořícího se sluhy Bazilisovými.

Zamířil k nim a poslouchal.

„Obešel jsem celý tábor,“ pravil ustrašeným

a tajemným hlasem starý lišák, „a řeknu vám cosi, o čemž se ještě nezmiňte našemu šlechetnému sidi (kéž by Allah nikdy nehasil světla radosti a dobroty v jeho srdci), abychom ho nestrašili.“

„Co to?“ otázal se jeden ze Syrů.

„Spatřil jsem stopy dvou lidí... Šly od strany Ahoggaru a směřovaly k severním štítům našich hor... Patrně se ti lidé tajně plížili, neboť stopy byly lehké, mělké. Tam na tom štítě se asi ti lidé položili a hleděli na náš tábor.“

„Kdo to asi byl?“ tázali se Syrové.

„Ó, šlechetní cizozemci!“ zvolal Azis. „Přece víte, že zapřisáhli se na nás nepřátelé šlechetného sidi, vašeho i našeho pána. Hledají nás Francouzi i kočovníci pod velením Sokola pouště... A kdož ví, — snad ještě jiné oddíly? Zle, velmi zle!“

„Spatřili nás, či nikoliv?“ tázali se Syrové.

„Doufám, že dosud ne, neboť tam s té strany není viděti ani stanů, ani velbloudů... Mohli však zpozorovati stopy,“ šeptal stále ustrašeněji Azis. „Zhyneme oba, já i Mossul, za věrnou službu našemu šlechetnému sidi...“

„A my? O nás nemluvíš, ty starý vepři!“ zvolal jeden ze Syrů.

„Vy jste cizozemci, s vámi toť jiná věc,“ odvětil Berber. „My však nesmíme beztrestně pomáhati lidem, stíhaným Francouzi! Zle! Velmi zle!“

„Krákáš, tlustý kapoune, ale nic neradiš!“ praviili Syrové.

„Nevím nijaké rady... Všickni zahyneme, bránice krásného, spanilého sidi Serga Basilisa, —

kěž předvěčný Allah, který...“ mumlal šeptem a rozechvělým hlasem hledač pokladů, šilhaje na Mossula.

„Jdi mi do pekla se svým Allahem!“ přerušil ho jeden ze sluhů. „To je pro nás malá útěcha — obrana Bazilisa! On má z toho lajdáckého podniku zisk a my nastavujeme svoje hřbety...“

„Vyžaduje toho naše povinnost, jako věrných sluhů a v tom před smrtí bude naše útěcha a před Allahem — zásluha!“ pravil povzneseným hlasem Azis, pozdvihnuv ruce i oči k nebi.

„Hloupá útěcha, jako ta tvá oholená mozko-vice, — a odměny u Allaha nehledám,“ zabručel mladý Syr, hledě na soudruhy zamračeně. „Třeba utéci! Ať si tu Bazilis s Āksjušem zůstanou. Nemám chuti pro ně jíti do vězení!“

„Zajisté!“ přisvědčovali jiní.

„Za ten kousek, ježž jsme provedli s únosem dívek, čeká nás oprátka, kule, nebo ten stroj, stojící na dvorku vězení v Bel-Abbesu, jenž utne hlavu lépe, než Tuaregové odtínají hlavy bera-nům před svátkem Bajramu!“ skromným hlasem dodal a utěšoval své posluchače Azis.

„Nutno uprchnouti, není jiné rady!“ opakoval Syr.

„Na poušti polapí nás ihned jezdcí So-kola pouště. Víte přece, že nás již hledal v Tam-anrassu... Zajisté rádí všude a slídí po nás... Kdyby byl samum nezavál našich stop, dávno bylo by již po nás...“

„I tak — zle, i tak nedobře!“ bručeli Syrové.

„Oj, tak, tak!“ vzdychal Azis. — „Umřeme tu — všickni — všickni!“

Mossul tak opravdově lkal, že i ten starý hledač pokladů ihned nepoznal přetvářku svého souduha.

Mossul se slzami v očích pravil trhaným hlasem:

„Moudrý Azise ben Hazel! Jeď a probadej důkladně, jsou-li na blízku lidé, kolik jich jest a kam vedou jejich stopy. Potom se uradíme, co máme počítí, abychom zachránili život a jmění šlechtného sidi, svého dobrodince a pána...“

„Dobrá rada!“ pravili Syrové. „Vezmi mehari Kallinisova, ten je nejrychlejší a jeď bez váhání!“

„Dobrá, taková-li je vaše rada,“ přivolił Azis a zamířil k svému stanu.

„Vezmeš věci, patřící ‚madame‘, kterou jsme unesli a pohodiš je po poušti, Azise. Rozumíš?“ šeptal Mossul.

Starý Berber jen mrkl a mlaskl jazykem.

Když Azis sedlal mehari, vtiskl mu Mossul v zánadří šáteček, útržek šálu a několik listků z poznámkové knížky. Dala mu je Irena, když se dověděla o záměrech průvodců.

Vše to se dělo v blízkosti mocného a krutého Serga Bazilisa a chytrého Aksjuše.

Oba otrokáři rozuměli, že podnikli nebezpečné dobrodružství, unesše celou skupinu mladých cizinek, ale když došli do zřícenin Fides a probadali to odlehlé, nikým nenavštěvované místo, ihned se uklidnili. Tábor, ukrytý v starých budovách neznámého města, jistě musil ujíti pozornosti i nejbedlivějších pronásledovatelů.

Proto trávili čas hodováním, kouřili doutníky

a popíjeli drahý koňak, bez něhož Bazilis ani na krok se nehnul. Nevycházeli ze své skrýše v jedné z budov, ležíce na měkkých poduškách a hovořice spolu línými hlasy.

Mossul zatím ze zvyku štáral v zříceninách, nahlížeje v různá zákoutí a díry. Potuluje se městem, došel do malé svatyně, polozasypané pískem. Vstoupil dovnitř a užasl. Podlaha byla nedotčena a barevná mosaika, zobrazující svázaného Izáka a Abrahama, zvedajícího nad ním ruku s nožem, znamenitě byla zachována. Nejvíce však potěšily Mossula vysoko pod klenbou visící, zezelenalé lampy a svícny a dvě mramorové sochy, stojící ještě ve výklencích poblíž zbořeného oltáře.

Náhle jakýsi sten rozlehl se svatyní a ozvěna počala se tříštiti o klenby a ozývati se v temných zákoutích kostelní lodi.

Hledač pokladů se zachvěl a začal naslouchati. Sten se opakoval a po něm temné vytí, vzdálený nářek, chřest řetězů, — za chvíli pak potom — nejasné bručení a vzdalující se křik celého davu.

Mossul se uklidnil a usmál se.

Toulal se ode dávna po zříceninách starých, v rum se rozpadávajících římských měst v Alžírsku a v Maroku a znal ty tajemné zvuky, působící hrůzou lidi nezasvěcené.

Blízko zřícenin kočující duary Berberů a Tuaregů obyčejně bojí se do nich nahlédnouti. Pověrečný strach, různé děsivé pověsti a ponuré legendy obkličující tajemné, staré zdi a rozvaliny dávných měst.

Všecko to si připomněl Mossul a opět se usmál.

Věděl dobře, že v podzemních chodbách a stokách hučel a vyl z pouště sem vanoucí víchř, že steny, bručení a křiky působí voda, tekoucí mezi kameny, vnikající do kanálů mocnější potoky, valící se proudem kameny, vydávají hřmot, chřestění a vrčení, mění se v ohlasech echa v křik a nářek.

Mossul, puzený chtivostí a instinktem hledače pokladů, nejednou pouštěl se do těch podzemních labyrintů a plaše hady, netopýry a krysy, odkryl tak zřídlo ponurých, záhadných zvuků a ohlasů.

Tváře se tajemně a uděšeně, zamířil do budovy, kde ukrývali se Bazilis s Aksjušem. Šel tam po první.

U vchodu potkal ho zamračený Suss.

„Chci mluvit se sidi,“ prohlásil pokorným hlasem mladík.

„Počkej... Zeptám se!“ zabručel horal odcházející a podezřívavě úkosem hledě na mladého Berbera s vyděšenou a utrápenou tváří.

„Vejdí!“ zabručel Suss za chvíli se vrátivší. Mossul zamířil dovnitř budovy.

Tu uzřel roztaženého na poduškách Serga Bazilisa a před ním sedícího Aksjuše.

„Allah nechť sešle spanilomyslným sidi zdraví, štěstí a dlouhá léta radosti. U Sidi Bu-Mediana, patrona starého Tlemsenu, u mocného Mulej Idrissa, jehož hrob ctí poutníci přicházející do Fezu; u Kubby Sidi Okba, šířícího před věky učení Prorokovo, prosím všemohoucího Allaha, aby zpráva, kterou nesu, neotrávila srdce důstojných sidi. Musím však povědět to, co vím...“

„Mluv rychleji!“ zvolal neklidným hlasem Bazilis, odkládaje vonný doutník a jeho obyčejně hezká a mírná tvář stala se zlobnou a zbabělou.

„Hyena!“ mihlo se myslí Mossulovou.

Skutečně bylo to trefné přirovnání, neboť zloba, ukrutnost a zbabělost vyznačují tyto dravce Sahary.

„Sidi!“ začal hoch. „Zjišťuje, zdali nikdo neodkryl našeho úkrytu, prohlížel jsem zříceniny a na jednom místě uslyšel jsem sténání a výkřiky lidské... Mohu ukázati to místo, sidi, a dovésti vás tam.“

„Doved mne!“ rozkázal Bazilis.

Brzy vstoupili do malé, polotemné svatyně; víchr a voda zuřily v podzemních úzkých průchodech, odkud co chvíle ozývaly se různé zvuky.

Bazilis i Aksjuš zbledli a ruce, držící zbraň, se jim rozechvěly. Ostatně i ne tací zbabělci, jako syrští obchodníci, ulekli by se a vyděsili tím, co se dělo v šeré svatyni. Pod klenbou vyly a sténaly steré zvuky, rozléhaly se nářky i táhlé výkřiky, po chvíli zase vše utichlo, ale hned zase ozvalo se chřestění řetězů a ponuré hlasy, měnící se v hrozivé hučení davu. Zvuky ty zmítaly se v šeru, zněly odevšad, zaléhajíce v lomených obloucích klenby, zdálo se, že neviditelné bytosti sténají, nařikají, ječí a vykřikují jakási slova, pronikající štěrbinami zdí, že sta lidí, ukrytých pod podlahou, vzájemně se podněcují, z daleka běží, aby roztrátili staré desky podlahy, vykládané mistrnou mosaikou z kousků barevných kamének.

„Co to jest?“ šeptal třesoucími se rty Bazilis, hledě na Aksjuše.

„Nevím,“ odvětil starý Syr. „Jacísi lidé...“

K vyděšeným obchodníkům nepozorovaně přistoupil Mossul a počal tiše šeptati, předstíraje, že se třese na celém těle:

„Sidi, to — ne lidé, to ne — lidé! Staří hledači pokladů mi vypravovali, že viděli města, obydlená duchy... Ano! Ano! Jsou to duchové dávných obyvatelů, duchové zavražděných, zemřevších hladem a zoufalstvím, sidi! Nyní vypravují o svých mukách, o týrání a bolestech, žalují, vykřikují jména katanů a klnou jim hroznými kletbami, — vlekou pouta a šhromažďují se, usilují vyraziti na povrch země, aby vykonali pomstu, usmrcující ty, kteří jiným křivdu činí. Ano, sidi, dobrý sidi, to jsou nenávistní duchové, hořící pomstou! Strašné to místo, strašné!...“

Syrové rychle opustili svatyni, jak se zdálo, přeplněnou zlověstnými, hrozivými zvuky, ale Mossul šel vzadu, v duchu se směje, že známou po Alžírsku legendou tak poděsil ony obchodníky.

„Teď neusnete, neboť všude vás budou pronásledovati ty hlasy, vy psi nevěřící, nesoucí bezpráví!“

Chytrý hoch uhodl.

Bazilis i Aksjuš po celou noc naslouchali a ježto se zdvihl samum, proto tím silněji zněly zvuky v polozříceném, ohromném domě. S tichým šumotem a skřípěním nesly se nad městem struhy a mraky písku, vítr zuřil mezi zdmi,

hvízdal a vyl; s třeskem padaly občas stržené kusy říms a ozdobných hlavic sloupů.

Bazilis šeptal Aksjušovi:

„Co myslíš, příteli otce mého? Nejsou-li to duše zemřelých žen, unesených a námi prodaných? Snad se sem sletují, aby se nám pomstily, aby nám přehryzaly hrdla, vydrápaly oči i aby se napily naší krve?...“

Aksjuš mlčel jat jsa bázní a smrtelně uděšený. Měl studené, vlhké dlaně, chladno v srdci a cítil, jak ježí se mu šivé vlasy.

„Špatný život vedli jsme dosud, špatný!“ šeptal Bazilis, cítě po prvé v životě výčitky svědomí.

„Na křivdě lidské, na slzách a kletbách zbudovali jsme bohatství své... To je strašné... Toť hrozný hřích! Ale přísahám na rány Krista Pána, na slzy Jeho Matky, že již nikdy, nikdy neuloupím žádné ženy, ani černé, ani hnědé, ani bílé!... Konec!... Oddám se životu pro dobro bližních, jako můj otec...“

Náhle připomněl si zsinalou, opuchlou tvář jednookého starce, visícího na koženém pásku. Zachvěl se a počal se modliti...

Oba Syrové prožili noc, první mučivou noc, otravování jsouce strachem a výčitkami pozdě se probudivšího svědomí.

Když Mossul vypravoval o své návštěvě u Syrů i o vyděšení jejich, počal se Azis trásti smíchem a šeptal:

„Mossule! Mossule! Nejsi takový mul, za jakého jsem tě měl. Ba myslím, že máš rozum. Hoho! Máš! Nevezme-li tě kat za mlada, dočkáš se krásného stáří a sousedé budou tě oslovovati

— sidi... Ty jsi hodil do srdcí těch kupců hrst jedovatých škorpionů!“

Starý taškář se smál ještě dlouho; vycházeje, pravil:

„Na poušti jsem ničeho nepostřehl, ale proto přece půjdu děsit sluhy Bazilisovy... Řeknu jim, že jsme obklopeni pronásledovateli a že již na ně čeká guillotina, čerstvě natřená a znamenitě nabroušená!...“

XII.

NEZDAŘENÝ ZLOČIN.

Špatně se cítili syrští kupci následujícího dne, proto byli rádi, když k nim vstoupil starý Azis ben Hazel a po dlouhých, obřadných poklonách, blahoslavenstvích a lichocení pravil lhostejným hlasem:

„Zajatkyně tvoje, ctihodný sidi, jsou poslušné a tiché, pohroužené v zoufalství! Žádná nepomýšlí na útěk. Požádaly mne a mého druha, bohabožného Mossula es Kel, abychom k nohám tvým donesli jejich poníženou prosbu.“

„Oč běží?“ otázal se bledý, zežloutlý jako citron Bazilis, pozdvihnuv znavené, pohaslé oči.

„Prosíš ony tebe, krásný sidi, abys jim dovolil vyjítí před dům, kde přebývají pod mým a Mossulovým dozorem, aby mohly užítí trochu pohybu a svěžího vzduchu.“

„Ať vyjdou,“ svolil Bazilis, „jen dej pozor, aby neutekly!“

„Kam by utekly?“ odvětil starý Azis, pokrčiv rameny. „Rozumějí přece, že útěk by znamenal smrt!“

Hluboko se klaněje, starý hledač pokladů odešel, pozorně se podívav na horala, sedícího na prahu.

Za několik minut nato procházely se zajatkyňe Bazilisovy před zříceninami ohromné budovy; Irena jim vypravovala o osudech římských měst v Africe a o životě, jenž v nich kypěl.

Za chvíli k studentce přistoupila Georgetta de Rostand a zašeptala:

„Tam u stanu leží množství papíru, v němž byly zabaleny různé věci toho odporného Bazilise. Ihned ho užijeme k rozeslání zpráv do světa, o čemž jsme si včera marně lámaly hlavy...“

Směle přistoupila k Syrům, ze stanu vyhlížejícím a požádala o papír a motouz a když sluhové, nastrašení Azisem, ochotně splnili její žádost, počala pomocí Angličanky Jenny robiti draka. Když byl hotov, narýsovala naň Ireninou tužkou hlavu, velmi podobnou Bazilisevi a vypsala jména všech zajatých dívek.

„To není ještě všechno,“ pravila vážným hlasem Jenny a vzavši tužku, dopsala tři velká písmena: „S. O. S.“

„Je to signál, který dávají za nebezpečí lodi a znamená: Zachraňte naše duše!“

„To je velmi dobrá myšlenka,“ pravila Irena, „ovšem jen zná-li Sokol pouště a Fagit tento signál.“

„Ó, ó!“ táhle zvolala Mary. „Je-li Sokol pouště gentlemanem, musí tento signál znáti.“

Když byl drak úplně hotov, Betty Crawfordová zručně jej pustila a když frče a krouže nebo náhle vyskakuje, byl již vysoko, překousla

Betty ostrými zoubky motouz. Drak sebou trhl a zmizel za severními štíty hor. Dívky běžely za ním, předstírajíce, že se jim utrhla hračka, ale vrátily se a počaly robiti z papíru šipky; házely jimi, honily je, ale některé zanesl vítr, uchvátiv je, až na Saharu.

„Mnoho depeší poslaly jsme panu Sokolovi pouště!“ smála se pyšná jsouc na svůj nápad Georgetta de Rostand.

„Nepřijde-li sem nyní, potom,“ — vykřikla Isabela Cortezová, „pomyslím si, že ten pán ne-
umí čísti!“

„Nebo že je krátkozraký!“ dodala Emilie Wolfheimová.

„Nebo že prostě není gentleman,“ rozhodla Molly chladným tónem.

„Nepovídejte hlouposti, mé drahé!“ vykřikla Margaret Irvingová. „Není ani analfabet, ani krátkozraký, rozhodně je to gentleman a k tomu, — zamilovaný gentleman!“

Irena na tu neočekávanou poznámku zahořela ruměncem a obstoupivší ji dívky počaly se smáti a studentku líbati.

„Nezapírejte!“ domlouvala jí svéhlová Betty. „Vím všechno! Včera jsem dlouho neusnula a slyšela jsem, jak ze sna šeptáte. Zajisté volala jste Sokola pouště!“

„Láska jest nejkrásnější, nejčarovnější cit na světě!“ volala Španělka a v očích jejích zablýskl oheň.

Irena chtěla se brániti, když tu náhle od budovy, kde bydlil Bazilis, rozlehl se ženský křik, ohlas zápasu a dupání nohou rychle běhajících

lidí. Z úzkého průchodu mezi zdmi vyrazila vysoká, štíhlá horalka, uloupená Bazilísem u Tarudantu.

Za ní běžel Suss s provazem v ruce.

Dívky věděly, že v jednom stanu na velbloudu koná nucenou cestu mladá Berberka, jejíž hrozivý hlas a ponuré kletby často slýchaly. Po uvěznění ve Fides více jí neviděly a Mossul též nemohl o jejím osudu nic povědět. Domýšlel se jen, že Bazilis ji drží někde poblíž sebe.

Nyní zajatkyň běžela s křikem, v rozedrané na prsou košili a s rozčuchanými vlasy; na její tváři jevílo se zděšení a zoufalství, neboť horal Suss ji doháněl, mávaje provazem.

Přece však doběhla k bílým dívkám a prosila je za ochranu.

„Ten hrubý, bílý pes, který mne unesl z našich hor, poručil zrádci-horalovi, — jemuž moji bratři před smrtí připraví strašná muka, — aby mne k němu přivedl, začal mne líbati svými ohyzdnými baziliščími rty, objímat mne a mluvit o lásce! Odstrčila jsem ho a vyrvala jsem se z rukou držícího mne horalu... Bílý pes kázal mne svázati a přinésti k sobě! Zachraňte mne! Braňte mne!“ volala horalka lomíc rukama. „A nemůžete-li, bodněte mne nožem do srdce! Rychle! Rychle!“

„Uklidni se!“ řekla Irena, jež jediná rozuměla slovům horalčiným. „Mlč a počkej! Budeme tě brániti!“

Po těch slovech vystoupila studentka vpřed a vzkřikla:

„Zadrž, zlý člověče, pronásledující ženu ze svých rodných hor!“

Suss počal se volně blížiti, ponuře hledě na Irenu.

„Viš-li, že za to, co jsi učinil, bratři této ženy tě zavraždí? Zemřeš strašnou smrtí!“

„K smrti ještě daleko!“ zabručel, blíže se.

„Pomni, že dostaneš-li se v ruce Francouzů, kule tě nemine!“ vyhrožovala horaľovi Irena.

„Ať zlí džinnové uškrtní Francouze, deroucí se do našich hor a činíce si z našich velkých kaidů*) své sluhy!“

„Stůj!“ ozval se hlas Betty Crawfordové a drobná ručka, držící revolver, se pozdvihla.

Suss zaskřípal zuby a skočil vpřed.

Ozval se temný výstřel, podobný prásknutí bičem, zaduněl bez ozvěny, nijak hrůzně, nezpůsobiv poplachu. Ale horaľ se zapotácel a zasažen jsa kulí mezi oči, padl na tvář a nepohnul sebou.

Dívky i Irena ztrnuly zděšením. Od stanů běželi sluhové Syrovi a z druhé strany Mossul, za nímž se valil tlustý Azis.

Jeden ze sluhů, přesvědčiv se, že horaľ nežije, běžel k Bazilisovi. Brzy přiběhli oba Syrové a tázali se, kdo zabil průvodce.

„Já!“ odvětila směle Američanka. „A tobě, zbabělče, neradím, abys se ke mně přiblížil, nebo dostaneš kuli do břicha!...“

Nedokončila však, neboť stranou stojící Aksjuš náhlým pohybem vyrazil jí revolver z ruky a

*) Velcí Kaidové jsou na Atlase gubernátory krajů francouzské vlády.

jeden ze sluhů uchopil Margaret Irvingovou, postřehnul, že vytahuje revolver z kapsy sukně.

„To je krásné, moji ptáčekové!“ zvolal Bazilis.

„A nyní za mnou!“ vykřikl na sluhy a již se obrátil k odchodu, ale náhle se zastavil, vida k sobě pádícího, uděšeného a hrozně řvoucího Mossula.

„Sidi, dobrý, šlechetný sidi!“ křičel tlustý hoch a náhle předstíraje, že klopýtl, s rozmachem udeřil Bazilisa do břicha svou kulatou a jako kámen tvrdou hlavou.

Serg zavyl bolestí a polo v mdlobě padl na zemi, upustiv z ruky revolver, odebraný před chvílí smělé Betty.

Irena jej uchopila a podala Američance.

„Střel!“ zvolala.

Betty Crawfordová beze slova střelila Syra, jenž držel Margaret a v okamžení obě dívky, pozdvihnuvše revolvery, zvolaly:

„Ruce vzhůru! — Jinak — smrt!“

Útočníci pozdvihli ruce, jen chytrý Aksjuš nepozorovaně vytáhl ze záhybu burnusu revolver a již vztahoval ruku, když tu malá Molly obratným chvatem „džin-džitců“ vyvrátila mu rámě a vytrhnuvši mu zbraň, ihned v hrozivé postavě přistoupila k oběma Američankám.

Irena zorientovavši se, řekla:

„Nyní si promluvíme! Kdo chce, abychom ho ochránily před Francouzi, ten ihned musí tyto lotry svázat! Rychle!“

Mossul i Azis běželi ihned do stanů pro pro-

vazy, ale sluhové Syrovi i Aksjuš zůstali pod hlavními namířených na ně revolverů.

Za několik minut nato svázaní zajatci byli umístěni v polozbořené jizbě a u nich stály na stráži stále dvě ozbrojené dívky bez výjimky i krásné a sladké Liliany Castiglione.

Druhého dne před polednem počali se Mossul i Azis chystati k sedláni a nakládání velbloudů. Statečné dívky s Irenou v čele všemi silami hleděly průvodcům pomáhati.

„Dovedeš nás, mumene, do průsmyku El-Ghialali, kde musím vyhledati a s sebou vzíti churavého kapitána!“ pravila Azisovi Irena Oranowska.

„Madame rozkázala a tak se stane!“ odvětil starý Berber.

Večer zdvihl se silný samum. Nebylo ani pomyslení vydati se na cestu. Karavana byla donucena čekati do druhého dne.

Samum však se neuklidnil přes noc a dívky stále jsouce na stráži, cítily se již unaveny.

„Vystřídáme vás!“ pravil Mossul. „Ať všechny ‚madame‘ jdou spat! Mossul i Azis budou u zajatců na stráži!“

Irena důvěřovala průvodcům.

Oba Berberři seděli u svázaných Syrů, když však Mossul počal se kývati, pravil mu Azis:

„Jdi do stanu! Zůstanu tu sám a po půlnoci tě vzbudím.“

„Uhu!“ zabručel mladík a rychle se vzdálil.

Když kroky jeho v dáli utichly, přehlušeny šumem a vytím vichru, zavolal Bazilis na Azisa:

„Jsi stár a chud!“ pravil. „Francouzi ti pěkně

poděkují za pomoc dívkám a ty jako dříve budeš nucen štárat v zříceninách a hledat poklady. Umřeš jako žebrák někde pod zdí mešity v Alžíru nebo ve Fezu, marně před smrtí prose mimojducí o kousek chleba a zaklínaje je jmény všech svatých uali, marabutů a proroků.“

Azis těžce povzdychl, neboť rozuměl, že Bazilis mluví pravdu.

„Taková je vůle Allahova!“ zabručel konečně.

„Allah má vůli svou a rozumný člověk také svou!“ podotkl Bazilis.

„Co mám dělati?“

„Hned ti poradím!“ odvětil Syr. „Stačilo-li by ti sto liber stříbra na dobré živobytí až do smrti?“

„U Allaha!“ zvolal starý. „Třicet liber učinilo by ze mne nejbohatšího člověka v okolí, kde všickni sousedé oslovovali by mne ‚sidi‘ a klaněli by se mi až k zemi.“

„Dám ti dvě stě liber stříbra, Azise ben Hazel, rozvážeš-li mně i mým lidem pouta!“

Prohnaný obchodník vyznal se v lidech a věděl, jakou cenu má ten starý lišák a tulák. Azis dlouho se rozmýšlel, až konečně zašeptal:

„Svoluji, ale s podmínkou, že se nic zlého nestane mému soudruhu Mossulovi. Jinak — nemohu!“

„Nezáleží mi nic na tom tlustém vepři berberském!“ se strojeným klidem a lhostejností přistupoval na podmínku Bazilis.

Brzy všickni zajatci kromě těžce raněného sluhy byli již volní a otevřevše bednu se zbraněmi, stáli připraveni k boji.

Irena Oranowska cítila této noci podivný neklid. Vysvětlovala si to vlivem po celou noc zuřícího samumu, jenž nyní nabyl nebývalé síly. Dlouho obracela se na svém loži; konečně vstala a vyšla ze síně, majíc v úmyslu navštívit na stráži stojící Berbery.

Náhle za zdí vynořila se jakási postava a pozdvihla ruku s revolverem. Irena poznala Aksjuše.

„Zrada!“ vykřikla a běžela nazpět.

„Průvodci nás zradili!“ zvolala Irena k družkám, vzchopivším se ze spánku. „Surové jsou volní a ozbrojeni!“

Betty a Margaret uchopily své revolvery a postavily se u dveří.

„Ať to zkusí a vstoupí!“ šeptala Betty, zatínajíc ostré zoubky. „Již se přesvědčili, že umíme střílet.“

V té chvíli ze zadu chodby ozval se hlas Bazilisův.

„Slyšte mne, vy dravé kočičky!“ pravil zlým, výsměšným hlasem. „Dosti těch vašich kousků! Místo pro ženy — v harému. Dobře o tom uvažujte! Až se přesvědčíte, že mluvím pravdu, — řekněte to stráži. Do té doby nedostanete ani špetky potravy, ani kapky vody, neboť jsem rozkázal zničití strouhu a voda vytéká venku... Na shledanou, milá koťátka a pamatujte si, že vystrčíte-li nosíček za záclonu na dveřích, budeme střílet!“

Irena přiběhla ke kamennému korytu a zděšeně vykřikla. Vody v něm již nebylo.

„Žízeň — horší hladu!“ zašeptala. „Znám ta muka!“

Betty Crawfordová se k ní přiblížila a zašeptala:

„Nezoufejte! V podzemí, kam jsem se spustila, když nás tu uvěznili v té zřícenině, zůstane mnoho kaluží. To nám vystačí na dlouho.“

Švižná Molly vyšplhala se k oknu a opatrně vyhlédla.

„Opodál prochází se Mossul a dělá jakési znamení,“ oznamovala. „Hned se přesvědčím, stojí-li dole stráž.“

Nevystrčila však ani úplně zlatovlasou hlavíčku z okna s hlubokým výklenkem, když tu z dola houkl výstřel a kule odrazila kus kamene, zasypavši Molly prachem a drobnými kousky zdi.

„Stráž tam stojí!“ pravila úplně klidně Molly, slézajíc nebezpečnou cestou po kamenech, vystávajících ze štěrbin zdi.

„Zbývá nám ještě jedna cesta, — tunelem Rostandovým,“ připomněla Betty.

„Ponechme to pro případ nejnnutnější potřeby a zatím musíme vyčkati událostí a — hladověti!“

Nastala těžká doba. Chvilé naděje přecházely v zoufalství. Starší a vytrvalejší Irena Oranowska a rozvázná, tuhá Emilie Wolfheimová podporovaly každým dnem slábnoucí družky. Studentka nemohla bez údivu a úcty hleděti na mladou německou dívku. V té ještě dětské duši bylo již tolik otužilosti a kázně charakteru, že by jí mohl v tom ohledu záviděti dospělý muž.

Ale hlad podtínal síly mladých zajatkyň; stále častěji upadaly v zoufalství nebo v lhostejnost.

Chvillemi nechtěly již státi na stráži se zbraní v ruce a Irena i Emilie stále častěji je zastupovaly.

Vznětlivé, výbušné jak v štěstí tak v neštěstí povahy Italky a Španělky utrpěly nejvíce.

Zoufalá, bolestí ztrnulá Liliana, lomíc rukama, pravila tragickým hlasem:

„Půjdu k Bazilisovi, poprosím ho, aby vás ušetřil. Pro mne již nic nezbyvá než smrt!“

Pravila to po týdenním hladovění.

Za několik dní potom vystoupila Isabela Cortezová.

„Dobře! Dobře! Vidím, že hyneme,“ pravila vášnivě. „Zhyneme, ale musíme se pomstít!... Půjdu k tomu lotru a až mne počne líbat, — vrazím mu do těla dýku...“

Irena stěží zdržela obě družky od zoufalého rozhodnutí.

Georgetta de Rostand, bledá, zesláblá, stále přemýšlela, jak získati potravu.

„Snad v podzemní chodbě jsou žáby, krysy nebo nějaká jiná zvířátka?“ pravila. „Za války vojáci nejednou snědí vše, co se kolem najde. Pařížané též jedli krysy a myši...“

„Dobrá myšlenka!“ souhlasila Emilie. „Betty, vstup ještě jednou do podzemí, do tunelu Rostandova, snad tam něco ulovíš.“

Betty splnila tuto žádost, ale kromě vody nic nepřinesla.

Margaret a Molly každodenně vyšplhaly se na okno a obhlížely okolí, očekávající pomoc, jež však nepřicházela. Za to jednou spatřily Mossula, jenž činil tajemná znamení.

Dověděvši se o tom Irena, pravila Molly, přikrčené ve výklenku okna:

„Molly, dej mu pokyny na srozuměnou, že chceme jísti a ukaž mu prstem zeď, pod níž jest stoka. Snad Mossul není zrádcem a něco pro nás učiní.“

Molly velmi výrazně signalisovala Mossulovi pohyby rukou, oč běží.

A skutečně téže noci uslyšely Irena a Emilie šramot v rohu síně, kde byl vchod do stoky. pod podlahou někdo sykl a hvízdal.

„To jsem já, — Mossul! Přinesl jsem chléb a cukr. Hoďte mi šňůru, uváží na ni balík, který vytáhnete!“ ozval se Mossulův hlas, když Irena nahlédla do temného otvoru stoky.

Dívky spustily šál a brzy nato vyhladovělé zajatkyňě chrupaly již suchary, pražený, solený ječmen a zajídaly cukrem. Tak po dva následující dny živil uvězněné dívky.

Byl také již nejvyšší čas, neboť Angličanky a Američanky, zvyklé na silnou stravu, poklesly na duchu a počaly rychle slábnouti.

Irena počala se obávati, že co nevidět ochuraví.

Statečně a šlechetně chovala se horalka. Jedla velmi málo a ukrývala suchary a ječmen, podstrkujíc to Betty Crawfordové, již považovala za svou vysvoboditelku, ježto její dobře mířená rána zničila jejího pronásledovatele, horala.

„Trochu se posilníme a provedeme noční útok,“ pravila Georgetta de Rostand. „Pomoc nepřichází, musíme si pomoci samy.“

„Počneme vyjednávatí o výkupném!“ radila Emilie.

„Užijeme obou rad!“ souhlasila Irena.

„Za mne můj otec rád zaplatí milion dolarů,“ pravila Margaret Irvingová. „A snad i dva...“

Zatím zajatkyně nabyly dávných sil a s nimi duševního klidu a chuti k životu i k boji.

XIII.

BLÍŽÍCÍ SE POMOC.

Do tábora Sokola pouště přijížděli poslové ze všech stran Sahary. Kníže Ibrahim oznámil, že žádná karavana, aniž jednotlivý jezdec nepřekročily hranic italské kolonie. Náčelníci kmenů, usedlých na oasách i kočujících se svými duary, oznámili svými posly, že nikde nebyly nalezeny stopy cizích lidí; jezdci, projíždějící různými směry, vraceli se; s nikým se nesetkali v poušti, nad níž zuřil samum.

V stanu Sokol pouště pravil hraběti Ramencourtovi:

„Po stopách dvou velbloudů dojel jsem k prvým výběžkům hor Tassila. Tu našel jsem dva lístky, odhozené unesenou Polkou, ale později, kapitáne, přinutil mne Nabbu i samum k návratu... Ztratil jsem stopu... Nyní však vidím, že jen tam mohl se ukrýti Bazilis. Musíme tam jeti! Odevzdám ty lidi v ruce úřadu, ale žádám, aby sám Bazilis byl ponechán mně... To jest jediná má žádost.“

Kapitán souhlasil, ale spojený oddíl francouz-

ských spahisů z tvrze Polignac, s jezdcí Sokola pouště nemohl se vydati na cestu. Samum zuřil bez ustání po bezmezném prostranství pouště. Nebylo lze určití přesně směr, naléztí stopy, a velbloudi a koně, učinivše několik kroků, lehali, skrývajíce hlavy před šlehy vichru, jenž jim sypal písek do chřípí a do očí.

Dva týdny trvala vichřice, jaké staří domorodci odedávna nepamatovali.

Za nejsilnějšího huraganu, strhujícího stany i v ukrytém táboře mezi horami, přibyl do tábora Berber, hubený jako louč, divoké a kruté tváře a žádal, aby byl uveden k vůdci.

„Jsem úředním průvodcem a jmenuji se Fagit Bu Krim. Provázel jsem spolu s Abd-Karatem karkaravanu kapitána Motyliňského,“ hlásil Berber. „Ponechal jsem Abd Karata u churavého kapitána a sám jel jsem hledat unesenou pomocnici kapitánovu... Dosud jsem jí nenašel, ježto samum hledání znemožňuje... Vrátil jsem se do průsmyku El Ghilali ke kapitánovi. Oznamuji, že stanů, lidí, velbloudů a věcí jsem tam již nenašel. Nevím, co se stalo... Hledal jsem po okolí, — nikde ani stopy, neboť samum nasypal nové pahorky... Prosím o pomoc!“

Fagit patřil prosebně v oči Sokola pouště a kapitána Ramencourta.

„Hej, Džani!“ zvolal Sokol pouště. „Vezmi si pět jezdců a jeďte na El Ghilali!“

„Já přidám seržanta Lebona s desíti spahisy,“ pravil kapitán.

„Což jsi nic na poušti nenašel, mumene?“ otázal se Fagita vůdce.

„Nic, — kromě tohoto,“ odpověděl Berber, vytahuje ze záhradří velký kus zmačkaného, potrhaného papíru s kusem přivázaného provázku.

Sokol pouště i kapitán schýlili se nad papírem a náhle rovnýma nohama oba vyskočili.

„Ony jsou v horách Tassila, v zříceninách starého města.“

„Nyní žádný samum mne nezadrží!“ zvolal Sokol a vyběhl ze stanu.

„Dojedete-li vy, potom i já přece dojedu!“ zvolal s výčitkou kapitán. „Nepotřebujeme s sebou bráti lidí na těch několik ničemů! Sami si to s nimi vyřídíme!“

„Dobrá!“ odvětil Sokol pouště horečným, rozniceným hlasem. „Nabbo a Fagite! Osedlejte koně tak, jak to činí Liptako, duje-li samum. Rychle! Vezme se jeden volný kůň, na nějž se vloží ječmen, suchary a nádoba s vodou na dva dny! Rychle! Kvapem!“

Za hodinu nato čtyři jezdci, vedoucí za sebou soumara s třemi pytli, vyrazili z tábora.

Jezdci měli hlavy zahaleny těsně průhlednými závoji a jeli na koních, již měli huby ovázány mokkými hadry a oči zacloněny hustými žíněnými sítkami. Rychle ujížděli, zápasíce s mocnými nárazy samumu. Píšťalkami se vzájemně svolávali, neboť co chvíle se ztráceli v žluté cloně letícího písku, jímž na vzdálenost dvou kroků jen matně se rýsovala silhueta vedle cválajícího jezdce.

Samum vztekal se a zuřil. Nebe i země se mísily, spojily se v jednu zmítající se šedožlutou choatickou mlhovinu. Skrze ni pronikaly, jak

mihající se čepele mečů, pruhy unášeného písku, rýsovala se a opět mizela vířící klubka jakýchsi potvorných postav, obrovitých a vzteklých, v okamžení roztrhujících se v drobné bytůstky, jizlivým trpaslíkům podobné a švižné a bystré, uhánějící, plazící se, skákající s ponurým šumem, vyjíce, ječíce a vykřikující v neznámé řeči žalostná, zoufalá slova nebo šilené, vášnivé kletby, dávající se co chvíle v let a v zápas; jakési obrovské, nad zemí plující zjevy s hroznými, sotva v písečné zvěti viditelnými, slepými, krutými obličejí vztahovaly své chápavé, nekonečně dlouhé paže a hledaly obět, aby ji uchvátily, zardousily a zanesly do neznámého sídla krutého „Haula“, vládce pouště i těch mlhavých bytostí, co chvíle se rozvívajících a opět povstavajících z vírů, smršti, pruhů a chmur mrtvého, bezbarvého písku.

Skřípění, vytí, hukot, nepochopitelné výkřiky, táhlé svištění a neumlkující třeskot a šum ohlušovaly lidi a plašily koně. Koně se třásli, bázlivě ržali, vzpínali se, ale jezdci, bodající je v boky ostruhami, hnali je vpřed a vpřed, ponořující se beze stopy v letmé, vířící proudy písku a rozběsněného vzduchu.

Žlutý, mrtvolný mrak obklopoval je se všech stran a v něm matně se kreslily zjevy a příšery, zrozené samumem, měnicím poušť v moře, zpěněné vzteklými vlnami, změtené a rozervané víry, smíšené v jeden chaotický vír temných mraků, hnaných víchrem, těhotných horkem a dusnem vzduchových proudů, letících pruhů a písečných plachet, miliard drobných střel kamenných.

Nastala noc. Tma byla černá, ale i její tmavý plášť se zmítal a řev víchru, šumot a svist hnaného písku stávaly se hroznějsími a ponuřejšími. Jezdci zastavili se u zpřerážených a rozvátých palem, našedše kus tvrdé, kamenité půdy a co chvíle shazující se sebe pískový povlak, seděli, zabalení v burnusy, pohroužení v myšlenkách a v bázni. Koně, sklonivše hlavy k zemi a zadkem obrátivše se po větru, stáli tu nehybně a jako vyděšeně.

Když temno opět zežloutlo, jezdci ubírali se cvalem dále a uháněli vpřed, jako by hledali smrt. Padl soumar. Sňali s něho jen dřevěnou nádobu s vodou a ujížděli dále.

Sokol pouště pádil v čele jezdců, co chvíle pronikavě hvízdaje. Za ním cválal Fagit o kruté, přísné tváři, hledě zrakem proniknouti žlutou clonu písku a dopatřiti se štítů Tassila. Kapitán s Nabbou jeli za nimi, bodající ostruhami slábnoucí a hlasitě řičící koně.

Konečně koně zvolnili běh. Sokol pouště poznal, že začaly tu svahy pahorků, přecházející v skalnatá úbočí horského hřbetu.

„Tassila!“ vzkřikl radostným hlasem. „Vpřed, byť by všechny koně měli padnouti!“

Uháněli ještě dlouho, až podkovy koní zazvonily o kameny.

„Stůjte!“ zvolal Sokol pouště. „Musíme najíti výhodný přechod, neboť přes vrchy by znavení koně nepřešli.“

Počali hledati cestu, až konečně Fagit postřehl klikatý úvoz, přetínající hřbet hor Tassila.

Před polednem vyjeli jezdci na rovinu, za-

padlou uprostřed hor a ukryli se za skalami.

Samum, naraziv na cestě na vysokou skalní stěnu, bil do ní vztekle a úporně, zasypávaje ji pískem a šlehaje ji neviditelnými biči, čímž drotily se ostré štíty hor a s jich srázných úbočí odtrhovaly se a s temným třeskem valily se dolů balvany a úlomky skal. Vzteklý víchř nemohl se však dostat přes hory do skryté doliny a metl nemilosrdnou rukou písek, letící nad zříceninami starožitné Fides.

Jezdci určitě viděli zbytky tragického a ponurého města a za ním pasoucí se velbloudy. Lidí však nikde nepostřehli.

„Ukryli se v zříceninách!“ zašeptal Ramencourt.

„Pst!“ sykl Fagit, ukazuje prstem na osamělou postavu v burnuse, kráčející od velké budovy k velbloudům.

Člověk ten rychle osedlal nejbližší zvíře a vydrápav se do sedla, zamířil k údolí.

Fagit seskočil s koně a počal se plaziti k východu úžlabiny, skrývajíce se mezi kameny; potom vyšplhal se na útes visící nad úžlabinou a čekal.

Malý, tlustý domorodec, těsně hale se do burnusu, klidně blížil se k úkrytu Fagitovu; chvílemi doslechlo ucho Fagitovo jeho temný hlas. Snad volal na velblouda, snad zpíval, modlil se k Allahovi, nebo mručel zaříkací formule, chránící před džinny, kteří hvízdali, vyli a šelestili kolem?

Již velbloud vcházel v úžlabinu, když tu jako jestřáb, napadnuvší holuba, padl na jezdce na

skále číhající Berber. V okamžiku sevřel mu hrdlo, strhl ho se sedla a spolu s vyděšeným domorodcem svalil se na pískovou závěj.

Fagit po chvilce se zdvihl a přiloživ napadenému nůž na prsa, otázel se:

„Neuprchl-li syrský kupec Bazilis?“

„Ne! Ne!“ volal uděšený Azis, neboť to on se dostal do rukou hrozného Fagita ve chvíli, kdy vyjel, aby obhlédl okolí. Nyní snažil se získati mílosrdenství útočnickovo a byl ochoten vyzpívati všecko, proto počal spěšně mluvit, sotva dechu popadáje:

„Ne! Ne! Tam v té velké budově, u níž stojí stan, ukrývá se Serg Bazilis, starý Aksjuš, dva zdraví syrští sluhové a jeden postřelený, ó můj dobrý, Allahovi milý sidi, který...“

„Jsou-li tam s nimi unesené bílé ženy?“ tázal se Fagit, přerušiv proud vyznání Azisova.

„Jsou, všechny jsou!“ odpovídal Azis zdušeným ještě hlasem, neboť tvrdé a vycvičené prsty měl úřední průvodce. „I ty mladé dívenky, jež Bazilis přivezl z daleka, i horalka, kterou sebral velkému kaidovi Atlasu i... i...“

„Je tam mladá, učená žena, která pracovala na průsmyku El Ghilali, unesená dvěma lotry?“

„Bílá, moudrá žena je zdráva, ale vězní ji spolu s ostatními zajatkyněmi Bazilis.“ vykládal starý hledač pokladů, pečlivě skrýváje tvář do záhybů burnusu.

Fagit rychle ucpal zajatci ústa, svázal mu ruce a hodiv mu na krk smyčku z řemene, uříznutého od uzdy velblouda, řekl:

„Teď dovedeš nás k Bazilisovi, chlape! Jsou-li všickni ti lotři pohromadě?“

Azis přisvědčil kývnutím hlavy.

„Vpřed!“ zabručel průvodce a šel za zajatcem a za ním tiše jeli tři jezdci s karabinami v rukou.

Starý Berber doprovodil útočníky k bráně dávných římských therm a opět pokynul hlavou.

„Tu?“ otázal se Berber.

Zajatec očima dal kladnou odpověď.

Sokol pouště, Ramencourt a Nabba zmizeli v šeru zřícenin.

Fagit jen na chvíli shýbl se nad zajatcem; vcházeje do tmavé síně, ohlédl se. Na písku ležel tlustý domorodec, hrabaje nohama v písku a házeje sebou jako ryba z vody vyhozená; špinavý jeho burnus na prsou víc a více rudl. Po chvíli se zajatec natáhl a ztuhl.

Fagit dohonil své druhy, jdoucí tam, kde se ozývaly lidské hlasy. Přiblížil se k polozbořené zdi; za ní ozýval se cinkot pohárů a výbuchy smíchu.

Sokol pouště pohlédl na Ramencourta a na oba domorodce.

Jedním skokem přehoupli se přes nevysokou zeď a tu zrakům bílých lidí, Fagitovým a Nabbovým objevil se dávno vytoužený obraz.

Rozložen na poduškách, jen v košili, seděl krásný Serg Bazilis, zločinec, syn zločincův, arcimilionář, majitel nádherné Saidy. Vedle něho seděl, potřásaje bílou bradou a vypravoval cosi veselého starý Aksjuš, křivě hubenou, zlobnou tvář.

Spatřivše útočníky oba ztrnuli a bez odporu nechali se svázati.

„Poslyš, ty vyvrheli pekla!“ šeptal Bazilisovi Sokol pouště. „Nechceme krveprolití, neboť tvoji lidé musí býti odevzdáni do rukou francouzských soudců. Zavolej proto na stráž, stojící u dveří uvězněných dívek, ale pomni, že řekneš-li něco kromě toho, zaškrtním tě. Nuže!“

„Kallise a Namaro, pojdte sem oba na chvíli!“

„Nabbo a Fagite, ke dveřím!“ rozkázal Sokol pouště.

Sluhové Bazilisovi nepostačili ani pochopiti, co se stalo a již leželi na zemi, přitíštěni koleny útočníků a v okamžení byli svázáni.

„A nyní k nim!“ zvolal Sokol pouště.

Zastavili se u dveří, zakrytých těžkým kobercem.

„Ani krok dále, nebo střelíme!“ ozvaly se hlasy zajatkyň, po čemž nastalo hrozivé, napiaté ticho.

„To jsem já, — Sokol pouště!“ pravil trhaným, vzrušeným hlasem vůdce.

„Sokol pouště! Sokol pouště!“ křičely mladé, zvučné, rozradované hlasy.

Koberec, stržený netrpělivýma rukama, spadl a Betty Crawfordová a Margaret Irvingová vyletěly jako kule z děla, vrhly se na šíji Sokolovi pouště, stojícímu vpředu, začaly ho objímati a obracet na všechny strany, po čemž přišla řada na ostatní, nevyjímajíc ani černého jako eben Nabby.

Sokol pouště vstoupil do síně zajatkyň. Oči

jeho spočinuly na bledé tváři Irenině, jež se náhle zalila žhavým ruměncem.

„Slečno,“ řekl nejistým hlasem. „Jsem šťasten, že jsem mohl přijíti na pomoc rodačce. Jmenuji se Roman Zawisza; lidé na Sahaře přezvali mne Sokol pouště.“

Uchopil dívku za ruku a nízko se schýliv, po prvé ode dávna políbil ruku ženinu. Řekl ještě několik slov, ale nastal takový hluk, že hlasu jeho nikdo neslyšel. Comtessa Georgetta de Rostand vítala svého sestřence kapitána Ramencourta, jiné obstoupily Sokola pouště a zahrnovaly ho díky a otázkami. Irena, chvějíc se vzrušením, vítala věrného Fagita, kolem něhož se již otáčel trochu zneklidněný Mossul, který na radostné výkřiky dívek vylezl z podzemní chodby, ba i hrdá horalka sklonila se k nohám vůdcovým a v květnaté mluvě Sussů skládala mu díky a slibovala věrné přátelství kmene až do třetího pokolení.

Sokol pouště, pokynuv Nabbovi, vytratil se ze síně. Když se po nějakém čase vrátil, blýskaly mu oči jakýmsi vzdorným, ledovým leskem a rty jeho byly silně sevřeny.

Mossul a Fagit zaměstnání byli přípravou hostiny, ozářené velikou radostí. Sokol pouště a Fagit vypravovali o průběhu pátrání i o zmizení kapitána Motyliňského, hrabě Ramencourt vychvaloval Sokola pouště a vousatého Džaniho, jenž úplně vybil lidi Bazilisovy, prchající pod vůdcovstvím chromého Litisa. Sokol pouště vynášel věrnost Fagitovu.

Nabba cenil velké bílé zuby, blýskal očima a radostně se smál.

„Ale, ale!“ zvolal náhle mladý kapitán. „Musíme ty syrské lotry někam zamknouti, nebo nám ještě utekou!“

„Všecko je zařízeno!“ uklidňoval ho Sokol pouště.

„Zvláště třeba hlídati toho zločince Bazilisa!“ dodal kapitán.

Sokol pouště sklopil oči a řekl temným hlasem:

„Serg Bazilis již nežije...“

„Jak to?“ vykřikli všickni.

„Zemřel smrtí svého otce; to jsem přísahal rodině Bazilisů za únos a smrt své sestry tehdy, když jsem byl ještě chlapec... Je to smutná historie, nemluvme tedy o tom nyní, kdy prožíváme chvíle velké, pravé radosti! Necht mrtví klidně odpočívají v hrobě, a živí ať se těší svým štěstím!“

Ale přece přinutili všickni Sokola pouště, aby vypravoval děje svého bouřlivého života.

Dlouho rozléhal se hlas vládce Sahary, jenž pocházel z cizího národa. Hlas jeho zněl nevýslovným steskem, ba i zoufalstvím, tak dlouho tajeným v tvrdém srdci, — tu zase pýchou a vědomím své moci a vycítěním spravedlnosti, tu hlubokou myšlenkou, kryjící se v činech Sokola pouště, hadže a vůdce, tu zase od chvíle setkání se s Irenou, — rozesněním a něhou.

„A nyní,“ ukončil Sokol pouště, „úloha moje na Sahaře skončena! Musím se postaviti před soud Francie a zodpovídati se z toho, co jsem v oněch patnácti letech učinil... Nevím, pochopí-li mne soudcové, možná že budu odsouzen

do vězení. Jaká pomoc! Přetrvám i to, — neodsoudí-li mne všickni moji přátelé...“

„Budu vás hájiti vším možným způsobem!“ zvolal Ramencourt. „Napnu všechny páky! Pozvu nejlepší advokáty!“

„Všecky se dostavíme k soudu jako svědkyně!“ vykřikla vášnivým hlasem Isabela Cortezová.

„Všecky! Všecky! Hromadně!“ volaly pobouřené dívky.

„Dostavím se i já a povím, co jsem slyšela od Fagita i od Abd-Karata, i co jsem slyšela v ješkyni Imnetanit,“ tichým hlasem řekla Irena.

Když Nabbovi a Fagitovi bylo vysvětleno, oč běží, tu obrovitý černocho, vypiav mohutnou hrud, řekl:

„Davy otroků a žen, osvobozených a ochráněných vůdcem, půjdou k soudu jako karavany poutníků, spěchajících do Mekky, — aby prosily o milosrdenství pro něho, neboť slova jeho i jeho činy byly spravedlivé jako zákon sám!“

Fagit, zatínaje zuby, čímž tvář jeho nabrala ještě ukrutnějšího výrazu, zabručel hrozivě:

„Vynesou-li soudcové proti vůdci, jenž vysvobodil mladou madam, která byla tak dobrá ke mně, — přísný rozsudek, — potom já přerážnu jim hrdla!“

Stěží dal se uklidniti rozhněvaný Berber. Sokol pouště přistoupil k němu a podáváje mu ruku, pravil:

„Já též jsem ti povinen vděčností za věrnost k bílé paní, jež pochází z mé vlasti, mumene, i za to, že spolu se mnou jsi ji hledal a bránil.“

Nevím, co se se mnou stane, khuane, ale pamatuj si, že učiním vše, abych se s tebou nemusil rozloučiti. Budeme do smrti khuany, Fagite Bu Krim!“

Berber stále se před vůdcem klaněl a šeptal požehnání, vzýváje jména Allahova. Když skončil, pozdvihl smutné oči k Sokolu pouště a zašeptal:

„Vůdce a khuane! Nechci opustiti bílé paní, neboť ona mi dražší než sestra. Zachránila mi život a jako slunce dobrotou svou ozářila mi život. Chci jíti za ní a půjdu, kam povelí sluhovi svému!“

Sokol pouště úporně zahleděl se na Irenu, se vzrušením poslouchající Berbera a pohroužil se v zadumání.

Tři dny ještě zuřil samum, proto Sokol pouště obával se vydati se na cestu s karavanou do svého tábora.

Za neobyčejných okolností se lidé směleji zbližují, myšlenky ztrácejí svou uzavřenost, zjasňují se, srdce dříve a hlouběji se poznávají a chápají se spíše vzněty duše a city jiných a ochotněji i upřímněji odpovídají k výzvě přátelství a lásky.

„Pamatujete-li, co pravil poctivý Fagit?“ otázal se jednou Sokol pouště Ireny, bera ji za ruku. „Řekl, že vás nechce opustiti, ač jest mým khuanem. Jak se máme o Fagita rozdělit?“

Irena naň klidně pohlédla a čekala na další slova.

„Nechci se zbaviti Fagita,“ pokračoval Sokol pouště, „proto mi nic jiného nezbývá, než také

jíti za vámi. Budete mítí dva nejlepší průvodce po Saahaře!“

Zasmál se, ale jeho smích nebyl upřímny.

Irena nespouštěla s něho zraků a když umlkl a smutně sklopil hlavu, pravila:

„Nejsem děcko, dovedu chápati a oceniti všecko. Pochopila a ocenila jsem i vás. O svém osudu rozhoduji sama a nikdo nemá práva místiti se do mých záležitostí. Chci vás mítí za průvodce Saharou i celým životem, máte-li to na mysli...“

Sokol pouště pozdvihl hlavu, na hrdé, přísné jeho tváři zračila se hluboká radost.

„Prvý den štěstí po tolika, tolika letech tvrdého, nebezpečného života!“ zašeptal vroucně.

Bez uchvácení a unesení, ale s hlubokou vděčností a oddaností stiskl Sokol pouště ruku Ireninu a potom se sklonil a s úctou ji políbil.

„Vida, vida! Což jsem neřekla, že Sokol pouště je gentleman a zamilovaný!“ zvolala náhle, tleskajíc Betty Crawfordová. „Bude svatba, ach, jak mám ráda svatební obřady!“

Irena se smála, když ji obklopily družky nedávného zajetí a počaly ji objímatí a blahopřáti jí. Nebránila se tomu nijak. Byla velmi šťastna, ba hrdá.

A Sokol pouště vyhledal Fagita, prohlížejícího sedla a pravil mu:

„Víš co, khuane? Již se nikdy nerozloučíme, neboť bílá paní bere si mne — za muže!“

„Velký Allahu!“ zvolal, rozkládaje ruce Berber, „vyslyšel jsi modlitby sluhy svého, chudého mumena!“

Fagit se radoval, líbal vůdci rámě i ruce, potom běžel k Ireně a pravil:

„Jako věrný pes položím se u vašeho stanu a budu brániti do posledního dechu vašeho štěstí! Tak mi pomáhej, Allahu! La Illa Illah Allah, u Mahomed Rassul Allah, Allah Akbar! Bismillah!“

Druhého dne ubírala se již karavana pouští k hřbetu Ahoggar.

V čele jel Nabba, ukazující cestu a za ním velbloudi, eskortovaní Sokolem pouště a hrabětem Ramencourtem, nesoucí na hřbetech nedávné zajatkyň Bazilisovy. Vzadu ubírala se ostatní část karavany se zbožím Syrovým a se zajatci, s nimiž jeli, pokřikující na velbloudy Fagit Bu Krim a buclatý, úplně uklidněný Mossul es Kel, v duchu si přísahající, že vykoná pout do Mekky za to, že nepotkal ho osud zrádného a lakomého Azisa.

Když se karavana konečně blížila k táboru, tu barevní francouzští spahisové i jezdci Sokola pouště vítali příchozí hlučnými pozdravy.

Džani řval radostí a vítal Irenu i Sokola po polsku takovými hřmícími výkřiky, že několik velbloudů se utrhlo od kolů a natropili v celém táboře zmatek.

Ale radost byla zkalena smutnou zprávou, že oddíly nikde neobjevily stop kapitána Motyliňského i Abd-Karata.

„Patrně kapitán odejel do osad evropských, aby podal zprávu o únosu slečny Oranowské a zaříditi pomocnou akci!“ pravil hrabě Ramencourt.

„Možná,“ pravil po rozmyšlení Sokol pouště.
„Nic jiného nemůže se připustiti.*) Ostatně, brzy se to dovíme!.... A nyní připraviti se k pochodu! Za dva dny vyjedeme přes tvrz Polignaca — do Alžíru. Kníže Ibrahim i náčelníci mohou se svými lidmi vrátiti se do duarů. Děkuji za věrnost, pomoc a přátelství!... Vyzvu vás, až přijde čas, mumeni... A nyní — Allah jaunek!“

*) Kapitán Motyliński s průvodcem zahynuli při samumu a teprve za několik let později nalezeny byly jejich ostatky v poušti a učencův deník.

XIV.

POMSTA KNĚŽKY BOHYNĚ TANIT.

Nebylo však Sokolu pouště souzeno tak rychle opustiti tábor v horách Ahoggar.

Den před chystaným odjezdem karavany časně ráno přicválal jezdec a požádal, aby byl ihned uveden k vůdci.

V stanu Sokola pouště, sedíce u táborového stolku, radili se bílí lidé o cestě přes Saharu a o hledání zmizelého kapitána Motyliňského. Náhle vpadl do stanu Nabba a zavolal:

„Vůdce! Od mahdiho z Kufry přijel k tobě posel!“

Sokol pouště pozdvihl hlavu a v přísných očích jeho zablýskl hněv.

„Opět mahdi zamýšlí něco zlého? Uveď posla!“

Po chvíli vstoupil do stanu vysoký domorodec v burnuse a v závoji. Hrdě se vzpřímil, učinil znamení selamu, mruče slova obvyklého pozdravení.

„El hafia, usbaht hafia! U halek es salam!“ odpověděl Sokol pouště, badavě patře na posla.

Porozuměl, že má před sebou význačného člověka, proto ukazuje na židli, řekl:

„Lale kebir, usmak činu?“*)

Jezdec, hrdě se rozhlížeje po přítomných, odvětil:

„Ismi Hadži Mustafin Ben Mulej Bu Izeddin!“**) Přijel jsem s poselstvím od svého vůdce, — Abd El Krima, který stojí v čele zbrojných sil budoucího mahdiho, jenž má v úmyslu vyvolati svatou válku a vypuditi bílé lidi ze země mumenů.“

„Jak se nazývá budoucí mahdi?“ otázal se Sokol pouště.

„Jméno jeho, jako bojovníka Allahova, drženo je v tajnosti,“ odpověděl Mustafin. „Bude známé však, až zatkneme zelený prapor tam, kde se lesknou zlaté kříže nevěřících...“

Nastalo mlčení, jež přerušil Sokol pouště otázkou, přikládaje podle musulmanského zvyku dlaň na čelo, ústa a prsa.

„Přeje-li si důstojný host odpočinutí a posilnění, dříve než vysvětlí příčinu svého příchodu? Ihned rozkáži, aby byl pro šlechtného hadže postaven stan...“

„Nenamáhej se!“ odvětil posel. „Rozmluva bude krátká a po ní hned odjedu. Mám na spěch! Dnes ještě po večerní modlitbě musím se připojiti k svému vůdci, jenž jede od oasy Kufry, svatého místa pravověrných musulmanů z víry, slov, činů — a z krve.“

*) Vítám tě vůdce; jak se nazýváš?

**) Jmenuji se Hadž Mustafin syn Muleje Bu Izeddina.

Tato slova pronesl s důrazem. Sokol pouště to ihned postřehl a opět pozdvihl hrdou hlavu, jsa tak podoben dravému ptáku.

„Mluv!“ řekl. „Mluv, neobáváš-li se francouzského důstojníka...“

„Neobávám se!“ odvětil posel. „Jsem přece hostem v táboře hadže a vůdce mumenu! Podle našeho zákona nic mi nehrozí.“

„Nic ti nehrozí, hadži!“ potvrdil Sokol pouště. „Mluv tedy!“

„Vůdce budoucích mudžahidů, důstojný a šlechtný Abd El Krim rozkázal mi, abych ti předem oznámil, že zítra sem přijede, aby soudil tvoje činy.“

„Kdo dal právo Abd El Krimovi mne soudit?“ otázal se Sokol pouště, přimhouřiv oči.

„Rada talebů, marabutů a uali k žádosti mah-diho, — nechť Allah slávou vítězství pokryje jeho jméno!“

„Slyšel jsem!“ odvětil po rozmyšlení Sokol pouště. „Zítra budu očekávatí příjezdu tvého vůdce. Přijmu ho a lidi jeho jako hosty, podle předpisů „haddit“ a co se stane, kdy překročím ty hory, to nevím, neboť to bude záležeti na činech Abd El Krima, důstojný posle. Nyní můžeš odjetí, máš-li tak na spěch s návratem.“

Sokol pouště učinil znak rozloučení a řekl:

„Barak Allah fok! Žehnej tě Bůh!“

„El hamdu Lillahi! Pochválen budiž Bůh!“ zabručel odcházeje Mustafin.

Když přítomní uslyšeli dusot kopyt vzdalujícího se koně, vzchopil se hrabě Ramencourt a zvolal:

„Ihned napadnu Abd El Krima a vyšlu posly do tvrze, aby přeřízli mu cestu do Tripolska!“

„Nečiň toho, kapitáne!“ řekl rozhodným hlasem Sokol pouště. „To je moje záležitost! Nikdo z Francouzů, kdyby tebe tu nebylo, nedověděl by se o poselstvu mahdiho. Přijíždí ke mně, — k hadžovi a vůdci. Musím ho přijmouti podle zákona a zvyku musulmanův. Jinak připojili by k mému jménu slovo — „zrádce“, čehož nemohu připustiti! Zařídím všecko sám. Kdybys, kapitáne, napadl Abd El Krima, rozhlásilo by se to po Sahaře a učinilo by to z něho mučedníka a rozmnožilo by počet přívrženců mahdiho, nových mudžahidů... Sám všecko zařídím!“

Ramencourt brzy zpozoroval, že Sokol pouště koná jakési přípravy, neboť dlouho psal listy a potom oddíl jezdců na koních a meharech cva-lem opustil tábor. Kníže Ibrahim, několik šejků a Nabba dlouho do pozdní noci radili se v stanu vůdcově a po okolních štítech byly rozestaveny stráže.

Následujícího dne o svítání Tuaregové-Tibbo přivedli dva zajatce, polapené poblíž tábora. Byli ozbrojeni a jeden z nich měl koš s jedovatým hadem „nají“.

Když byli dovedeni k vůdci, prohlásil Sokol pouště:

„Neznámí lidé, kteří se přikradou do mého tábora, bývají obyčejně zastřeleni. Tak se stane i vám!“

„Vůdce! Jsme z oddílu Abd El Krimova. Byli

jsme posláni, abychom zjistili, není-li někde léčky," vysvětlovali zajatci.

„Abd El Krim je zbabělec a nezná našich zvyků!“ zvolal Sokol pouště. „Vás to ospravedlňuje, proto vám daruji život. Rád bych však věděl, proč ten mumen veze s sebou černou, smrtonosnou naji?“

Jezdec byl chvíli v rozpacích, ale odpověděl:

„Povoláním jsem zaklínač hadů. Náhodou poplapil jsem naji a ochočil jsem ji, abych ji někde na tržišti výhodně prodal.“

„Ukaž mi svoje umění!“ rozkázal Sokol pouště a pozval všechny k tomu divadlu.

Jezdec vyňal z koše strašného hada a když se blížil k němu, upřel naň nehybné oči a počal tiše pohvizdovati. Naja se zastavila a počala se zdvihati, rozdýmajíc širokou kápi na šíji.

Zaklínač ukázal několik kousků s jedovatým hadem a potom jej vložil do koše.

„Můžete odjet, sahebe!“*) pravil vůdce.

Nešťastní vyzvědači Abd El Krima, hluboce se klaníce a žehnající spanilomyslného Sokola pouště, rychle odjeli k východu.

Před polednem vstoupil do stanu Nabba a oznámil, že oddíl Abd El Krima se blíží.

Brzy potom skutečně od východní úžlabiny objevili se první jezdci. Jeli v řadě, držíce různobarevné prapory. Za nimi táhla hudba, složená z píšťal a bubínků, provázející obyčejně sultány nebo význačnější hadže, vracející se z Mekky.

*) Přítel.

Za hudbou objevil se nádherný průvod jezdců na koních s bohatými postroji; vzduchem povívaly bílé a černé burnusy a bunčuky, v prachu leskly se stříbrem a zlatem vykládané dlouhé hlavně arabských pušek, čepele šavlí a jataganů, hroty džiritů. Koně frkali, točice a vzpínající se, potřásali zlatem a hedvábím vyšívanými přilbicemi a náprsníky.

Pod velkým bílým praporem a bunčukem, obklopen náčelníky, jel mladý, okázalý Arab vážné tváře a malými černými vousy a s krátce přistřiženou bradou.

Sokol pouště, stojící před stanem, ihned rozluštil celé tajemství příchodu neznámého dříve Abd El Krima, spatřilť prapory válečného vůdce i kadiho,*) znaky různých náboženských muslimských spolků, šejků z Arabie, Egypta, Tripolska i z hor Rifu; nebylo tu jen praporů a bunčuků náčelníků Berberů, Tuaregů, Moabitů a horalů z Atlasu.

„Pro tyto lidi přibyl sem Abd El Krim,“ pomyslí si Sokol pouště.

Připravoval se k boji, neboť věděl, že jen on jest překážkou válečným záměrům různých mahdi, ovládaje mocnou rukou kočovníky pouště. Věděl o tom a na znamení své nikde nezapsané a žádným zákonem neuznané vlády, rozkázal hned ráno zatknouti u svého stanu tři rudé bunčuky, poslané mu kdysi z Kufry a ozdobené znaky hadže.

Zatím k stanu dojel Abd El Krim a zastaviv

*) Soudce.

se a opřev ruce o hlavici sedla, badavě patřil na Sokola pouště.

Oba vůdcové dlouho se měřili zrakem, až jezdec prvý promluvil:

„Nevítáš mne, člověče, mající přídomek Sokol pouště?“

„Mám ve zvyku odpovídati na pozdrav hostův, člověče jména mi neznámého!“ odvětil Sokol pouště, svráštiv obočí.

„Hrdá je řeč tvoje!“ zabručel Abd El Krim a vzpřímil se v sedle.

„Jinou nemůže býti řeč k člověku, jenž nezná našich mravů, jako kdyby byl poháněčem mulů, nesoucích náklad soli. Nepřeji si s tebou mluvit! Abd El Krim nechť mluví se mnou a nikoliv nekřesáný, nevědomý sluha!“

Po těch slovech Sokola pouště nastal rozruch v řadách přibývsího sem oddílu. Náhle jeden z jezdců povyjel vpřed a pozdvihnuv karabáč, již již chtěl smělece udeřiti, křiče:

„Ke komu se tak opovažuješ mluvit, pse! Stojí před tebou velký Abd El Krim!“

Již zasvištěl karabáč vzduchem, když Sokol pouště nadlidskou silou strhl jezdce se sedla a mrštiv jím ve vzduch, pravil syčícím hlasem:

„Nabbo! Až ten ‚heddad ben heddad‘*) spadne na zemi, vyvlec ho za tábor a dej mu dvacet pět ran bičem, jímž poháněči bijí hloupé velbloudy!“

Abd El Krim obrátil koně a pravil:

„Odjízdim!“

„Promiň!“ ozval se Sokol pouště a hlas jeho

*) Arabský hanlivý výraz, značící „kovář, syn kovářův.“

stal se chladným a hrozivým. „Čekal jsem na tebe před stanem, Abd El Křime, jako na hosta. Ty jsi mne urazil svou hrubostí, neznámou v našem kraji, tvoji lidé tu vyzvídali, tvůj jezdec chtěl mne napadnouti. Nyní nemůžeš odjetí proti mé vůli.“

„Kdo by se osmělil mne zadržeti?“ vzkřikl Abd El Křim, postaviv se v třmenech.

„Já!“ řekl Sokol pouště. „Viz tu i tam!“

Hrdý vůdce se ohlédl. Z ústí obou dvou východů z kotliny vjížděli jezdcí, vedení šejkem Ibrahimem a vždy k bitce hotovým Džaním.

Abd El Křim zbledl, ale po chvíli přešinul ruku po tváři a po prsou a vyslovil „salem“.

Sokol pouště přívětivě odpověděl a kázal Tuaregovi, aby pomohl hosti sesednouti s koně.

Když Abd El Křim a několik starších jezdců usedli na podaných židlích a na bednách, pokrytých koberci, byla podána káva, suché domácí pečivo a datle. Hovor veden byl o věcech všedních, o počasí, o nedávno zuřícím samumu, o stavu koní a velbloudů, o zdraví lidí — naposled. Východní mrav nepřipouští dotknouti se vlastní věci při pohoštění.

„Mám, sidi, dát postaviti stany pro tebe, pro důstojné šejky a pro tvé udatné jezdce?“ otázal se Sokol pouště.

„Děkuji, sidi!“ odvětil Abd El Křim. „Nezdržím se dlouho.“

„Zbavuješ mne velké radosti, míti tě hostem jak nejdéle, sidi,“ odpověděl malý vůdce.

Po skončené uvítací hostině pravil Abd El Křim k Sokolu pouště:

„Ať shromáždí se tvoji lidé. Chci k nim promluvit.“

Sokol pouště pošeptal cosi knížeti Ibrahimovi a jezdcí ihned obklopili hosty se všech stran a vmísili se v dav.

Abd El Krim postřehl tento manévr a s jizlivým úsměvem pravil:

„Bojíš se mne, Sokole?“

„Ty se bojíš, neboť jsi poslal před sebou vy-
zvědače, odvážný sidi,“ šeptem odpověděl vůdce.

„Nejsi sokol, padající jako blesk na svou ko-
rist, nýbrž had, zbaběle se plazící!“

Abd El Krim se vzchopil se svého místa a zvolal k shromáždění:

„Mumeni! Od velkého, zbožného a jako lev odvážného mahdiho, — meče Allahova, — přináším vám požehnání a pozdravení! Mahdi mi přikázal, abych opakoval jeho slova. Poslyšte tedy v plné pozornosti ducha! Až nastane čas dozrávání obilí, živné trávy a šťavnatého ovoce, povstanou v hornatém kraji Rifu horské kmeny, přemáhající nevěřící Španěly, kteří opanovali zemi mumenu. Boj bude dlouhý a krvavý, ale sám mahdi bude v řadách mudžahidů. Stane se to za několik let, ale mumeni, musíte se připravit. Posílejte do Rifu zbraně, prach, olovo, zásoby potravin, koně, peníze a až zavlaje zelený prapor Prorokův, vstupte do boje, vybravše si vůdce! Tak mluvil Mahdi-Lev a jeho slova necht vstoupí do hlav a srdcí vašich, mumeni! Ať Allah učiní z vás své mudžahidy!“

„Ať žije mahdi! Ať žije svatá válka!“ zaječel sívý, jako kostra hubený marabut sekty Ajsana.

„Ať žije!“ podporovali ho v křiku lidé Abd El Krima.

Po Abd El Krimovi vystoupil jakýsi prorok, snažící se ohnivou řečí roznítiti srdce posluchačů. Pln nenávisti vypravoval o utrpení, o zločinech a o hříšném životě bílých lidí, o blížící se bouři pomsty a vítězství mudžahidů, kteří půjdou za mahdim.

Rečník křičel, přísahal při devadesátidevíti jmenech Allahových, při největších „uali“ — Bu Madiana, Muleje Idrissovi, Bu Hassein Dželali, bil se v prsa, rval si vlasy a konečně dal si nožem několik ran do hlavy, až prameny a krvavé skvrny zbrotily burnus fanatického proroka.

„Hua! Hua! Hak!“*) volali lidé, jež přivedl Abd El Krim.

Tu vystoupil Sokol pouště a vedle něho postavili se ihned Nabba, Fagit, Džani, kníže Ibrahim a několik Tuaregů z kmene Tibbo.

„Jak je to opravdu divné, mumeni,“ začal malý vůdce, „že o tak důležitých věcech, které se chystají v Kufře a v Rifě, dovídáme se od toho sidi, což se mi zdá podezřelým, neboť Abd El Krim vůbec nezná muslimanských mravů! Nechválí při setkání Allaha, nepřichází jako posel, nýbrž jako nepřítel, mluví ve jménu neznámého mahdiho, o němž nikdo na Sahaře neslyšel a zatím nabádá k činům, po nichž poteče krev mumenu, zpustnou bledy i duary, zmizí stáda a upravené role. Vidíte, mumeni, bojovníky Abd El Krima, jejich karabiny a kopí? Co zmo-

*) Ha, zkrácený výraz Illaha; hak, pravda.

hou tyto zbraně proti kulometům a dělům Evropanů, proti pravidelným vojskům Francouzů a Španělů, proti takovým rychlým strojům, jichž nedožene ani nejrychlejší pták? Vizte!“

V té chvíli zahučel a zadrněl motor automobilu kapitána Ramencourta, zvedaje kotouče prachu a vyráżeje benzinový dým. Vyděšení koně domorodců rvali se z rukou jezdců a vzpínali se, bijíce předníma nohama, konečně přetrhali uzdy a prchali k horám.

Sokol pouště všechno to předvídal a připravil.

„A co řeknete, mumeni, bude-li takový stroj chrliti oheň a kule výborné karabiny? Říkám vám vždy, lidé pouště, že ne zbraní, nýbrž vědou, moudrostí a spravedlností dobudete si volnosti, úcty, přiznání svých práv mezi ostatními národy! Válka zničí chudé kmeny Sahary a nezůstává nikoho, kdo by se mohl domáhati práv svobodného národa! Opakuji vám to často a vy, poslouchající slov mých, žijete v blahobytu a v míru. Již vracejí se vaši synové a bojují s chorobami lidí i dobytka, po nich přijdou ti, kteří naučí měniti kámen a písek v úrodnou roli, vyhledávati čisté vody v Tanezruftu, dobývati z pustých hor železo, měď i olovo a změní liché, chudé bytí na život šťastných boháčů. Tak bude, mumeni!“

„Hak! Hak!“ volali jezdci Sokola pouště.

„K čemu dlouhé řeči!“ křičel rozhorlený Džani. „Povel, vůdce, a začneme bít tu holotu tak, že ti ihned uvěří!“

Ale Abd El Krim nepopustil a znova začal mluvit:

„Mumeni! Slova toho člověka je písek, jež vám víchřete do očí. On nepraví, kdy to slibované štěstí přijde! A zatím věřící hníjí ve vězeních, nebo hynou kulí nebo oprátkou! Musíme si svobodu vybojovati, neboť tak chce Prorok a apoštol jeho — mahdi. Sokol pouště mne podezřívá, že nejsem ten, za kterého se vydávám. Hle, tu jsou důkazy! Přečtěte si ten list rady náčelníků Kufry a Murzuku, ověřený pečeti důstojných a v Mekce, v Medině, ve Fezu i v Stambulu ctěných marabutů Sidi Ahmeda es Alam, Sidi Bessira ben Hadž Džabel, Sidi Sulejmana Hafid Bu Dar — a opatřený znakem samého mahdiho, znakem známým každému talebovi, alemovi*) a každému sečtelému v starých kronikách mumenovi.“

Jména velkých marabutů, známých v celé Africe, zapůsobila silným dojmem na všechny. Vida to Abd El Krim, vedl novou ránu.

„Nyní já se táži Sokola pouště, je-li on tím, za koho jej odedávna považujete? Zdali on je mumenem? Je-li hadžem? Může-li býti vůdcem věřících? Má-li právo mluvit v radě starších? Zdali neměl by býti zabit prvním mumenem za svatokrádež, za zneuctění svatyně Prorokovy? Ať odpoví na to Sokol pouště!“

„Pronášíš obžalobu, proto mluv dále!“ vzkřikl malý vůdce a tvář se mu zachmuřila.

„Obviňuji Sokola pouště, že není mumen, nýbrž ‚nesrani‘, vyznavač proroka Aissa; skutečně nabyl on práva na titul hadže, poněvadž vykonal

*) Taleb, alem, dva stupně učenců.

pout do Mekky a do Mediny a pohlédl na ‚Kaabu‘, černý kámen Prorokův i na svatý jeho hrob; jako křesťan nemůže však býti vůdcem věřících a nemá práva účastniti se schůzí pravověrných náčelníků. Jako ‚nesrani‘ zneuctil příbytky naší víry a podle práva každý vyznavač Islamu může a má zahubiti svatokrádce! Nemyslete, mumeni, že sázím slova na vítr, tvrdím-li že váš vůdce je nevěřícím giaurem! Přisahám na velké jméno předvěčného Allaha, že mluvím pravdu! Ať váš vůdce ukáže, co nosí na prsou pod burnusem mumena! Sokole pouště, vyzývám tě, nejsi-li zbabělý jako šakal, plačící jako ukřivdění nemluvně, ale dravý a krvelačný!“

Nastalo dusné, děsné mlčení. Oči všech upřeny byly na přísné tváři Sokola pouště.

Klidným pohybem rozepial hrozný vládce Sahary burnus a ukázal širokou, jako kopule vyklenutou hrud. Na černé, z koňských žíní spletené šňůrce visel velký, stříbrný kříž, připevněný na zlaté, trojúhelníkovité destičce.

„Vizte! Vizte! Znak nevěřících!“ zvolal Abd El Krim, vítězně obraceje zraky po přítomných.

„Smrt svatokrádci giaurovi!“ děsným, tenkým hlasem vykřikl zkrvavený prorok. „Zneuctil svatou ‚Kaabu‘, zneuctil hrob Proroka Mahomeda. Allahu, Soudce přísný, zabij toho zločince, znič ho jako jedovatou zmiji, jako pavouka, jenž uštkne! Smrt! Smrt!“

Několik dlaní uchopilo jilce jataganů a šavlí; lidé Sokola pouště sklopili oči, jatí hrůzou. Od vůdce odstoupili náčelníci kmene Tibbo a Ibrahim; zůstal jen černocho Nabba, se zraky na So-

kola pouště upřenými, ten potomek královského rodu Malinké, věrný khuan Fagit a vousatý, rozjitřený jak býk Džani, jenž předvídal blízkou již bitku.

Temné, hrozivé hučení přelétlo davem, obklopujícím malého vůdce, ale Sokol pouště pozdvihl ruku a naráz všecko utichlo.

„Mumeni!“ začal volně mluvit, zdůrazňuje každé slovo. „Abd El Krim zničil Sokola pouště! — Tak myslíte i vy — lidé zlé vůle i vy — malověrní! Já však, giaur a svatokrádce, zneuctivší svatyni Allahovu i Mahomedovu, chci mluvit k vám tak, jak jsem před lety mluvil v Mekce před moudrými marabuty Mulej Abd-es-Selamem a Ibn Tumertem, i jako v Kufře před všemi kmeny uznanými učenci, uali Masmudem i Sidi Hauari Ben Jakubem; budu mluvit tak, jak jsem mluvil před zástupcem šejka-ul-Islam, rádcem kalifovým, serdarem Ali Mohamedem Igdad, kdy ten důstojný a svatý muž přibyl do Kufry, aby prozkoumal záležitost sudanského mahdiho.“

Jména největších a nejvlivnějších učenců a bohabojných asketů, řídících život celého muslimského světa a před nimiž kdysi mluvil Sokol pouště, zapůsobila na prostý rozum kočovníků, zvyklých kázni a úctě k lidem starým, mocným a učeným.

„Velcí to a svatí lidé, milí Allahovi i jeho Proroku!“ ozvaly se šepky i mezi jezdci Abd El Krima. „Ať mluví Sokol pouště!“

„Slova vůdcova jsou jasná a tvrdá jako prav-

da, „hak“!“ zvolal Nabba a rozpráhl mocná ramena.

„Ať mluví! Ať mluví!“ ozývaly se stále netrpělivější hlasy.

Sokol pouště postoupil krok vpřed a začal:

„Pochválen buď Bůh, Pán vševládnoucí všehomíra, milostivý a milosrdný, nejvyšší Soudce v den posledního soudu! K Tobě vznášíme prosby o pomoc a ochranu, Tebe velebíme! Ukaž nám cesty přímé, cesty těch, jež dobrodiním zasypáváš, ale ne těch, kteří hodni jsou hněvu tvého, nebo žijí bloudíce!“

Při těch slovech, jimiž začíná Koran, několik lidí padlo na kolena a ostatní povstali a zbožně naslouchali svatým surátům, pronášeným krásně arabskou řečí.

„Hadž! Alem!“ ozvaly se šepety.

„Dosvědčte nyní vy, kteří mne znáte již tolik let, zdali od tajemného sídla marabutů Kufry, k propastným údolím Atlasu, od úrodné země Tellu k jalové Yahia, najde se člověk, který by mne obvinil, že nešel jsem přímou cestou, nejmilejší Allahovi? Nestíhal-li jsem pouze ty, kteří zapomněli suratů Svaté knihy a bloudili, podněcující plamen božího hněvu?“

„Pravda! Pravda!“ voláno odevšad. „Upevnil jsi zákon a pořádek na poušti! Bránil jsi žen a dcer našich! Stíhal jsi ty, kteří vrhali je jako cáry špinavé, jako nerozumný dobytek, do abdallahů! Ochraňoval jsi nás před džinny zlých chorob, před bídou a křivdou! Ochránil jsi nás před povstáním a pomstou bílých lidí! Cesty

tvoje byly takové, o jakých vzpomíná Svatá kniha Prorokova!“

„Poslyšte ještě mumeni!“ zvolal Sokol pouště. „Když jsem přišel do Kufry, znaje již moudrost Prorokovu a každý surat jeho Knihy, řekl jsem serdaru Ali Mohamedovi Igdada: Šidi! Hle, já vyznávám učení proroka Ježíše, ale chci dobře činiti lidem bezbranným, opuštěným a ukřivděným. Porad, kde mám je hledati? Odpověděl bohabojný serdar: Národové a kmenové afričtí jsou bezbranní před neštěstím a chorobami, lidem těm se křivdí vědou, bránící před zlou mocí! Řekl jsem tehdy: Co mohu pro ně učiniti já, — vyznavač Aissův? Ledajaký mumen bodne mne nožem jako giaura! Tu serdar učinil zkoušku a zachránil jsem kmeny Kufry, Murzuku a Tibbo před krveprolitím a záhubou, k čemuž vedl je sudanský mahdi. Po této zkoušce uvedl mne serdar do nejvyšší rady marabutů a ulemů a ti dali mi zlatý ,ana fellet el Kitab'.*) Tu jest!“

Po těch slovech Sokol pouště sňal se šije šňůrku s křížem, upevněným na zlaté trojhranné destičce...

Abd El Krim a vedle něho stojící starý marabut vzali předmět ten a na rubu přečtli svatá slova v božském jazyku Lugha:

„Suraty 130 a 131 druhého dílu Koranu, dané v Medině.

„Řcete: věříme v Boha i v to, co jest Jím posláno s vysokosti: v Abrahama, Ismaela, Iza-

*) Arabský výraz značící „Otvírám knihu;“ je to nejvyšší stupeň důvěry zasvěcenců, náboženských amuletů.

ka i Jakuba i v dvanáct rodů; věříme v knihy, dané Mojžíšovi i Ježíšovi, věříme v knihy proroků, shodné s vůlí Páně. Nečiníme mezi nimi rozdíl a oddáváme se v ochranu boží.

Shodují-li se lidé, nevyznávající učení Prorokovo s tímto suratem a nebudou nás považovati za nepřátele, vězte, že jdou cestou přímou.

Přímá cesta — je cesta Boha, Pána lidí, národů a světa, — jediného Pána všehomíra.

Ana fellet el Kitab, vydaný v Kufře Sokolu pouště, — mumenovi v Pánu!“

Pod textem byly insignie marabutů i serdara, zástupce mocného šejka ul Islam i rádce kalifa věřících.

Dav, obklopující Sokola pouště, klaněl se a Abd El Krim činil selam za selamem, ustupuje k svému koni.

Když skočil v sedlo, zvolal:

„V Kufře patrně zapomněli, vůdce, na ,ana fellet el Kitab“!“

„Nevím,“ odvětil Sokol pouště, „ale ty, sidi, rač pamatovati mých slov, že národové Islamu nezískají svobody válkou. Kdybys někdy šel cestou krvavou, nebude to přímá cesta Allahova a těžce budeš potrestán!“

„Buď s Bohem!“ pravil Abd El Krim.

„Allah tě prováže!“ ozval se malý vůdce.

Oddíl Abd El Krimův zamířil k východní souťesce. Sokol pouště a jeho náčelníci, vsednuvše na koně, doprovodili hosty až na hranici tábora.

Když malý vůdce se vrátil, kapitán Ramencourt padl mu na šíji a objímaje ho zvolal:

„Vyměňme si šavle, Sokole pouště! Chci býti

tvým přítelem a bratrem! To, co jsem před chvílí slyšel, činí tě bohatýrem celé bílé rasy. Vedeš Islam na jiné dráhy, můžeš učiniti z něho přítele, ne nepřítele, jímž od věků jest!“

„Jsem přesvědčen, že se může tak státi,“ pravil tiše Sokol pouště. „Mrzí mne jen, že jsem byl nucen mluvit o sobě!“

V té chvíli přistoupila k němu Irena Oranowska a zašeptala:

„Nejste jen šlechtný, mocný a odvážný, ale i moudrý a velmi, velmi milovaný... Jsem hrdá na vás, och, jak hrdá!“

Sokol pouště, pln radosti a záře, chtěl cosi říci, ale v té chvíli vpadly naň Betty Crawfordová a Margaret Irvingová a štěbetajíce a vesele se tváříce, tiskly mu ruce:

„Nic, zcela nic jsme nerozuměly těm arabským divokým ‚har, hyr, hrr‘, ale víme, že jste zvířezil! Jak by mohlo býti jinak?? Oj course! You are our beloved hawk.*) Celá Amerika bude o vás křičeti! Celá — od Atlantiku do Pacifiku. Romány budou o vás psáti a krásné girls budou vás tajně milovati a porovnávati své kavalíry se Sokolem pouště, ty kavalíry, po celý den pracující v kancelářích na 45. patře Woolworth Buildingu, nebo v bankách na Downsteetu! — ‚Hawk of the Desert!***) Budou se ti gentlemani musiti pevně držet! Ho! Ho!“

Štěbetaly by tak jistě až do večera, ale Sokol

*) Samozřejmě! Jste náš milovaný Sokol.

**) Anglicky: Sokol pouště.

pouště zacpal si uši a utekl; po chvíli pak počal dávat jakési rozkazy lidem, odjíždějícím z tábora do rodných kočovisk.

XV.

PŘED SOUD A K NOVÉMU ŽIVOTU!

Karavana Sokola pouště táhla Saharou, řídící se stopou, kterou zanechával automobil, v němž napřed jely ženy.

Nabba, Fagit a Mossul jeli v čele malého oddílu vůdci oddaných Tuaregů Tibbo, kteří s neobyčejnou rychlostí uměli chytati, sedlati a nakládati velbloudy, rozbíjeti stany, vařiti a vyhledávati blízké oasy a duary kočovníků.

Karavana však neubírala se příliš rychle, proto hrabě Ramencourt poslal napřed spahisy, aby zpravili velitelství tvrze Polignac o příchodu cestujících, i aby vyslalo lidi vyhledat kapitána Motyliňského.

Prvý nocleh byl v malé oase El-Urit, kde sotva několik datlových palem stálo na břehu nevelkého pramene a opodál — stará, bílá kubba neznámého světce.

Tři velké stany pastuchů Berberů tvořily celý duar. Ale cestující dostali tu dobře vypaseného berana, koš zralých, sladkých datlí a několik čerstvých ječných placek.

Při pohledu na tučného berana mlaskl Mossul jazykem a počal dlouze vykládati Tuaregům, jak berana nejlépe upravit, aby hostina hodna byla samého sultána.

Mluvil široce o červeném pepři, o listu bobkovém, o mandlích, rozinkách a o rajských jablkách; poučoval, kolik třeba přidati oleje a černého octa, jak to všecko zaprášiti moukou, cibulí a cukrem.

Tuaregové, usednuvše kolem něho, naslouchali vážně a když skončil, zabili berana, stáhli, rozkrájeli na kusy a osolivše trochu, upekli jej na uhlí.

V noci, když již ohně přičasly a velbloudi i koně se položili, předvídajíce další obtížnou cestu, Sokol pouště, zvyklý ostražitosti, tiše opustil stan, obešel tábor a zamířil ke kubbě, kde na návrší, porostlém bídnou travou, leželi velbloudi.

Spatřil hlídajícího Tuarega, jak klidně spí.

Přistoupil blíže, aby spícího vzbudil, když tu náhle z kubby vyběhla jakási postava a vrhla se na Sokola pouště; v ruce její zablýskl nůž.

V okamžení útočící postava ležela již na zemi a vůdce strhoval s ní plachtu i haik, zakrývající tvář. Když Sokol pouště pozorně se na tu tvář podíval, s úžasem vykřikl:

„Imnetanit!“ zašeptal potom. „Ty jsi mne chtěla zabít?“

„Chtěla jsem se pomstít za to, že nemiluješ mne a že srdce své jsi dal bílé ženě z El Ghilali. Zelené oči bohyně Tanit pověděly mi všecko. Umínila jsem si, že se pomstím. Já jsem to byla,

jež prozradila marabutům v Kufře, že nejsi musulman a nyní jsem tě chtěla zabítí...“

Sokol pouště mlčel. Rozuměl divokým, vášnivým duším nomadů a Imnetanit znal již od jejího dětství. Smutně zavrtěl hlavou a pravil tiše:

„Ukrutná bohyně Tanit pošeptala ti tu zlou myšlenku! Byl jsem ti bratrem, zachránil jsem tvou matku i tebe před smrtí na poušti, ukryl jsem vás před stíhajícími nepřáteli, dal jsem vám část nalezených pokladů. Proč chtěla jsi mne probodnouti nožem, Imnetanit?“

„Nemůžeš býti mým, nechci, abys náležel jině!“ zašeptala vášnivě.

„Kdybys mne zabila, nemohl bych tobě náležeti,“ pravil Sokol pouště.

„Zemřela bych zároveň s tebou!“ odvětila ponurým hlasem.

„Ty víš, že jsem bílý člověk a giaur, — ty kněžka starobylé bohyně Tanit,“ začal vůdce, „nenajdeme, Imnetanit, společných cest pro celý život. Různí lidé, různé cesty! Vrať se do svých hor a hledej štěstí mezi svými. Utiš bouři srdce a udus pomstychtivost... Vzpomínej na mne přátelsky jako na bratra, ty malá, ubohá Imnetanit! Vzpomínám, jak nosil jsem tě na rukou a jak jsi mne tahala za vlasy a jak jsi se na mne smávala jako na staršího bratra. Což by tatáž Imnetanit mohla zabítí svého bratra?“

Dlouho ještě konejšivě mluvil Sokol pouště ke kněžce zlověstné Astarte, až začala plakati a líbati mu ruce. Konečně usedla na mehari, ukrytého v kubbě. Sokol pouště daroval jí ještě

jednoho, který ležel zvlášť, hlasitě přežvykuje trávu.

Imnetanit odjela a Sokol pouště, hledě na nůž, jež tu zanechala, pomyslí si:

„Divná věc, — láska! Jak blízko ona kráčí vedle zločinu!“

O svítání zbudil Sokola pouště hluk v táboře. Vyběhl ze stanu.

Spatřil Mossula, zoufale pobíhajícího a proklínajícího.

„Mého nejlepšího přítele, mého mehari, odvedli! Který osel stál dnes na stráži? Musí to být kus ztyřelého pařezu, neslyšel-li blížícího se zloděje! A kdyby ten zloděj ještě šel, ale on přijel na velbloudu, ukryl se v kubbě a potom běžel!“ vřestěl Mossul, pozoruje čerstvé stopy. „A potom — a potom...“

Náhle ustal, s úžasem hledě na zemi.

„Co potom bylo, Mossule es Kel?“ otázal se Sokol pouště výsměšným hlasem, přistoupiv k mladíkovi.

Hledač pokladů mlčel.

„Nu, mluv!“ naléhal vůdce.

„Lupič nešel k mému mehari... To jsou stopy jiného člověka, — velkého člověka...“ koktal Mossul.

„Čí stopy?“ dotazoval se směje se Sokol pouště.

„Tvoje důstojné nohy dotýkaly se v těch místech země, vůdce!“ šeptal Mossul.

„Tedy já jsem ti ukradl tvého mehari?“

„Ano, — ne!“ bručel úplně zmatený buclatý Mossul a až rozpaky začal se potit.

„Při rozloučení dostaneš dva mehari a deset liber stříbra za svou ztrátu. Jenom již zloděje neproklínej a nezoufej!“ smál se Sokol pouště.

Mossul jistě dlouho prohlížel stopy a pln údivu vrtěl hlavou.

Jako by něco chápal a zase ne.

Konečně si odplivl a pomyslíl si:

„Dva mehari a deset liber stříbra! Fífí! Proč si ještě lámati hlavu domysly? Dva mehari a deset liber stříbra, — to již stateček v bledu a i o ženitbě možno mluvit... Již dosti toho toulení! Ačkoliv ty zelené a šedé svícny, zanechané ve Fides, — ho, ho! stojí za to, abych se tam ještě jednou podíval...“

Cestou obyvatelé bledů i kočovníci vítali Sokola pouště s poctami a přinášeli dary. Zvláště ženy se radovaly, vidouce ho a přinášely děti, aby pohlédly na vůdce a zapamatovaly si tvář jeho pro celý život.

V tvrzi Polignac byl několikadenní odpočinek a snad nikdy telegraf této malé tvrze nepracoval tak, jako tehdy. Letělyť depeše na všechny strany světa: do Paříže, do Valencie, do Londýna, do Berlína, do Liverpoolu i do New-Yorku. Telegrafováno podrobně o příhodě, o bohatýrstvu Sokola pouště, žádáno o peníze a naléháno, aby vyslání byli nejlepší advokáti k obhajobě zachránitelově.

Kapitán Ramencourt vyslal zvláštní zprávu o průběhu výpravy veliteli v Rabatu i depeši svému otci, vlivnému generálovi do Paříže.

Jen Sokol pouště nikomu netelegrafoval.

„Otec zemřel,“ pravil, „a bratr nebude asi pří-

liš potěšen z příchodu takového „sokola“, jako jsem já!...“

Netušil vládce Sahary, že depeše zachráněných dívek způsobí takový rozruch v tisku celého světa a že časopisy uveřejní obrovské články, často jen z prstu vyssáté o podrobnostech jeho života — a mnohé i s podobiznou.

Stal se nejpopulárnějším člověkem v Evropě i v Americe, — stal se hrdinou.

Různé společnosti konaly schůze, na nichž se debatovalo o tom, jak uctít zachránitele občanek té či oné země.

Sokol pouště zatím prohlížel velbloudy, koně, sedla, zásoby potravin a radil se s Nabbou a s Fagitem o kratší a výhodnější cestě.

Večer procházel se s Irenou, vypravoval jí o svém životě a naslouchal jejím zprávám, tužbám a snům o budoucích společných osudech. Poznávali se stále více a učená, vážná studentka vyhledávala v divoké povaze vládce Sahary pro ni pochopitelné a tak význačné známky povahy Poláka. Stával se jí čím dále tím bližším a dražším.

V Ghadamesu čekalo je překvapení. Úřady francouzské i italské poslaly automobily, aby dopravily cestující do oasy Tuggart, odkud jde železná dráha do Alžíru.

Sokol pouště rozdělil velbloudy svoje i ty zabrané Bazilisovy mezi Mossula a Tuaregy a vyplatil lidem velké odměny. Džanimu dal značnou sumu peněz, která spolu s karavanou, dobytou v potyčce s Litisem, tvořila značný kapitál.

Džani, rozžehnav se s přáteli, měl záměr odebrati se s karavanou svou do Tripolska, aby z nejbližšího italského přístavu odplul do Ameriky, kde měl příbuzné.

„Setkáme se v Spojených Státech, mister Džani!“ volala Margaret Irvingová.

„Budu velmi šťasten, miss Margaret,“ dvorně odpověděl nedávný bandita, „neunese-li vás jen nějaký americký Bazilis a neuvede-li vás k oltáři, nebo neučiní-li to new-yorkští gentlemani, budu považovati Amerikány za slabochy. Jen na své ctitele nestřílejte z revolveru, neboť to by nebylo hezké od tak krásné a dobře vychované dívky. Na mou věru!“

Automobily a vlak rychle dopravily celou společnost do Alžíru.

Na nádraží shromáždil se obrovský dav očekávající ji a jako obyčejně mnoho zvědavců. Ozývaly se radostné výkřiky, polibky, pláč. Celá armáda žurnalistů vrhla se na přibylé, činíc interviewy a fotografické snímky. Zvláště Sokol pouště to pocítil. Co chvíle štěkaly fotografické aparáty, odevšad sypaly se květy, vztahovány na pozdrav ruce a alba s prosbou o podpis. Později napadl ho jiný batalion. Byli to advokáti: Francouzové, Italové, Němci, Španělové, Angličané i Američané. Někteří, ti nejnetrpělivější, lační senačního procesu, hned na nádraží proslovili ohnivě řeči. Ale největší radost způsobil Sokolovi pouště jeho bratr, vysoký osadní úředník, jenž přibyl spolu s chotí a se synkem uvítat bohatýrského Romana. Setkání bylo velmi tklivé a vzrušující.

Rodiče dívek, Sokolem pouště zachráněných, projevovali mu vroucí díky, zasypávajíce ho památkami a sliby, že se zaujmou o jeho osud.

S těží našel hrdina Irenu, obklopenou profesory alžírské university i školy orientálních jazyků a seznámil konečně svou snoubenku s bratrovou rodinou.

* * *

*

Příznivé francouzské úřady, nechtějící déle udržovati v nejistotě Sokola pouště, určily na třetí den rok u soudu.

Soudní síň byla přeplněna do všech koutů.

Mezinárodní skupina advokátů tvářila se velmi slavnostně, připravujíc se na zápas se státním návladním, starým mužem s vážnou, myslící tváří a s přísnými zraky.

Když předseda soudu zahájil jednání, objevil se generální gubernátor alžírský a ve jménu vlády projevil obžalovanému vděk Francie, jež přijala ho za člena „Čestné Legie“; řádem tím gubernátor ozdobil hrud' Sokola pouště. Zároveň konsulové různých států oznámili o dekorování řády zachránitele občanek svých států a při tom o zaslání medailí a diplomů různých spolků.

Teprve potom povstal prokurátor a začal takto svou řeč:

„Obžalovaný Romane Zawiszo, nesoucí přídomek Sokol pouště!

Konám příjemnou povinnost svědomí, oznamuje, že se zříkám obžaloby. Jste mužem bílé rasy, jenž dokázal barevným národům, čím může býti pravý křesťan a Evropan pro národy Islamu.

Stal jste se vůdcem, silnějším než šílení, fanaticí mahdiové! Vedl jste nomady k cíli, o němž sní Francie a cílem tím je věda, právo, civilisace a svoboda národů!“

Obecenstvo připravilo ovace prokurátoru a obžalovaného zasypalo květy a na ramenou ho vyneslo ze soudní síně. Všickni byli velmi uspokojeni a šťastni, kromě, — samo sebou se rozumí, — advokátů. Odcházeli mrzuti, neboť jim uklouzla příležitost prosloviti svoje řeči a ukázati svou logiku a výmluvnost.

Nahradili si to večer v příjemné „Pecharii“, kde se podávají výborné ryby a langusty a víno „Kebir Impérial“,*) jiskřící zlatem jako vlasy Betty Crawfordové.

Nejbližší loď odjížděla do Evropy za týden.

Sokol pouště vypravil domů Nabbu a tento potomek černých králů Ghana,**) klaně se, pravil na rozloučenou:

„Hadži i velký vůdce! Až se vrátíš na poušť, zavolej hlasitě: ‚Nabbo, čekám na tebe!‘ a tvůj věrný pes uslyší a přijde k tobě. Tvoje slova a tvůj zákon ponesu nad Niger a budu je hlásati dům od domu, vesnici od vesnice, od města k městu, až všickni lidé poznají a uctí jméno Sokola pouště, velkého vůdce a spravedlivého hadže!...“

V předvečer odjezdu Ireny a jejích družek

*) Bílé víno alžírské.

***) Ghana, zašlý a nyní, mocný stát černošský, obsahující kdysi Quinei, Sudan, pobřeží zálivu Quinejského a jiné části západní Afriky.

uspořádal otec Margarety Irvingové, americký milionář, nádhernou hostinu. Konečně dostalo se advokátům příležitosti uvésti všechny hosty výmluvností a důvtipem v údiv, když vychvalovali přednosti a hrdinství Sokola pouště.

I ten byl nucen pronésti řeč.

Klidným, poněkud tvrdým hlasem vyzdvihl ve své řeči odvalu, chladnokrevnost a šlechtitou vytrvalost Ireninu i Bazilisem uvězněných dívek a srdečnými slovy děkoval za přízeň, kterou mu přítomní prokázali.

Když skončil, veselá a vždy vtípná Betty Crawfordová, potřásajíc hlavičkou, zaimprovisovala příležitostnou báseň, plnou aktuálních narážek.

Počala blahopřání, nové přípitky, nová veselost a konečně přísaha, že se všechny sjedou na svatbu Ireny a Romana.

„A kdy bude svatba?“ otázal se dobrodušný bankéř Cortez, poklepávaje Sokola pouště po rameni.

„Za rok, milý pane!“ odvětil Roman. „Moje snoubenka musí dosíci doktorátu — a já — též!“

„Vy?“

„Nu ano! Doktorátu vědy evropského života,“ odpověděl s veselým smíchem. „Dosud žil jsem v duarech s nomady, stíhal jsem otrokáře, bandity, týrající ubohé kočovníky, léčil jsem lidi i zvířata, chytal jsem koně a mehari, vykládal jsem svým způsobem Koran, hádal jsem se s různými mahdimi, marabuty a s falešnými proroky, sprátlil jsem se s ulemi a s uali, ale nyní musím začít učit se nošení kabátu, límce a kra-

vaťy. Konečně musím se usaditi a začíti nový život!“

„Potřebujete-li kapitálu, jsem vám k službám!“ nabídl se rudý jak oheň Crawford.

„Děkuji!“ odvětil Sokol pouště. „Jsem bohat a budu moci založiti zde krásnou osadu, neboť nemáme v úmyslu opustiti Afriku. Je to pole pro práci lidí, toužících učiniti z nepřátel přátele a khuany do smrti!“

Druhého dne před večerem velký, bílý parník unesl Sokolovi pouště milovanou bytost a nové přátele.

Vůdce dlouho stál na břehu a díval se na ohromné vlny, bijící v stavby přístavu. Na nebi ploužily se těžké mraky, občas osvětlované světlem měsíčním.

Moře bylo černé a bílé hřívý vln vlály vysoko, vlny řvaly a vztekle syčely, stékající s cementových kvádrů pobřeží.

Pohled byl hrozný a zneklidňující.

Ale neustrašil Romana Zawisze.

Celý život jeho byl bouře, hrůza a neklid. Dospěl však do toho přístavu, nekramaře svědomím a neskládaje ruce v klín.

Věřil vždy, že dostihne přístavu a rovněž tak věřil nyní nezlomně v nový, světlý život s Ire nou v Africe, jejíž nejhroznější části, zalidněné opuštěnými, ubohými kmeny, byl vládcem.

„Pojď, věrný khuane,“ pravil, obrátiv se k smutnému Fagitovi, „pojď! Budeme spolu čekati na návrat svého slunce, bílé paní, abychom se již nikdy nerozloučili. Nikdy!“

„Řekl jsi, hadži a vůdce a slova mého důstoj-

ného khuana, — Sokola pouště, jsou mi rozkazem a útěchou!“ zašeptal Fagit a dlaní dotkl se čela, úst a srdce.

KONEC.

Faint, illegible text at the top of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

Faint, illegible text in the upper middle section of the page.

O B S A H :

I. NA BŘEZÍCH SEBKHA AZZ-ELL-MATTI	7
II. PŘEPADENÍ V POUŠTI	20
III. DÁVNÉ UDÁLOSTI	29
IV. V TÁBOŘE SOKOLA POUŠTĚ	40
V. STÍHÁNÍ	55
VI. OZVĚNA DÁVNÝCH VĚKŮ	64
VII. DŮSTOJNÝ SERG BAZILIS, SYN PANKRACIŮV	81
VIII. ZTRACENÁ STOPA	92
IX. DŽANI JAKO DIPLOMAT	106
X. V ZŘÍCENINÁCH FIDES	116
XI. STRACH	131
XII. NEZDAŘENÝ ZLOČIN	144
XIII. BLÍŽÍCÍ SE POMOC	157
XIV. POMSTA KNĚŽKY BOHYNĚ TANIT	173
XV. PŘED SOUD A K NOVÉMU ŽIVOTU	192

F. A. OSSENDOWSKI:

BÍLÝ KAPITÁN.

DOBRODRUŽNÝ ROMÁN.

AUTORISOVANÝ PŘEKLAD FRANT. VONDRÁČKA.

V pojmu „dobrodružný román“ rozuměti a hledati třeba prvky nejslechetnějšího významu, to jest odvalu, obratnost, podnikavost, životní zdatnost, junácké nadšení, pohotovost k oběti, slovem životní romantismus činný, vyrůstající ze základů osobních zážitků a událostí.

Všecky tyto vlastnosti má „Bílý kapitán“ Ossendowského. K tomu pojí se „síla slova a nádherná stavba románu“ jak praví kritik francouzského listu „Messagere“.

Ossendowski jest nejčtenějším spisovatelem polským na obou polokoulích země, líčí barevně a zajímavě s vlastním sobě talentem narratora, jenž se poslouchá bez únavy a který dovede udržeti náš zájem v neslábnoucím napětí až do konce knihy, praví Z. Debicki v „Kurjeru Warszawském“.

Děj „Bílého kapitána“ odehrává se hlavně na lodi „Witez“, potom v zasmušilých fjordech skandinávských a v říši věčného ledu a dlouhých nocí krajín polárních.

Hlavní osoby románu, kapitán Olaf Nilsen, strohý, tvrdý a zasmušilý Nor, jeho společník, tajemný, „bílý kapitán“ Pitt i členové celé Posádky „Witez“ kresleny jsou mistrovsky s hlubokou psychologickou znalostí. Ossendowski „vždy chce viděti srdce lidí, národů a země a dovede to srdce naléztí a vylíčiti“ poznamenává kritik „Observeru“. Milostný moment románu vystižený je delikátně a při tom silou vášně u Nilsena, oddaností u Elzy a sebezapření „Bílého kapitána“ Pitta.

Při všech těchto vlastnostech a při vši napínavosti tohoto románu nehoví Ossendowski laciné efektnosti, maje vždy na mysli výchovný úkol svého díla, proto nejen toto dílo, ale i jiná přeložena jsou do 18 jazyků a mají všude ohromný úspěch.

HLASY SVĚTOVÉ KRITIKY O DÍLECH F. A. OSSENDOWSKÉHO.

Vypravování Ossendowského jest plné napětí a ohně a podmaňuje čtenáře všech zemí.

(El Sol, Madrid.)

Ossendowski jest Böcklinem v literatuře. Jeho dílo budí náladu, v níž autor vševládne vede čtenáře podle své vůle.

(The Mexcury, Tasmind.)

Mužný element v tvorbě Ossendowského, zdravá psychologie a mravnost v dílech jeho jsou nám drahé.

(Sunday Essning, New-York.)

Knihy Ossendowského jsou prvotřídní literární událostí.

(Neue Freie Presse.)

Sok Ossendowského Swen Hedin doznává, že vypravování Ossendowského jest mistrovské.

Ossendowski má zajištěné čtenáře bez ohledu na téma, jež líčí. Každá nová kniha závodí s předchozími, jde-li o zájem, jež budí a o populárnost. Autor dobyt si u anglického čtenáře velmi teplého místa.

(Illustrated London News.)

Ossendowski je pozorovatel a spisovatel velkého stylu. Vidí komedie i tragedie lidí a národů a ohnivě hájí jejich práv.

(Monde Colonial, Paris.)

K.
1187.

HLASY SVĚTOVÉ KRITIKY O DÍLECH F. A. OSSENDOWSKÉHO.

Román Ossendowského plyne rychlým, epickým tokem, událost stihá událost
situace je stále dramaticky napiata. (Národní Listy.)

Vypravování Ossendowského jest plné napětí a ohně a podmaňuje čtenáře všech
zemí. (El Sol, Madrid.)

Ossendowski jest Böcklinem v literatuře. Jeho dílo budí náladu, v níž autor vševládne
vede čtenáře podle své vůle. (The Mexcury, Tasmind.)

Mužný element v tvorbě Ossendowského, zdravá psychologie a mravnost v dílech
jeho jsou nám drahé. (Sunday Essning, New-York.)

Knihy Ossendowského jsou prvotřídní literární události. (Neue Freie Presse.)

Sok Ossendowského Swen Hedin doznává, že vypravování Ossendowského jest
mistrovské.

Ossendowski má zajištěné čtenáře bez ohledu na téma, jež líčí. Každá nová kniha
závodí s předchozími, jde-li o zájem, jež budí, a o popularnost. Autor dobyt si
u anglického čtenáře velmi teplého místa. (Illustrated London News.)

Ossendowski je pozorovatel a spisovatel velkého stylu. Vidí komedie i tragedie lidí
a národů a ohnivě hájí jejich práv. (Monde Colonial, Paris.)

